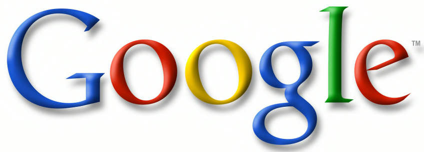

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Digitized by Google

Digitized by Google

NOV 18 1913

Digitized by Google

Digitized by Google

415888

KARNA BIRK OG JENS BIRK KURE

INGRID KLO

LIVSBILLEDER FRA BORNHOLM

FORLAGT AF TILLGE'S BOGHANDEL KØBENHAVN

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

INGRID KLO

Digitized by Google

Digitized by Google

INGRID KLO

LIVSBILLEDER FRA BORNHOLM

AF

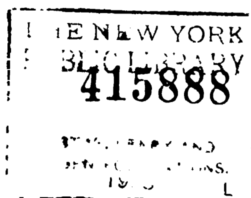
KARNA BIRK OG JENS BIRK KURE.

KØBENHAVN.
FORLAGT AF TILLGE'S BOGHANDEL
1907.

Digitized by Google

SDD. No. 3 0 1 4 '08

Oplag: 1500 Exemplarer.

Tous droits reservés.

Published November 30, 1907. Privilege of copyright in the United States reserved under the Act approved March third, nineteen hundred and five, by Tillge's Boghandel, Copenhagen.

A. Rosenbergs Bogtrykkeri-City-Passagen.

Digitized by Google

Bornholm, vort Slægtshjem og Barndomsø i Taknemmelighed tilegnet.

Digitized by Google

Skønne Billeder skal indfattes i enkle Rammer. Denne Regel for alt, hvad der er sandt og værdifuldt, har jeg ogsaa fulgt i mit Samarbejde med Karna Birk.

München, 19 Juli 1907.

J. B. K.

Digitized by Google

INDHOLD.

Digitized by Google

Digitized by Google

I.

SPYDELUND.

Den smilende Vintersol strør med fulde Hænder sine gyldne Roser ud over Jorden. Og Roserne drysser ned paa den hvide Sne og spejler sig i Spydelundsmosens blankfrosne Isspejl.

Men naar de mørke Sneskyer nu og da farer over Himlen, skimtes Maanen og enkelte Stjærner, vinkende og dukkende sig som formummede Lygtemænd.

Naturen er vinterklædt. Huse og Gaarde lunes af en blød Snepels; men om Træer og Buske har den hvide Rim svøbt sit finfryndsede Sjal. Fra Tagskægget hænger Istapperne i lange Rækker; kolde og stive som Jernspiger, men skøre og klare som Glasprismer.

Nordvestvinden rusker i de nøgne Piletræer, tuder i Skorstenen og klaprer med de sorttjærede Portfløje. Hylende farer den om Hushjørnet ind i Gaarden, hvor Lænkehunden pibende kryber i sit Hul, hver Gang en Sten løsner sig fra Mønningen og knuses mod Stenbroen.

Digitized by Google

Vinduerne i Stuehuset er hele Malerier, malede af Snedronningens hvide Haand i een Nat: fintegnede Urter og lavstammede Træer i et kunstigt vævet Mønster. Og Børnene morer sig; klapper i deres smaa Hænder og smager med Tungespidsen paa de rimpudrede Blomster. Men de Voxne ser med bekymrede Blikke paa de tilfrosne Ruder, og lytter mistrøstige til Strandfuglene, som i haarde Vintre søger op til Gaardene; husker Haren, som sidste Nat dristed sig helt ind i Haven og folder de barkede Hænder:

„Gud naade os for haard Vinter."

Ude fra Mosen høres rappe Slag, skærende skarpt gennem Luften og efterfulgte af et taktfast, ensformigt Ekko. Det er Pigerne fra Spydelund, som banker Tøj.

Tidlig i Morges var Niels Røgter med Brændeøxen paa Skulderen gaaet ned til Mosen for at hugge Hul i Isen.

Pigerne, som knæler paa hver sin Straasæk, er næsten overisede. Med blaafrosne Kinder og Hænder, der er opsvulmede af Kulde, vrider de Tøjet, der fryser til Is mellem deres Fingre. Fra Ballen, som staar midt imellem dem, opsender den varme Lud en lunken Em. Bagved staar Fjællevognen, parat til at modtage Tøjet.

Spydelundsmosen er Omegnens Vadskeplads. Dage i Træk klinger muntre Tærskelsmæld og lystig Pigelatter ud over de sorte Tørvestakke, som om Sommeren kranser den ensomme Mose; og om Ef-

Digitized by Google

teraaret hen over den bølgende Spolskov, som alenhøj titter frem af det graasorte Vand. Bankestok og Tærskel ligger urørte, blegede af Vind og Sol, fra Vadskedag til Vadskedag; for hver Gaard har sin gennem Aaringer hævdede Plads. Kun een Gang om Aaret drager man til Havs: ved Midsommertide, naar Blegen skal vadskes. For til Havet er der langt. Da staar Pigerne i Vand til Bæltestedet, og Bølge paa Bølge glider ind til dem, skyller det hvide Lin og kærtegner deres unge Legemer. Og Pigerne elsker det kydske Hav med de nænsomme Favntag og fejrer Vadskedagen som en Fest.

Madmor Meta staar i Bryggersdøren og spejder urolig over mod Spydelund, hvor Bankeslagene pludselig er hørt op. Hendes blege, strenge Ansigt træder skarpt og tydeligt ud af det mørktfarvede Hovedtørklæde. Hvad er der sket? Ængstelig beder hun Niels Røgter, som hejser Vand op til Kvæget, springe ned og se. Og den betuttede Niels faar i en Fart Vandspanden stillet fra sig og styrter stakaandet af Sted.

Madmor Meta følger ham med Øjnene.

Allerede i lang Afstand ser han Pigerne staa ret op og ned ved Siden af Vadskeballen. De stivfrosne Lærredsskørter stritter om dem som gammeldags Krinoliner, og Haaret flagrer for alle Vinde. Højre Haand med Banketærskelen hænger slapt ned.

I to Spring er han henne ved Siden af dem; følger med spændt Opmærksomhed Toras frem-

Digitized by Google

strakte Haand og faar Øje paa en lille lys Bylt, som vugges frem og tilbage i Vaagen. Niels Røgter ser fra Bylten op paa Pigerne, som staar tavse og ubevægelige Side om Side. Toràs Hænder ryster, Læberne dirrer og hendes Blik hænger som fast-tryllet ved den lille Genstand.

Inde i Aftægtshuset stod Kaspar Klo og prøvede at tø Ruderne i det midterste Vindue op med en gloende Flintesten.

Men som drevet af en uforklarlig Uro stiller han pludselig Stenen tilbage i Ovnen og gaar hastig ud af Stuen. Ude i Forstuen faar han i en Fart Træskostøvlerne paa og skraar over Kørevejen ind paa Markstien ned mod Mosen.

Ved Synet af Kaspar Klo gaar der en heftig Skælven gennem Bertas stærke Legeme. Tora drejer Ansigtet bort og græder stille. Snadden, som altid hænger i Niels Røgters venstre Mundvig, er forlængst gaaet ud.

Den gamle Mand gaar langsomt ned til Mose-kanten, træder et Skridt tilbage og bøjer sig ud over Vaagen. Vinden vifter hans lange, sølvhvide Haar frem og tilbage.

Et bange Suk presser sig frem mellem de sammenbidte Læber, da han løfter Bylten op. Stønnende retter han Ryggen og flytter den drivvaade Tingest fra Haand til Haand. Med et forvirret Udtryk af hed Harme og tung Smerte stirrer han

Digitized by Google

under de graa buskede Øjenbryn koldt og strengt paa Pigerne, som tavse med stive forskræmte Øjne følger hver af hans Bevægelser; ser hurtigt hen paa Niels Røgter, der staar der med slappe Arme og hængende Underlæbe, og gaar stille bort.

Som han gaar, synker Hovedet ned mod hans Bryst, Benene i de kortskaftede Træskostøvler vakler, som var han ved at segne under Vægten af den lille Bylt i det lyse, uldne Klæde.

Pigerne stirrer forknytte efter Kaspar Klo. Raadvilde ser de paa hinanden og løfter med et Suk paany Tærsklerne. Men Klangen, som følger Slagene, er mat; thi mørke Tanker og uhyggelige Anelser binder deres Hænder.

Paa den hvide Sne blegner Solroserne, og Skumringen aander sin tungsindige Længselsdrøm ud over Jorden. Sorte Skygger svøber sig om Spydelundsmosen og de tavse, forknytte Pigeskikkelser, som med Banketærsklerne i de røde, ophovnede Hænder ligger paa Knæ ved Spydelundsgaardens Vadskeplads.

Pigerne lytter med tilbageholdt Aandedræt. Oppe foran Aftægtshuset ruller en Vogn frem.

Svend Hoveddreng sidder paa Bukken. I Bagsædet den hvidhaarede gamle Mand og hans yngste Datter, den knap tyve Aar gamle Ingrid Klo, Toras Veninde og Præstekammerat.

Tora bøjer sig kuldegysende ned over Vadskeballen og mumler med graadkvalt Stemme:

Digitized by Google

„Saa var det dog sandt. Snakken gik, men jeg kunde ikke tro det. Stakkels Ingrid.“

Som spottende Haansord flyver Bankeslagene gennem den skingre Frostluft og mødes med Lænkehundens Tuden, der bæres ned oppe fra Gaarden. Luften mørknes af store, drivende Skyer.

Da rejser Pigerne sig; løfter med et sikkert Greb Ballen op i Fjællevognen og gaar ilsomt bort.

Digitized by Google

II.

AFSKEDEN.

I Aftægtshusets lave, hvidkalkede Dagligstue sidder Ingrid Klo i Vævstolen. Halvt i Tanker rækker hun Haanden frem og fanger Skytten, som titter frem af de mellemblaa Hørtraade. Men Spolen, som er spiddet fast til Skytten, surrer rundt, og Uldtraaden furer og laver Krøller. Saa lægger hun begge Hænder fast om Slagbordet, trækker til og slaar to rappe Slag. Og op og ned glider de hvæsende Trædere; Fødderne skifter, og Skytten fortsætter sin lydløse Vandring frem og tilbage i den hjemmefarvede Hørvarp.

Ingrid Klo er liden og fin. Det hørgule Haar ligger i en bred Fletning om hendes barnlige Ansigt med de stille, blaa Øjne. Kinderne har Landluftens sunde Lød, og Læberne under den lige Næse er friske og røde; men Smilet om hendes Mund er underlig blegt.

Hendes enkle, graa Vadmelskjole med den firskaarne Hals og de korte Ærmer dækkes halvt af

Digitized by Google

et skinnende hvidt Hørlærredsforklæde, som beskytter Dragten mod Slid og Fnug fra Væven:

„Ingrid, saa Du, hvor Far gik hen?“

Det er Ingrids Mor, som spørger. Højre Haand standser Rokkehjulet, og venstre, som holder Traaden, synker ned i hendes Skød. Lyttende bøjer hun sig frem og betragter opmærksomt Datteren, der uden at løfte Øjnene fra Væven stilfærdigt svarer:

„Ned mod Spydelund, Mor.“

Saa fortsætter Rokkehjulet igen sin snurrende Enetale, og den Gamles Hoved med de mange milde Rynker i det venlige gamle Ansigt virrer i Takt med Foden, som træder Rokken. Huebaandene under den godmodige Hage vifter hid og did i Suset fra Rokkehjulet. Men Mis, som ligger i hendes Skød misser søvndrukken op til hende; strækker sig og spinder af Velvære. Forundret gentager hun langsomt:

„Spydelund, siger Du?“

„Ja, Mor; Meta har Storvadsk i Dag.“

Og atter bliver der stille i Stuen. Rokken, Væven og Slaguret hist henne i Krogen mødes i Takt, følges en Stund, og skilles saa for at sladre med Birkebrændet, der knitrer og flammer i Ovnen, hvorfra en venlig Duft af syltede Roser og Lavendler naar ud i Stuen. Men Stuen er kold, thi Varmen sluges af det fugtige Lergulv, hvor Snogebæk-Sandet lyser som hvide Blomster paa mørk Bund.

Med eet løfter Mis Hovedet og ser urolig mod Døren. Ude i Forstuen høres langsomme, tøvende

Digitized by Google

Skridt, Trampen af Træskostøvler. En Haand famler ved Laasen. — — — — — — —

Kaspar Klo med sit hvide Haar, stride, graa Skæg og skarpe, stikkende Øjne staar midt i Aftægtshusets lave Dagligstue. Tavs med hjærteløs Alvor række han den lille Bylt frem mod sin Hustru og Datter, der skrækslagne stirrer paa ham.

Ingrids Hænder slipper Slagbordet og Øjnene søger Faderens. Men i det Sekund Kaspar Klo møder sit Barns lidende Blik, ligesom forvandles hans Skikkelse. Den krummede Ryg retter sig. Ansigtsdragene bliver kolde og barske. Øjnene, de haarde glansløse Øjne, forkynder Barnet, at hendes Fars Hjærte i dette Øjeblik lukkes for hende med syvfoldig Laas.

Modløs slaar hun Øjnene ned; Hovedet synker ned paa Brystet. Men Faderens isnende Blik gennemborer Øjets lukkede Dør og finder Vej til hendes Hjærte; flænger og nager som den hvasseste Spydsod.

Da løfter hun fortvivlet Hovedet, og en heftig Skælven farer gennem hendes unge Legeme. Skytten falder ud af hendes Haand. Tungen klæber fast til Ganen, og Draabe for Draabe presser Rædselen Blodet fra hendes Læber. Stum af Skræk, hjælpeløs, lader hun Blikket flakke rundt i Stuen, søgende, men uden Maal. Sagte glider hun ned af Væven, lister som en Søvngænger over Gulvet og snapper med et forstyrret Smil Bylten ud af sin

Digitized by Google

Fars dirrende Hænder; og trykkende den ind til sig, hvisker hun med feberhed Stemme:

„Mit Barn! Mit lille Barn!"

Den gamle milde Mor betragter hende forfærdet. Stille og tavs, men med et ømt Hjærtes kærlige Medynk i sine smaa rødkantede Øjne følger hun gennem de duggede Brilleglas det frygtelige Optrin.

Kaspar Klo synker om paa Brændekassen og støtter sit graanede Hoved mod den hvide Væg. Forskrækket betragter han Ingrid, som med krampagtig Latter og sære Fagter vugger den lille Bylt i sine Arme; leende og hulkende, indtil hun omsider træt og udmattet lægger den ved Siden af sig paa den brunmalede Sofabænk med det rød og sortstribede Firskafts Hynde. Med Benene over Kors og Hænderne liggende slapt i Skødet stirrer hun med stive Øjne og Vanviddets mørke Furer om de blege Læber tomt frem for sig; alt som højre Fod med den sorte Lædertøffel dingler frem og tilbage mod Bænkekanten og Haaret dasker løst omkring Hals og Skuldre.

Da rejser den gamle Mand sig. Tværs over Gulvet gaar han hen til Datteren, lægger Haanden tungt paa hendes Skulder og hvisker hæst:

„Ingrid! Ved Du, hvad Du har gjort? Betænker Du Skammen og vort ærlige Navn?"

Ingrid stirrer forvildet og skræmt frem for sig.

„Skammen, Far! Skammen! Den skjulte jeg jo i Mosen, for at bjærge Navnet. Men hvad vil

Digitized by Google

Du mig, Far? Din Haand knuger mig som en Jernkrampe."

„Hvad jeg vil?" gentog han haardt. „Allerhelst fulgte jeg Dig did, hvor tre Alen Jord er nok til at skjule Din Skændsel. I dets Sted maa jeg følge Dig til Raadstuen."

Ingrid dirrede som et Espeløv. Tænderne klapprede af Kulde. Kun med Møje fik hun fremstammet:

„Raadstuen? Du, Far? Du vil forraade mig og slæbe mig til Bødlerne, som siden hin Aften har sporet mig alle Vegne. Ved Dag som Nat, ude og inde, men værst i Drømme; for da hørte jeg deres fæle Grin, fornam deres onde Øjne og saa, hvordan de med djævelske Fagter pegede Fingre ad mig, slog Sten efter mig og sang Nidvisen om liden Karen. — — — — — —

Har Du da ingen Barmhjærtighed, Far?"

Med Dødsangst i hvert Træk i sit Barneansigt ser hun ind i Faderens Øjne, om hun kan finde blot det mindste Gran af Godhed. Men forgæves. Da folder hun sine Hænder og beder stille:

„Betænk min Ungdom, Far. Husk, hvad vi lærte i Fjor paa Kirkegulvet: „Den, som skjuler en Synd, frelser en Sjæl . . . . ."

Ordene frøs paa hendes Læber under Faderens iskolde Blik.

Med rynkede Bryn og barske Ord bød han Datteren gøre sig klar; skikkede Sysledrengen over til Gaarden med Bud efter Køretøj og forlod Stuen med tunge, langsomme Skridt.

Digitized by Google

Ingrid stod og tænkte paa, om hun skulde tilbyde i Midnatstimen at liste op paa Kirkegaarden og begrave sit lille Barn i Kristen-Jord.

Da tørrer hendes Mor med Bagsiden af højre Haand Taarerne bort fra sine furede Kinder og siger stille:

„Skal vi skikke Bud efter Provsten, Ingrid? Jeg saa gerne, Du talte med ham, inden Du drog af; i Fald Du da selv synes,“ tilføjede hun sagtmodigt.

Men Ingrid udbryder heftigt:

„Provsten, Mor. Mener Du da, jeg skal dø? Dør man, hvor jeg kommer? Er det Skik kanske?“

„Saa næsten, mit Barn. Mine gamle Øjne ser Dig aldrig mer. Aldrig, Ingrid.“

„Mor!“

Ingrid skubbede Rokken til Side og kastede sig hulkende om Moderens Hals. Mis saa forundret op paa hende; hoppede ned og gled hen til Ovnen, hvor den strakte sin bløde Krop i det varme Sand og rolig spandt videre.

Lyden af tunge Skridt ude i den lille Forstue faar Mor og Barn til at fare fra hinanden som skræmte Fugle.

Ingrid lister i en Fart over Gulvet, aabner Skabdøren og henter sin Søndagsdragt frem: den rudemønstrede Søndagskjole; Dyffelskaaben med den bløde Skindbræmme, Silkekysen, de uldne Fingervanter og Muffen.

Digitized by Google

Mens Ingrid skifter i det lille Kammer ved Siden af Stuen, tager Mor Klo Kanevastasken med de blaa Forglemmigejer omkring Ingrids Navnetræk; putter det Nye Testamente og Konfirmationssalmebogen med de blanke Sølvspænder ned paa Bunden, aabner nederste Skuffe i den mahognimalede Egetræes-Dragkiste og finder et Par hvide Balstrømper, som hun fylder med Gravenstener og gemmer ved Siden af Bibel og Salmebog. Men fra Hylden under den svære Egebjælke henter hun Luthers Postille frem, løsner det sorte Voxdugsomslag og tager nogle gamle Pengesedler ud. Med rystende Fingre putter hun Sedlerne — mange Aars Sparepenge — ind mellem Salmebogens sidste Blade, syr med fin Hørtraad et Par Næst, slaar Knude, og gemmer saa atter Salmebogen. Tilsidst lægger hun nogle Smaating ovenpaa, stiller Tasken hen i Sofakrogen ved Siden af den lille Bylt og vender sig om mod Datteren, som netop kommer ind i det samme.

Med Armene om hendes Hals ser hun ømt og bekymret ind i sit Barns dvale, døde Øjne, mens hun som for at skjule sin Bevægelse fjærner et Par Fnug fra Ingrids fine Stadskaabe, griber Børsten og lader sin rystende Haand glide nænsomt ned langs Datterens Skikkelse.

Da Vognen ruller frem for Døren, tager Ingrid sin Mors kolde Haand mellem begge sine. Tavs og stille tager hun Afsked med det Hjærte, som slog i Kærlighed til hende, før hun endnu var født.

Digitized by Google

Men de store Taarer, der ruller ned ad Barnets Kinder og væder Moderens milde Haand, røber hendes bitre Kummer.

Kaspar Klo rømmer sig.

Saa skynder Ingrid sig op i Bagsædet. Faderen lægger den lille Bylt i hendes Skød, putter Tasken ind under Sædet og svøber Køretæppet tæt omkring hende. Med et skælvende Drag om sine strænge Læber vender han sig og mumler:

„Saa, i Guds Navn, Svend! Farvel Bodil!"

Det er første Gang, Ingrid hører sin Far nævne Moderens Navn; ellers hedder det altid „Mor".

Da Vognen ruller bort, søger Ingrids sky Blik hen til Vinduerne i Stuelængen. Det er Søsteren, hun ser efter; men hun er der ikke. Fra nu af kredser Ingrids Tanker kun om et, det forfærdelige, at hun er en Fange, hendes Liv som en Lygte uden Lys. Da lukker hun Øjnene og græder med sit trætte Hoved lænet ind imod Faderens Skulder. Men der er ingen Hvile for hende der, og hendes Sjæl er tom og mørk, uden Fred, uden Haab, som en anskudt Fugl, der langsomt forbløder.

Oppe paa Aftenhimlen tænder den sortklædte Nat Lys paa Lys. Men tunge Vinterskyer følger hende i Hælene, puster Lysene ud og hyller alt i sit dulmende Slør.

Mor Klo har fulgt Vognen med Øjnene; nu rokker hun stille ind i Stuen igen. Hun tænker.

Digitized by Google

paa sine femogtres og sit skrøbelige Helbred; og det er hende, som kom hun fra Datterens Begravelse; kun en tifold sværere end den paa Kirkegaarden.

Ingrid, hendes Ingrid med det bløde, gode Hjærte, villig og føjelig, hun, som altid tog Skylden for Meta og de andre . . . . .

Mor Klo synker stønnende ned i sin Lænestol.

Saa griber hun Traaden og lader Foden træde Hjulet. Men Tankerne færdes i fremmede, vildsomme Egne og Taare paa Taare ruller ned i hendes Skød.

Digitized by Google

III.

RAADSTUEN.

Hængelampen med den irgrønne Skærm kaster et flakkende Skær over Bordet med det mørkegrønne Klædestæppe og de store opslagne Protokoller; men hist paa de høje Vinduer med de trekantede Kappegardiner af grønblomstret Damask dvæler Dagslyset endnu bag de nedrullede Persienner.

I Lænestolen foran Bordet sidder Dommeren. Lænet tilbage i sin polstrede Stol stikker han venstre Haand i Vestelommen og tager Uret frem. Betænksomt aabner han Guldkapslen og siger utaalmodigt til Skriveren bag sin Ryg:

„Før Anklagede og Vidner ind!"

Skriveren bøjer sig hen til Talerøret i Muren; gentager Ordren ordret og lader Blikket hvile paa den grønne Filtdør, i hvis blanke Messingbeslag Lyset fra Hængelampen brydes og kastes tilbage.

Saa hæves Klinken.

Døren glider lydløst paa sine svære Hængsler og giver Plads for Arrestforvareren, som puffer

Digitized by Google

den forknytte Ingrid ind i Domstuen. Fangetøflerne klaprer mod Tærskelens Jernbeslag, saa hun snubler og strækker de skælvende Hænder frem for sig. Men pludselig farer hun sammen og kaster et forfærdet Blik hen til Bordet.

„Væk med de Hænder, og staa ret paa Benene! Intet Skaberi her!" lyder det barsk.

Forvirret ser hun sig om efter et Fristed, hvor hun kan skjule sine Øjne med al deres Skam og Smerte. Der staar et lille Bord bagved Bogskabet. Blikket fanges af noget hun kender. — Aa! .... Bylten ......

Hun stønner højt, og det er som Hjærtet skyder sig op i Halsen og sidder som en knyttet Haand i hendes Strube. Taarerne gløder som Ild i hendes tørre Øjne, og Tindingerne banker som tyve Feberpulse, mens Overkroppen rokker frem og tilbage som en graahaaret Morlil under sin svære Brændebør.

Foran sig ser hun Skranken. Aa, turde hun dog støtte Fingerspidserne paa den, blot en lille Smule. Men nej; det gaar aldrig an. Gid hun saa maatte falde om og dø med det samme da.

Fortvivlet og hjælpeløs vender hun sig om imod Arrestforvareren. Men hun møder kun Haan og Kulde i hans graa Øjne. Og hun havde dog saa bestemt troet, at han var hendes Ven. Hun tænker paa, hvordan han i Aftes havde trøstet hende og bragt hende en Kop varm The. Og saa havde han sat sig ned i hendes fattige Celle; havde lagt sin

Digitized by Google

Arm om hende og draget hende ned paa sit Skød; havde kælet for hende og lovet hende alt Godt, blot hun nu og da vilde give ham et Kys. Ja, trods hendes Nej, havde han alligevel bragt hende et varmt Tæppe og lovet hende en fornøjelig Bog med mange kønne Billeder. Men hendes eneste Bøn om at hun maatte beholde sit lille Guldur, Arven efter Gudmor, Moster Ingrid fra Saltuna, havde han afslaaet med en venlig Bemærkning om, at det stred mod Reglementet. Og Latteren, som ledsagede hans Ord, havde isnet Ingrids Sjæl og for stedse brændt Bevidstheden om at hun var Fange ind i hendes Sjæl.

„Ingrid Jarngerd Klo, Datter af Kaspar Klo, Spydelund.“

Sky og nølende fæster hun sine Øjne paa Dommeren, som har rejst sig og staar der, stor og svær, ved det lille Bord borte i Krogen bag det brede Egetræesbogskab.

Dommerens strenge Stemme klinger truende gennem det store, stille Rum:

„Tilstaar og bekender Du, at have født og ombragt det Barn, hvis Lig Du ser paa dette Bord?“

Ingrid presser Øjnene sammen og søger at standse de frembrydende Taarer. Hovedet synker helt ned paa Brystet, og hun knuger Hænderne i dump Smerte. Næppe hørligt hvisker hun:

„Ja.“

Dommeren vender sig halvt om mod Skriveren, som med dyppet Pen sidder foran en af de opslagne Protokoller:

Digitized by Google

„Før ind!“

Pennens Kradsen mod Papiret bryder for en Stund den uhyggelige Stilhed, som hviler over de fire Mennesker i Raadhusets Domstue. Ingen ænser Guds Engel, som sagte svæver gennem Rummet, vemodig og øm, søgende at bede Herrens Ord: „Hvo, som er ren, kaste den første Sten,“ ind i Dommerens og hans Hjælperes Hjærter.

Dommeren vedbliver:

„Bekend, og dølg Intet.“

Ingrid fører Haanden op til Brystet; hoster, rømmer sig, og hoster igen. Hun føler stadig den knyttede Haand i sin Strube. Endelig begynder hun: dæmpet, klagende, med lukkede Øjne og foldede Hænder. Frivillig, men stammende og stødvis, famlende efter Ordene, som refererer hun en iagttaget Oplevelse, fortæller hun:

„Det hændte, da jeg sidste Sommer, for, som Mor sagde, at lære fremmed Sæd og Skik, tjente hos Bengt Bartels paa Hammeren.

Vi fejrede Midsommer og dansede i Havestuen. Lysene flakkede, og det gryede i Øst, da Forvalteren bød mig op. Varme af Dansen gik vi ud i Haven, for at svale os. Fuglene kvidrede, og Uglerne flygtede ind mellem Ruinerne. Nede paa Skovengen, hvor Høet stod i Stak, hvilede vi os, til Solen brød frem, og Lærken svang sig op over vore Hoveder. Da greb han mine Hænder og knugede sin Mund mod min, saa fast at han saarede mine Læber. Jeg vilde springe op og raabe om Hjælp, men

Digitized by Google

Sans og Samling forgik mig. Og da Solen stod op over Slottet, vaklede jeg grædende ind i mit lille Kammer. . . . . Siden var jeg aldrig alene med ham. Ved Mikkelstider drog han tilbage til Jylland, og jeg flyttede hjem. Men saa Lille Juleaften siger Tora Torn spøgende til mig:

„Sikke rund Du bliver Ingrid; vidste man ikke bedre, skulde man tro, Du var nygift!"

Knap havde hun sagt det, før jeg kendte min Skam. Frygten for Fars Harme og Mors Sorg blev fra nu af min levende Rædsel. Inde i mig hørte jeg det stedse: „Kaspar Klos Ingrid skal have en Horeunge."

Da strammede jeg mit Snøreliv og tog ind til vor gamle Doktor, som nok udspurgte, men ikke undersøgte mig. Til Slut sagde han, at jeg bar paa en gammel Sygdom; kaldte det Saar paa Hjærteroden og gav mig Pulvere og Salte i Æskevis. Udadtil havde jeg Fred, men i mit Hjærte gruede jeg for Spotten og Skammen, som dog vilde blive min.

Saa Sylvester Dag var jeg i Besøg hos Faster Gertrud paa Mura. Da vi sad ved Aftensmaden, fornam jeg Smerter, men tænkte saalidt derpaa, at jeg allerede havde glemt det, da jeg brød op.

Faster fulgte mig gennem Dalen. Da Mørket faldt paa, bød jeg Farvel og gik hurtig langs Markstien forbi Onsbjærggaard hjemefter.

Det begyndte at sne, og Mørket tog til. Vinden bar imod. Snefnuggene hvirvlede rundt om mig og

Digitized by Google

piskede mig i Ansigtet. Men jeg gik raskere til, og det varede ikke længe, saa skimtede jeg Lyset i Aftægtshusets Dagligstue og saa Spydelundsmosens blanke Isflade ligge foran mig.

Men i det Sekund, jeg satte Foden paa Isen, for at glide over til den anden Side, jog Pinen fra om Eftermiddagen, fem Gange fordoblet, igennem mine Lemmer. Det var som hvert Ledemod skulde søndres og splittes ad. Og trods den bidende Nattefrost, haglede Sveden ned ad mit Ansigt og min Ryg, og jeg styrtede næsegrus til Jorden. Mørket slog sammen om mig.

Saa var det atter, som Smerten stilnede; men Isen farvedes højrød.“

Med et sky Blik hen til Dommeren tier Ingrid og snapper efter Vejret. Men Dommeren har Tid nok. Trænger Fangen til at skrifte — naa, ja; saa for ham gerne!

Saa fortsætter hun ilsomt:

„Alt var bælgmørkt. Kanske gik det fort; kanske varede det længe. Hvad ved jeg? Senere listede jeg mit uldne Skørt af, samlede det lille Pus op af Sneen og svøbte det ind deri. Mine lange, vævede Strømpebaand knyttede jeg sammen og viklede dem forsigtigt omkring den lille Pakke. Saa kravlede jeg paa mine Knæ hen til vort Bankested, ledte Tærskelen frem under Sneen og slog Hul paa Isen. Forsigtigt puttede jeg mit lille Barn ned i Vandet, skubbede efter med Tærskelen, vis paa at Strømmen vilde bære Pakken ud midt i

Digitized by Google

Mosen, og stod saa op og vaklede hjem, taknemlig for Sneen, som inden Natten var omme, vilde udslette hvert Spor af min Gerning.

Bevidstheden om, at jeg havde friet mine Forældre for Skam og Sorg, og frelst mit lille Barn fra at blive Fodboldt for onde Menneskers Spark, gav mig Styrke til at skjule min Tilstand.

Da jeg kom hjem, blev jeg staaende i Forstuen og raabte ind, at jeg var træt og utilpas og derfor vilde gaa i Seng med det samme. Stakkels Mor blev angst og kom med Hyldethe.

Natten var haard. Af Angst for at tale over mig, turde jeg knap lukke et Øje. Og siden da har jeg daglig haft Politiet i Hælene.

Tit tænkte jeg, skulde dette vare ved, endte jeg i Daarekisten. Aldrig tryg, altid fredløs; usikker baade paa mig selv og andre. Jeg ønskede saa inderlig at betro mig til nogen; tænkte paa Tora Torn. Men hvergang vi var i Enrum og Talen faldt fortrolig, forekom det mig altid, som om der var to Ingrid Kloer i Stuen. Tora saa kun den ene, men jeg dem begge. Vilde jeg aabenbare den ene, forraadte jeg den anden. Da blev jeg angst og tav. Tav for min egen Skyld, dog mest for Fars og stakkels Mors Skyld. Jeg vidste ikke bedre, end at Sorgen og Vanæren vilde dræbe dem."

Ingrid tier og vrider fortvivlet sine Hænder. Saa ser hun sky hen til Dommeren og beder bønligt:

„Aa, Hr. Dommer! Giv mig et andet Rum. Et med et rigtigt Vindue. Her er Lyset spærret

Digitized by Google

ude, og jeg dør, hvis jeg aldrig ser hverken Jord eller Himmel."

Men Dommeren svarer roligt og koldt:

„Vanen er en god Ven, Ingrid Klo. Gør Dig fortrolig med ham, saa skal Du se, hvor Mislighederne forsvinder."

Saa drejer han Hovedet til Siden og siger kort:

„Før ind!"

Atter iler Pennen over Papiret.

Dommeren dikterer:

„Ingrid Jarngerd Klo, nitten Aar og elleve Maaneder, Datter af Kaspar Klo, Spydelund, og Hustru Bodil Agnethe, født Bork fra Borre, tilstaar frivillig, at hun Sylvester Dag, den anden Marts 1855 har født og derpaa ved fuld Sans og Samling lagt voldelig Haand paa Fostret og ombragt det ved Drukning i Spydelundsmosen."

Dommeren rejser sig, ser fast paa Ingrid, og siger med Eftertryk paa hvert Ord:

„Ingrid Jarngerd Klo. Erkender Du Din Forbrydelse, og er Du villig til som Barnemorderske med Din Haand og Dit Navn at bekræfte Din Tilstaaelse?"

Derpaa gaar han med faste Skridt hen til Fangen og peger i Protokollen, som Skriveren lægger foran hende paa Skranken.

Med dirrende Fingre griber hun Penneskaftet og skriver sit Navn i den skæbnesvangre Bog, det evige Vidne om hendes Skyld og forfærdelige Udaad. Nogle haabløse Taarer ruller ned ad hendes

Digitized by Google

blege Kinder og falder i tunge Draaber ned paa det beskrevne Blad, som vilde de bede selve Døden om Naade. Men i Dødens Bryst banker intet Hjærte, og Loven er Dødens Hjærtebarn.

Kaspar Klo, Pigen, Berta Børre, Kusinen, Tora Torn samt Niels Røgter er mødte som Vidner?

Ingrid ser ikke op, da de føres ind. Men Skammen farver hendes blege Kinder mørkerøde, brænder hende i Øjnene og værker i hendes Ryg.

Tora Torn, som staar længst borte, hulker højt. Berta og Niels Røgter staar som forstenede, ret op og ned.

Berta sagde senere, at fra det Øjeblik, hun satte Foden paa Raadhustrappen, og til hun atter slap ud, var hun ikke Menneske.

Men foran Niels Røgter, til højre for de to Piger, staar Kaspar Klo selv. Hans gamle, furede Ansigt er strengt og alvorligt, og nu og da løfter han Stokken, vejer den betænksomt i sin halvtaabne Haand, støder den fast i Gulvet og ser stolt og afmaalt saa paa Ingrid og saa paa Dommeren.

Vidneafhøringen er hurtig endt.

Saa lægger Arrestforvareren sin tunge Haand paa Ingrids Skulder og skubber hende foran sig ud gennem Filtdøren med det blanke Messingbeslag.

Vidnerne forlader Domstuen gennem Hoveddøren.

Da Ingrid paany sidder i sit trange Cellerum, kryber hun varsomt op paa den lille Bilæggerovn,

Digitized by Google

der forlængst er gaaet ud; slynger Armen om Røret, læner sin brændende Kind mod det kolde Ler, og stirrer længselsfuld op mod det tilspigrede Vindue. Der ser hun en lang blaa Stribe Himmel, og Hjærtet bliver stille, som daler der Fred ned til hende. Skønt indespærret, er hun dog fri, saalænge Øjet skimter Himlen, og Tankerne kan følge de lyse, drivende Skyer.

Saaledes sidder hun, til Mørket falder paa. Overbevist, men uden nagende Skyld. Overbevist som Skolepogen, der sidder efter og tvinger Øjnene til at følge Bogens Linjer, mens Tanken Gang paa Gang river sig løs og flygter ud i det frie.

Forstanden indser, Munden bekender, men Hjærtets Slag har sin egen Takt . . . .

Ude paa Cellegangen klirrer Støvlesinker mod de haarde Kampestensfliser. Der høres Raslen som af mange Nøgler.

„Ønsker De at se hende? Værsaagod."

Arrestforvarerens Stemme er en Kende lavere end sædvanlig, Tonen tjenstvillig.

„Nej. Ellers Tak. Jeg vilde blot fly Dem denne og bede Dem fare varligt med Ingrid. De skal ikke komme til at fortryde det. Gud forlade hende hendes Synd imod mig, gamle Mand!"

De lyder saa tungt, de Skridt, underligt slæbende og snublende. Saa falder Natten paa. Hist tindrer en venlig Stjærne; men dens venlige Skær naar ikke Ingrids Hjærte.

Digitized by Google

IV.

TORA TORN.

Ingrid Klo havde faaet Tilladelse til at vende hjem, indtil Dommen var falden; men hun foretrak at blive og gaa til Haande i Fængslet. Saa var det en Lørdag Aften, hun blev sendt ned i Haven, som laa bag Fængselsgaarden.

Maanen tittede saa venligt ned til hende mellem de alvorlige Grantræer, og Skyerne gled af Sted som store, hvide Sølvsvaner. Hun fik saadan en Lyst til at liste hen til Bænken og bare et Øjeblik lade sig kærtegne af den skælmske Vind, der strøg saa let over hendes Haar og ligesom paa Dril lagde sine kolde Arme om hendes Hals og trykkede et hjærteligt Kys paa hendes kuldskære Kinder.

Da faar en skingrende Fløjten hende til at fare sammen. Hurtigt iler hun hen til den største af de gamle Graner, standser et Øjeblik, skubber Sneen til Side, og knæler ned og lægger sin Pande mod den fugtige Jord. Bevæget hvisker hun: „Min Jord! Mit Hjem paa Jorden!“ kysser den sorte Muld, og sparker atter varsomt med Spidsen af

Digitized by Google

sin sorte Lædertøffel Sneen tilbage. Saa nikker hun op til Himlen og de tavse Stjærner, og med et langt, dvælende Blik udover Haven og Byen griber hun Urtepotterne, som staar paa Bordet i Lysthuset, og skynder sig ind.

Ingrids Slægt havde i disse Uger fri Adgang til hende; og Kaspar Klo havde endog opfordret sin gamle Hustru til at aflægge Ingrid et Besøg; men hun rystede bedrøvet paa sit venlige, lille Hoved:

„Blot jeg tænker derpaa, dirrer jeg som et Espeløv," siger hun stille.

Faa Dage senere maa Mor Klo gaa til Sengs. Men Tora Torn, Ingrids Kusine, faar Kaspar Klos Tilladelse til at flytte derover og være Moster Bodil i Ingrids Sted. Tora tager Ingrids Plads i Vævstolen, laver Mad, passer Fjerkræet og læser Ugens Avis højt for Mor Klo; ganske som Ingrid. Men tage ud og se til Kusinen evnede hun ikke:

„Jo, hvis jeg bare maatte faa hende med hjem," mente hun og smilede tungsindigt; for hun omgikkes med et hemmeligt Ønske om at rejse over til Kongen og gøre Knæfald for Ingrid.

Men da hun i sin Enfoldighed betroede sig til Torkild fra Dynddalen, som paa andet Aar er hendes Forlovede, lo han hende ud.

Til Gengæld tog Tora Oprejsning ved dyrt og helligt at love sig selv at blive hos Ingrids Mor, saalænge hun levede. Og da Torkild af stum Forbavselse tog Piben ud af Munden, gentog hun bestemt:

Digitized by Google

„Ja, jeg bliver her saalænge Mor Klo lever."

„Saa haaber jeg, at Mor Klo snart dør, Tora. For hverken Du, jeg, eller Dynddalen har godt af denne Venten. Og vi Tre kan nu engang ikke undvære hinanden. Vil Du da, jeg skal bede om Mor Klos Død kanske?"

„Vist ikke nej, Torkild. Spar Du Din Bøn til noget nyttigere. Spørg Du heller Dine Klipper; de græder saamænd ikke for Tora Torn; ejheller tystner Bækkens Fløjten eller Havets Sang af Længsel efter mig. Jordbærret vil modnes paa Havbakken nu som før. Og naar jeg gæster Dig, sanker Du de allerrødeste; de som ogsaa er de allersødeste, fordi Du har plukket dem til mig, Torkild. Men den Dag Du hører Mulden falde mod Mor Klos Kistelaag, kan Du trøstig drage ind ad Præstegaardsporten og tinge til Lysning."

„Saa giv mig da et Kys i det mindste," siger den betuttede Torkild.

„Du er en stor Dreng, Torkild. Du er ikke Gaarddrunt *) for ingen Ting," svarer hun muntert.

Torkild saa forbavset paa hende.

„Hvad skal det sige? Har Du da ikke i Sinde at være god imod mig?"

„Jo netop, Torkild! Men kanske har jeg, som aldrig har kendt Far eller Mor, en anden Maade at være god paa end Din lille Mor. Og jeg forsikrer Dig, at saadanne lange Mandfolk som Du og Dine Lige tit er nogle store Drenge, som be-

*) Den yngste Søn, der skal arve Gaarden.

Digitized by Google

høver en fornuftig Kone, hvis de ellers skal udrette noget i Livet."

„Kanske Du!" svarer Torkild og trækker paa det. „I Skolen var Du den klogeste, og det er Du endnu. For ser Du; jeg duer kun til at gøre Spilopper og dyrke Bottfelder. Faar jeg de Brune for Ploven, og Fuglene flokkes om Furen, da ser jeg ud over Havet og mine grønne Marker. Da føler jeg mig som Konge paa Dynddalen og undres over Broder Ole, der fik Lyst til det Adjunktvæsen. Men aldrig bliver jeg helt glad, før Tora Torn sidder som Dronning i Kongesædet ved min Side. Ses vi saa i Almindingen?"

„Det gør vi, saafremt Mor Klo er oven Senge."

„Aa, Mor Klo her, og Mor Klo der!"

„Ja, ja, Torkild," sagde Tora skelmsk og rakte ham en Tændstik til at tænde ved, „gaa Du nu hjem til Dynddalen og spørg om Klipperne græder efter Tora Torn."

Men Torkild havde allermest Lyst til at blive hos Tora, som saa saa fristende sød ud i sin graa Vadmelskjole med den firskaarne Hals og de korte Halværmer. Det blaatærnede Forklæde og de milde Øjne lyste om Kap, men mest naar de saa paa Torkild.

„Du er saa vakker Tora! Og fri er Du som ingen anden. Det skal blive Dig, der skal raade," siger han alvorligt.

Da gled der en Skygge over Toras klare Pande, og Smilehullerne blev rent borte.

Digitized by Google

„Nej, Torkild; saadan var det ikke ment. Du er Mand, og jeg Kvinde, og det bliver aldrig anderledes. Men vi vil tage Lære af hinanden og raades indbyrdes, før vi gaar til Fremmede. Sig mig, synes ikke Du, at det er Stort?“

„Jo, Toralil. Men det Største er dog det, at Du er min.“

„Ja! Gaa saa, Torkild.“

Og Torkild gaar, langsomt. Undervejs overvejer han, hvor det kan være, at han aldrig er rigtig klog paa Tora. Hans Far siger rigtignok, at „Kvindfolk“ altid gaar om med en Skælm bag Øret. Men Tora .... En kold Snude borer sig ind i hans Haand. Det er hans store, sortplettede Jagthund, som er kaldt op efter Tora, og som efter Torkilds Bortgang har faaet sin vanlige Lækkerbidsken af hendes Haand. Og Torkild bøjer sig ned og klapper Hunden, som dansende og logrende springer omkring ham.

„Ja, vi To holder af Tora, Du og jeg. Det bliver en stolt Dag, naar hun og jeg træder Brudedansen paa Dynddalen. Hele Huset skal straale af Lys den Dag. Bare den Gamle vil lade lægge nyt Fjællegulv i Salen! Og ved Du hvad, min Tøs; jeg tror, vi spenderer en hel Gris paa Fattighuset den Dag. Naa da! Sikke Spænd! Og saa haaber jeg, at det altsammen maa ske snart, for Kristen Jeppe og Jens Fisker synger nok snart paa det sidste Vers.“ ....

Digitized by Google

V.

AFREJSEN.

Nede ved Molen, hvor Skibet gynger op og ned, vrimler der med Mennesker som af Raager paa en Pløjemark. Af og til høres Træskotrampen, for det er knagende koldt. Eller der er en, der prøver med en plump Vittighed; men det bliver ved Tilløbet.

„Gør Plads, Folkens!“

Betjentens Stemme er omsorgsfuld, som talte han til sine Undergivne. Sværmen rykker sammen og danner en fast Mur paa hver Side Vejen.

Langt borte høres Vognrummel. Sindigt, i jævnt Luntetrav svinger et gammeldags Køretøj, forspændt med to sorte, velplejede Heste ind langs Havnemolen. Mændene blotter Hovederne, og alle de mange Par Øjne anstrenger sig til det yderste for at faa et Glimt at se af Barnemordersken, Ingrid Jarngerd Klo fra Spydelund. Ved hendes Side i Bagsædet sidder Arrestforvareren med hvide Handsker og blankpudsede Knapper. Over venstre Arm holder han et rødbroget Rejsetæppe, foret med

Digitized by Google

russisk Egern. Hver af hans Bevægelser er præget af hans Stillings og Øjeblikkets Alvor.

Ingrid sidder sammensunken. Et tæt Slør skjuler hendes Ansigt. Men hun føler Hobens stikkende Blik selv gennem de sænkede Øjelaag. Gysende rækker hun Arrestforvareren sin Haand, stiger ned og gaar hastigt ombord.

Der gaar en Mumlen gennem Mængden:

„Morderske!“

Kaspar Klo følger langsomt efter. Det lange, sølvhvide Haar flagrer om hans bøjede Nakke. Knæene skælver, og Haanden fatter tungt om den knudrede Egestok; men Blikket er stolt og koldt, Udtrykket trodsigt. For hvad er vel Hoben i Kaspar Klos Øjne andet end usselt Kryb, som slider sig op for det daglige Brød.

Derfor puffer ogsaa „Lange Trina“, Fiskerkonen, som hver Ugedag bringer Fisk til Spydelund, sin Nabo i Siden og hvisker hoverende, som tog hun Hævn for mange trælsomme Fjed og underdanige Buk:

„Ser Du, hvor han krummer Ryg, Neta? En skulde saamænd tro, han havde gaaet med Fisk hele sit Liv, som en anden en. Men her slog nok Dalerne ikke til. Nej, Lov og Ret er dog sommetider en herlig Ting.“

Og „Lange Trina“ ler hadsk.

„Hun var ellers en ferm Pige, Ingrid Klo. Og nu skal hun hen og tære Grovbrød i Slaveriet. Ak ja! Jeg har Tre, endda med hver sin, men undlive dem — føj dog!“

Digitized by Google

„Lange Trina“ spytter langt og ser forbitret efter Kaspar Klo, som staar ved Rælingen.

„Hører du det Ingrid?“ spørger han haardt.

Ingrid bøjer hulkende Hovedet. . .

„Gud give, Du maa høre det til Dommedag!“ —

„Far!“

Ingrid søger at gribe hans Haand, men han støder hende uvillig bort:

„Jeg dør; men Skammen vil leve. Som et Spøgelse vil den forfølge vor Slægt gennem mange Led og klinge som spottende Skadeskrig, saa ofte Navnet Klo nævnes. Ingrid! jeg forbander den Stund, Du blev født.“

Kaspar Klo tier og lader sig falde ned paa Bænken ved Ingrids Side; med et kvalfuldt Suk knuger han hendes Haand i sin. Og Ingrid læner sit graadtunge, dødstrætte Hoved til hans Skulder. Da mærker hun, at han græder; Faderhjærtet lader sig ikke længer tvinge. Og varsomt stryger hun Sløret bort og møder hans Blik. Som i Tanker glider hans haarde, barkede Haand ned ad hendes blege Kind.

Saa rejser han sig, som var han forbavset over sig selv, skyder hende læmpelig bort, og gaar med tunge Skridt op og ned ad Dækket.

Skibsklokken ringer, og langsomt glider Skibet ud af Havnen. En Sten suser gennem Luften; men Ingrid ænser det ikke.

Hendes sørgmodige Blik hænger ved Kysten, som snart svinder bort i en lang smal Stribe. Støn-

Digitized by Google

nende presser hun venstre Haand mod Hjærtet, som for at dulme Smerten, der lig en Sax overklipper Traad paa Traad i hendes Sjæl og for evig skiller hende fra det, hun har kært. Aldrig mere skal hun gense sin Ø! Vanæren vil blive som en kæmpestor Jætte, der spærrer hende Vejen og truer Hjemmet til at stænge hende ude.

Støt glider Skibet gennem de vigende Bølger, der sprøjter deres hvide Skum højt op over Rælingen, som vilde de kranse den med Guirlander af Sølvblomster. Kølvandet glitrer med Sølvstænk, og som ad en vældig Sølvbro glider Blikket langt ud over Havet. Men Ingrid spejder ind over Land, hvor Maanelyset kaster et feagtigt Skær over nogle Grantræer, Fyret og Kirketaarnet. For første Gang drager hun bort fra Hjemmet ud i Verden, vanæret og brændemærket for Livstid, død for Verden, død for sin Slægt.

Kanske var der bedre dernede i de graasorte Bølger. Men stirrer hun derned, er det som hundrede graadige Gab aabner sig for at sluge hende, og hun drejer sig gysende bort. Da kommer hun i Tanker om Toras Brev, som ligger gemt i Arrestforvarerens Inderlomme, tænker paa Pakken, som allerede er sendt over til Anstalten. Hvad mon lille Mor sender? Og hun løfter Blikket op til Stjærnerne, der tindrer over hendes Hoved.

Inde i hendes Hjærte begynder det at synge: „Hvor de smile, hvor de vinke os fra Jorden op til sig!“ Og hendes Hoved bøjer sig ned mod Ræ-

Digitized by Google

lingen. Endnu en Gang ser hun Aftægtshuset, Mor, Væven og lille Mysa, der ligger i Garnæsken og leger Muselege med Spolerne. Og .... Aa! Der er Spydelund! Sneen farves højrød. Hun vil raabe om Hjælp; men tør ikke .... Ingrid drager et dybt Suk og ser forvirret op til Arrestforvareren, som med et forstaaende Smil hægter Rejsekaaben sammen om hende, lægger sin stærke Arm om hendes Liv og fører hende ned i Styrmandens Køjerum.

Digitized by Google

VI.

LAURA FRA LINDHOLM.

Det glitrer med Sol over den hvide Sne, udover Markerne og ned mod Spydelundsmosen, hvor en Skare halvvoxne Drenge og Piger løber paa Skøjter.

Isen er spejlblank og gennemsigtig. Spol og Græs skyder som en lille Kratskov op af Mosebunden.

Forrest i Flokken glider en rank, mørkhaaret Dreng med en lille, blaaøjet Pige ved Haanden. De ler til hinanden, de To; løfter sig paa Tæerne og ridser symbolske Figurer og kunstige Runer i det glatte Isspejl under deres Fødder. Det er Mogens Svart og Laura Lau. Pludselig standser Drengen og siger alvorligt:

„Laura. Her var det, hun druknede Barnet."

Laura slipper hans Haand, stryger Krøllerne om bag Ørene og ser eftertænksomt paa ham.

„Hjemme hos os har vi ondt af Ingrid Klo. Og ved Du, hvad Moster sagde i Gaar, Mogens? Hun sagde, at Han er Skyld i det altsammen. Det

Digitized by Google

er ogsaa altid Jer Drenge, som narrer os Piger. Men jeg, Mogens," siger hun ivrigt, idet hun retter sin lille Skikkelse, „lader mig aldrig overtale til det, jeg ikke selv vil. Jeg gør det bestemt ikke, selv om det saa er Dig, som er min Kæreste."

Laura Lau tav og satte udfordrende venstre Haand i Siden.

Mogens Svart, som var fyldt fjorten og netop i Vinter gik til Præst, saa overbærende paa den tiaarige Laura:

„Du snakker, Laura! Vi gifter os jo. Men Ingrid Klo havde ingen Kæreste. Ser Du, det er Sagen! Mor sagde til Far, at Forvalteren var Ingrids Elsker."

Mogens fløjtede hemmelighedsfuldt. Pludselig lysner det op i hans friske Drengeansigt:

„Var det Din Mening, Du sagde før Laura? Vil Du virkelig for Alvor være min Kæreste?"

Laura Lau saa ned for sig og tav.

„Ja, for saa vil jeg køre Dig i Kane alle Juledagene, Du. Hurra for min Kæreste! Hurra for Laura Lau!"

Mogens Svart rev Ræveskindshuen af sit mørklokkede Hoved, svingede den i Luften og skrev varm og sejersstolt et mægtigt „L" foran Lauras Fødder.

Men Laura skelede betænkelig hen efter Kammeraterne, som flokkedes omkring hende og lod deres spørgende Blikke glide op og ned ad hendes røde Vadmelsdragt, de røde Bælgvanter, Skaftestøvlerne og den røde Stofhue, som laa tæt om

Digitized by Google

hendes straalende, sunde Barneansigt med de bløde, lyse Krøller, dybblaa Øjne, den høje, klare Pande, og de fastlukkede Læber.

Laura Lau er yngste Barn og eneste Datter fra Lindholm, Sognets største, men tillige mest forgældede Gaard; thi Lorenz Lau er en karaktersvag Mand, som lader Fem være lige. Mogens' Far er derimod af et helt andet Stof. I Aarhundreder har Maans Maansens Slægt ejet Landsdommergaarden, og Slægtsnavnet „Svart" gaaet i Arv fra Far til Søn. Mogens er Gaarddrunt.

Børnenes Fædre er Frænder. Men fra den Dag de for mange Aar siden gik til Sags om den Brune, har der været Fjendskab mellem Familierne. Lorenz Lau vandt Sagen. Maans Maansen Svart betalte Omkostningerne og svor Lorenz Lau Had for Livet. Trods det er Børnene Legekammerater. Forbuden Frugt smager bedst, siger det gamle Ord.

Alt i fire Vintre har Mogens været Lauras kaarede Kammerat. Bekendtskabet indlededes en Foraarsmorgen paa Vejen til Skolen. I sin røde Kjole, nystrøget Sirtsforklæde, og med sin lille Taske paa Armen, hoppede Laura rundt paa Engen og plukkede Blomster. Pludselig staar hun stille og ser med Forfærdelse: Oda-Engene staar under Vand. Mølleaaen er gaaet over sine Bredder og har oversvømmet Dalen. Betuttet stirrer hun ud over det blanke Hav, over til Skolens gule Mur hist paa den høje Skrænt med de ranke Aske og bredkronede Ege; der, hvor Vedbend snor sig om de mosgrønne

Digitized by Google

Stammer og slynger sine klatrende Ranker fra Gren til Gren.

Hun maaler med Støvlenæsen; men opdager snart, at hun ikke kan bunde og stikker i Graad. Da ser hun Mogens Svart komme pilende ned over Engen. Uden Tøven tager han hendes Taske paa Armen, og hende selv paa Ryggen, og sætter i Trav af Sted gennem Oda-Enge med Laura Lau som Rytter. Og Laura ler, tørrer sine Øjne, og lægger Armene om hans Hals. Nu og da ved et dristigt Sidespring sprøjter Vandet hende helt op om Ørene; men det er blot morsomt; for Laura er i Virkeligheden ingen Kryster. Og da han endelig standser Farten og varsomt sætter hende ned paa Grønsværet, som er spættet med Blomster, smiler hun glad op til ham og siger:

„Jeg hedder Laura og er fra Lindholm, sex Aar paa gammel og sidder paa øverste Bænk. Men hvad hedder Du?“

„Saa, Du er Laura Lau,“ siger Mogens lidt forbavset, „saa er vi jo Halvsødskendebørn; for jeg er Mogens Svart fra Landsdommergaarden, den hvide Gaard, Du ser mellem de høje Piletræer bag Kirken. Jeg gaar i søndre Skole. Men i Dag skal jeg til Bys efter Mønje. For Gaarden skal være rød i Aar. Jeg synes nu, at hvide Vægge og grønne Træer ser finere ud; men der er Ingen, som spørger om min Mening, før jeg bliver voxen, og Mor kommer aldrig udenfor Gaarden“.

Lauras Øjne farer spejdende omkring, saa løber

Digitized by Google

hun lidt ud til Siden og kommer tilbage med en rød Engstjærne, som hun tøvende rækker ham.

Mogens bliver rød og sætter over Grøft og Gærde i to Spring. Først da han er kommen vel over paa den anden Side, svinger han med Huen, sætter Blomsten som Kokarde i Panden og følger fløjtende Markstien ind mod Hasle, hvis Tegltage rødmer mod den blaa Himmel.

Fra nu af mødes de smaa Slægtninge af og til. Og altid har han noget med til hende. Snart er det en nydelig udskaaret Hest med Bidsel, Manke og smaa Hjul under Hovene; snart en lille Boldt, stoppet med Haar af Landsdommergaardens allersmukkeste røde Ko. Sommetider ogsaa Terninger, slebne af gul og rød Mursten, eller Billeder med Skibe, som henter dem til fremmede Lande; Klippeborge, hvor de skal bo, ganske alene; eller Kirker, hvor de skal sidde lige under Prædikestolen, for at Præsten ikke skal se dem smile til hinanden. Og Laura gemmer Tegningerne i sine Skolebøger og henter dem ofte frem; ja, én af dem, endog efter at hun er bleven voxen. Det er Konfirmationsgaven: Et venligt, lille Sommerslot med bred Stentrappe ned til en Have, hvor nogle Børn leger at bygge Huse. Halvt skjult bag et stort Træ kigger en ung Kvinde frem.

Om Vinteren ager han hende i sin jernskoede Kælkeslæde. Omhyggelig indpakket tager hun Plads foran, mens Mogens staar bagpaa med Tømmen i stiv Arm og sparker bagud med højre Støvle-

Digitized by Google

næse. Og, Tju, farer de i susende Fart ned ad Møllebakken, indhyllede i en hel Sky af løs Sne. Kun en eneste Gang gik det galt. Det var Dagen før Juleaften. I susende Galop for de ned ad Skraaningen, tværs over Vejen, og lige lukt i Mølleaaen, hvor Strømmen hvirvlede dem rundt mellem Isstumperne. Men Mogens fik snart fat i Laura, slog venstre Arm omkring Rækværket, og pressede sig af al Magt mod Broen, indtil de forkomne og slukørede som to vaade Ræveunger bjærgedes ind i Møllegaarden, hvor de puttedes ned i en stor Himmelseng og blev trakterede med koghed Hyldethe med Kandis. — .

Paafaldende var det saa tit Mogens havde Ærinde til Brogaardssmedjen eller Hasle By, og altid paa den Tid Laura gik fra Skole. Saa kappedes Kammeraterne om at løfte hende op paa Hesteryggen til Mogens, for de vidste jo, det ærgrede Forældrene. Og Mogens stemmede Fødderne mod Hestens Sider og red bort i Galop.

Hele Sognet vidste Besked dermed. Alle undtagen Maans Maansen Svart. Til ham turde ingen sladre. Lauras Mor var død; og hvad Lorenz Lau angik, saa undte han af fuldt Hjærte sin Uven den Tort, at se Gaarddrunten knytte Troskabspagt med Datteren af hans argeste Fjende.

Og det var Grunden til, at Kammeraterne slog Kres om Laura Lau hin Dag paa Spydelundsmosen. Men Laura ser alvorligt hen paa Mogens og svarer:

„Du er vild, Mogens! Skammer Du Dig dog

Digitized by Google

ikke? I Dag føres Ingrid Klo i Slaveriet, Ingrid, som saa tit dansede med os. Jeg kunde godt give mig til at græde, kunde jeg." Laura peger op mod Spydelundsgaarden, og der er Taarer i hendes blaa Øjne:

„Ser I! Der holder en Vogn i Porten. Kaspar Klo skal nok følge Ingrid til Sejls i Nat. Men jeg synes, det er ondt, synes jeg."

„Ja," siger Mogens langsomt, „det er ogsaa min Mening. Havde de dog bare aldrig fundet det! Men hun havde jo heller ikke behøvet at putte det ned netop der. Kvindfolk er nu ogsaa dumme som . ."

„Østers," vilde han have sagt, om han ikke var kommen til at kigge ind i Lauras bedrøvede Barneøjne.

„Lad os gaa hjem!" sagde hun stille.

Og den Aften fik Mogens ikke Lov til at følge hende paa Vej!

Men rundt om i Huse og Gaarde var der Tvivl og Sorg i mange smaa Barnehjærter, naar de Voxne talte om Ingrid Klo.

Digitized by Google

VII.

INGRIDS JULEAFTEN.

Lerstagen med den tynde Tællepraas kaster sit flakkende Lysskær ud over Ingrids smalle, aflange Celle med det stampede Lergulv, Sovebrixen, Træbordet, og den jerngitrede Vinduesglug højt oppe under Loftet.

Ingrid bærer Fangedragt: Blaatærnet Lærredskjole, kort Skørt og Polkatrøje; paa Fødderne har hun hvide Uldstrømper og højklampede Trætøfler. Hendes lyse Haar ligger nu som før i en Krans om hendes runde Barnehoved, men de milde blaa Øjne har tabt deres Glans. Kinderne er gustne, og Linjerne om hendes Mund har et Drag af tungsindig Smerte. Hendes før saa ranke Skikkelse er sammensunken, som var hun nær de fyrre; og den Bevægelse, hvormed hun griber Lyset, for at brænde Seglgarnet om Julepakken over, er underlig slap.

„Klokke og Strømper," mumler hun tonløst. „Uld af mine Faar. Spundne og strikkede af Mors Hænder! Mors Hænder!" Og hun bøjer Hovedet og skjuler Ansigtet i de uldne Strømper. Endelig

Digitized by Google

folder hun Brevet ud paa Bordet foran sig og læser, mens Taarerne langsomt ruller ned ad hendes Kinder.

Spydelund, Jul 1858.

„Kære Kusine!

Moster Bodil beder mig skrive og ønske Dig en hellig Jul!

I Forgaars var Provsten her og tog hende til Alters; vi troede, det vilde bringe Forandring; men tilsyneladende er det det samme. Jeg tror næppe, at Moster Bodil staar Vinteren igennem; hun er saa underlig i den sidste Tid. Saa saare vi er alene, taler hun strax om Dig. Farbror Kaspar derimod nævner Dig saa godt som aldrig. I Gaar hørte jeg ham sige til Broder Olaf, som var her og tog Afsked med Din Mor, at naar Bodil drog af, vilde han stikke Ild paa Huset og flytte hen til Søster Sara i Robbedale, for saa fik han vel Fred for Spøgelset. Spøgelset er vel Dit Barn, Ingrid?

Dine Sødskende spørger heller aldrig til Dig. I det Kapitel ligner de Din Far. Moster Bodil siger, at Hjærterne er af Sten.

Torkild, som ved, at jeg skriver, beder hilse og sige, at gennem sin Broder, Adjunkten i København, vil han skikke Dig en Billet, saa at Du kan rejse over til Amerika og blive Menneske igen.

Jeg synes, at Du skal tage imod Tilbudet, Ingrid; for her fortælles, at Din Far gør Dig arveløs.

Digitized by Google

Moster Bodil beder mig fortælle Dig en Drøm, hun havde forgangen Nat. Hun drømte, at hun var død og vandrede op til Himlen. Vejen var en smal Fodsti, der snoede sig gennem dybe Dale og over vildsomme Klippeskrænter; men Moster agtede det ikke, opfyldt som hun var af den eneste Tanke at finde Dig. Og endelig fik hun Øje paa Dig, langt borte, klædt i hvidt og omgivet af al Din Slægt. Men Du var den Eneste, som bar hvid Klædning, alle de Andre var i sort Højtidsdragt. Ved Synet af Din Mor, smilede Du og vinkede med begge Hænder. Da saa hun, at Dine Øjne var glade og fri for Taarer, og der faldt en Sten fra hendes Hjærte, saa hun vaagnede med Fred i Sind. Hun bad mig saa kærligt om at skrive det til Dig, at jeg blev helt beklemt. Du har en god Mor, Ingrid. Hun har saa mange skønne Tanker. Hver Aften læser jeg Aftenbønnen og Hjærtesukket for hende, og om Søndagen en Prædiken i Luthers Postil. Din Far gaar altid, naar jeg henter Bøgerne, men siger aldrig aabenlyst imod.

Pakken i det blaa Skrivebogsomslag er fra Laura Lau. Du husker nok de Gamles Fjendskab og Venskabet mellem Børnene. Mogens Svart er nu sytten og Laura Lau tretten. Kammeratskabet har slaaet dybe Rødder mellem de To. Man siger, at Laura aander og lever i den gamle Historie om Hagbarth og Signe. Jeg tænker, hun sysler med Fremtiden. Iøvrigt paastaas der, at Mogens Mor gerne ser Partiet; men der

Digitized by Google

som her, er Manden Herre i Huset. Mogens skal efter Sigende have stor Indflydelse paa det viltre Pigebarn. Lige saa vild og trodsig, hun er mod Andre, lige saa mild og føjelig er hun overfor ham. Siden Mogens' Konfirmation besøger de flittigt Kirken. Stolestaderne er jo lige overfor hinanden, ved Du. Landsdommeren undser sig ved at forbyde Sønnen Guds Hus, og Laura Lau gør akkurat, hvad hun selv finder for godt. Til Vaar skal hun konfirmeres; det har hun selv bedt om, for at kunne overtage Husholdningen paa Lindholm, naar Moster Barbra, som skal giftes med enøjede Per Hellis, tager bort. „Og naar jeg saa naar de tyve," sagde hun, da hun var indom med Pakken til Dig, „gifter jeg mig med Mogens Svart." Og da skulde Du set, hvor hun lo og slog med Nakken, saa Krøllerne dansede Svejtrit om Skindhuen, der har kostet Mogens et helt Aars Tyre- og Hingstepenge.

Men allerbedst som vi talte, hørte vi Hestevrinsken udenfor Vinduerne. Det var Mogens, den Skælm, som kom paa den Brune og hentede hende. Det gjorde saa godt at mærke, hvor inderligt de føler sig forenede; end ikke i Drømme falder det dem ind at tvivle, hverken paa sig selv eller paa den anden. I deres Barnehjærter lyser Troen saa varmt og klart, saa jeg skammer mig. Jeg, som saa tit overvejer, om Torkild og jeg virkelig hører hinanden til, saadan i Liv og Død, som Præsten siger. Ikke at jeg vil svigte

Digitized by Google

Torkild. Det være langtfra! Men naar jeg ser Børnenes Tillid og Tro, trods alt Fjendskab og Djævelskab, beskæmmes jeg alligevel.

Jeg kan vel gerne løbe med Dine Skøjter, Ingrid? Saa sparer jeg den Daler, og de hænger alligevel og ruster op. Men løbe paa Spydelund orker jeg aldrig.

Lev saa vel, Ingrid, og fortæl os lidt om, hvordan Du har det. Dine Breve er saa sparsomme, og Moster Bodil længes altid efter dem. Jeg skal nok være omhyggelig mod Din lille Mor. Stol trygt paa det!

Kærlig Hilsen fra os Alle.
Tora Torn."

Med et Suk folder Ingrid Brevet sammen og mumler: „Gudskelov for Tora Torn! Hvor skulde jeg kunne holde det ud, om Mor ikke havde haft hende!"

Hun sidder et Øjeblik i Tanker. Saa begynder hun at pille ved det blaa Skrivebogsomslag, og en lille vissengrøn Krans triller ned i hendes Skød.

„Mossika," hvisker hun bevæget og lugter til den. „Mossika fra vor Skov."

Med et vemodigt Smil hænger hun Kransen om venstre Haandled, og løser tøvende den smalle, røde Silkesløjfe. Et allerkæreste lille, hvidt Forklæde, og en bred, broderet Krave, begge Dele af hvid Battist med en Bort af lillarød Lyng titter frem. Det er Laura Laus Julegave til hende.

Digitized by Google

I en Fart kommer hun ud paa Gulvet, lægger Kraven om sin Hals og stryger nænt ned ad Forklædets bløde Folder. For første Gang savner hun et Spejl. Saa opdager hun sit Skyggebillede paa Væggen og giver sig til at le og nikke til det, glad som et Barn. Hvor er den dog smuk, hendes Fødeøs enkle, stærke Blomst. Ivrig, bævende af Længsel efter Hjemmet, griber hun Lauras Brev og holder det tæt hen til Lyset.

Lindholm, Jul 1858.

„Til

Ingrid Jarngerd Klo fra Spydelund.

Godaften Ingrid! Jeg længes ofte efter Dig; men der er Ingen uden Mogens, som ved det. Folk er tit saa underlige, derfor betror jeg mig kun til ham. Forgangen Søndag blev vi enige om at gifte os, naar jeg fylder de tyve, for da er Du, saaledes regnede jeg det ud, færdig med at „sone“ som Far siger; og saa vil jeg have Dig hjem til os, Ingrid. Jeg skal jo bo paa Landsdommergaarden, og der er god Plads, ved Du nok.

Hele Sommeren gik jeg og tænkte paa Dig; jeg troede, Du gjorde ligesaa og ventede sikkert Brev fra Dig. Og da jeg i tre Dage var med ude paa Heden og rev Lyng, fik jeg den Ide at sy Dig noget med Lyngblomster. Mogens tegnede Kvistene og hjalp mig at finde de rigtige Farver blandt Silkeresterne fra Mors Ungdom, den Gang, da hun broderede Huer. Stoffet er fra Dragkisten, samme Sort som Mormors Korsklæder.

Digitized by Google

Jeg har syet det altsammen i Middagstimerne oppe i Gavlstuen, hvor jeg satte Krog paa Døren, for at ingen onde Øjne skulde falde paa Din Gave. . . . . Selv er jeg ganske stolt af Lyngen, og Mogens sagde i Søndags, da jeg prøvede det for ham, at jeg kunde tage Præmie paa det. Du vil nok tage det paa hver Søndag; helst til Sort, for da er det allerpænest.

Sommetider tænker jeg, at Du maa længes efter Dit lille Barn. For jeg synes, det er saa morsomt med saadanne Smaa. Jeg var saa glad i Høst, hver Gang Maria Bager var her, for saa fik jeg hendes lille Pige ind til mig. Hun var saa sød, og jeg syntes, det var stor Synd at lade hende ligge bag Havrestakkene og græde sig i Søvn. Dukker har jeg aldrig kunnet lide; de keder mig. Det gør for Resten ogsaa de fleste Mennesker, Mogens undtagen. Til min Fødselsdag forærede Far mig en sort Hoppe, flink og rapfodet; halv saa gammel som jeg. Den blev jeg glad for, kan Du tro. Men Folk siger, at det er upassende af Far saaledes at lade mig farte om paa Landevejene.

Iøvrigt staar det slet ikke godt til her paa Lindholm. Agrene bærer godt nok; men Gaarden forfalder. Sviregasten, Du forstaar nok, hvem jeg tænker paa, og hans Kompagni holder svært til, siden Mor døde; og Far er hver Dag i Byen, og Formiddagen sover han bort. Da det umulig kan blive saalédes ved i Længden, har jeg be-

Digitized by Google

stemt at gaa til Præst og tage Styret herhjemme. Far har nemlig Respekt for mig, fra hin Gang jeg ti Aar gammel magtede hele Regnebogen, baade med Brøk og Reguladetri. Og Sviregasten hader mig, for jeg har luret ham i at spille fordægt og snyde i Beter.

Alligevel falder det Far svært at rette sig efter mig; han siger stadig, jeg er saa ung. Men hvad gør det i Grunden, at jeg kun er tretten, naar jeg bare forstaar Sagerne bedre end Far, som er fem og halvtreds? Alt fra Majdag er jeg første Mand paa Dækket. Nogen skulde jo være det, og jeg stoler i et og alt bedst paa mig selv.

Ofte synes jeg, det var godt at Mor døde. Hvem borger for, at hun havde taalt alt dette? Forstaar Du ikke godt, at jeg sommetider faar saadan Lyst til med ét Spark at slynge alle de Romtønder og Brændevinsankere, som findes paa Bornholm ud i Østersøen, saa led og ked er jeg af alt det Sludder om Rom, Kognak og Punsch, som daglig lyder her paa Gaarden. Sommetider bliver jeg ogsaa tummelumsk og faar Lyst til at skælde ud; men jeg dyr mig for Folkenes Skyld; thi de maa jo tro, at jeg respekterer Far; ellers gaar det aldrig. Ja, gid jeg næste Jul kunde melde Dig, at Lindholm er blevet et roligt og stille Hjem, som har sat Værtshuset paa Porten!

Vi har Væv oppe, Vadmel til Far og Brødrene, som stadig gaar i Skole i Rønne. Stakkels Fyre, mon hvad de duer til? Far opad Dage.

Digitized by Google

Du skal hjem til mig Ingrid. Du skal væve og spinde og hjælpe mig at vugge mine Smaa. Jeg faar nok mange af dem. Og Gud naade den, som vover at pege Fingre ad Dig, Du, som er saa god. Saa tit Du har leget med os, naar de Andre sværmede om i Maaneskinnet ude i Haven. Jeg husker endnu, hvor morsom Du saa ud, naar Du sad i „Daarestol", eller legede Blindebuk. Og Du vilde sikkert have været god mod Dit eget lille Barn. Bare Du dog havde baaret det hjem i Stedet for at putte det ind under Isen. Gamle Kaspar havde vel nok knyttet Haanden om Egestokken og banket Dine Rygstykker møre; men det var Du saamænd nok kommen over. Og saa havde Du haft Dit Barn. Men kanske det allerede var dødt.

Jeg tænker saameget, Ingrid; men kanske synes Du som alle de andre, paa nær Mogens og Far, at jeg er en tosset Tøs, som stikker min Næse i Ting, der ikke vedkommer mig.

Jeg vil altid holde af Dig, Ingrid Klo, og Du skal ikke stikke af til Amerika, som Torkild fra Dynddalen gaar og plaprer om. Jeg skal nok sørge for at faa Dig hjem.

Lad mig nu se, at Du gaar med Kraven og det lille Forklæde hver Søndag, for I holder da vel Søndag i Slaveriet?

Vær nu tapper og hold Pinen ud. Efter Graavejr kommer Solskin. Godnat Ingrid.

Hilsen fra Dine to Venner.

Laura Lau og Mogens Svart."

Digitized by Google

Ingrids Haand ryster og hendes Læber bæver; men Øjet straaler, tændt i Glans af Kærligheds-solen fra Laura Laus Barnehjærte. Hun tænker paa, hvad Laura skriver om hendes Barn. Og atter staar Billedet, det gamle Billede, foran hende; men denne Gang ser hun tillige et lille Barneansigt med et Par smaa angstfulde Øjne, som bedende søger hendes, et Par magre, smaa Arme, som løfter de spæde Hænder, tryglende om Forbarmelse, op imod hende, og to bitte, smaa Fødder, som urolig tripper frem og tilbage, længselsfulde efter at berøre den Jord, som dannede dets Liv. Se, det aabner de tørre, blege Læber. Lydløs, henaandet, naar Barnesjælens tyste Bøn hendes lyttende Hjærte:

„Mor! min Mor!“

Saa svinder Billedet bort; men Ordene lyder med fordoblet Styrke i Ingrids forfærdede Sjæl. Stønnende synker hun i Knæ, knuger sine Hænder og løfter dem bønfaldende op mod det tilgitrede Vindue, hvor Maanelyset lister ind gennem de smaa Ruder, glider ned langs Muren og kaster en skælvende Lysstribe henover det mørke Lergulv.

Hun vaander sig i Smerte. Læberne aabner sig, som vilde hun bede, men Rædselen lammer hendes Tunge, gør Sjælen stum og Øjet tørt. Vanviddets Dæmon ler; men inde i Hjærtet lyder det højere og højere: „Mor, min Mor!“

Da farer hun fortvivlet op, slider i Kjolen, saa Hægterne farer til hver sin Side, og kyler den henad Gulvet.

Digitized by Google

Hun griber Tællepraasen og stiller den paa Gulvet midt imellem sine Fødder. Ligbleg med stirrende Øjne og tilbageholdt Aandedræt staar hun stiv og ubevægelig. Flammerne slikker rødliggule opad hendes graa Vadmelsskørt; fortærer de grove, uldne Traade, som langsomt forkuller. Ilden fordeler sig og hvisler frem fra to Sider; knitrer og sender en sveden Røgsky op mod hende. — — —
— — — — — —

Da banker en haard Kno paa Døren:

„Sluk nu Lyset og gaa i Seng. Klokken er snart Tolv!“

Det giver et Ryk i Ingrid. Sløvet gennem tre Aars Trældom puster hun gispende Lyset ud, og søger at kvæle Ilden. Angsten for Vagten har givet hende Besindelsen tilbage; og alt som Skridtene dør bort, slappes Ingrids Energi. Forskrækket ser hun ned paa Flængen i sit Skørt og overvejer, hvilken Løgn, der bedst kan dække hendes Gerning. Saa trækker hun modløs og forknyt Sovebrixen ned fra Væggen, kaster sig hulkende paa Straasækken, og trækker det tyndslidte Tæppe op over Ansigtet.

Men Søvnen flyr hendes Leje. Lauras Barneord har vakt hendes slumrende Samvittighed, og fortvivlet indtil Døden staar hun ud af Sengen for at kaste sig ned i Mosen til sit lille Barn, som vedbliver at bede: „Mor, min Mor!“

Men aldrig saasnart faar hun sat Foden paa det kolde Lergulv, før hun udmattet synker tilbage paa sit haarde Leje.

Digitized by Google

Selv Juleenglen formaar ikke at slette Lidelsen ud af Jorden; men gennem Lidelsen bliver Ingrid sig bevidst og evner baade at leve og at lide; thi Smerten føder Ansvar i hendes Sjæl.

Næste Morgen laa Ingrid og fantaserede om sit Barn og Spydelundsmosen, om sin haarde, strenge Far og milde, ejegode Mor.

Lægen, som strax bliver hentet, gaar hen til Sovebrixen og stryger blødt henover den Syges feberhede Pande.

„Hvad er der sket, Ingrid?“ spørger han venligt.

Ingrid rejser sig op paa Albuen og stirrer med store, forfærdede Øjne stivt frem for sig.

„Hører De det, Hr. Doktor! Røsten!“ hvisker hun. „Øm og dragende som Kirkeklokken. Hør! „Mor, Mor; min Mor!“ Aa, aa! Nej, slip mig, siger jeg!“

Ingrid sparker Tæppet til Side og farer ud af Sengen. Hun rusker i Døren, men den er laaset. Da vrider hun klagende sine Hænder og synker kuldegysende sammen. Med den grove Lærredssærk søger hun at dække sine nøgne Ben, og det store, løse Haar dasker uordentligt omkring hendes magre Skuldre og falder ned over Øjnene, der aandsfraværende stirrer paa Edderkoppens Spind oppe over Ovnrøret.

Kun med Møje faar Lægen hende i Seng igen

Digitized by Google

og sætter sig ved hendes Side. Med sine faste, milde Øjne søger han at fastholde Ingrids flakkende Blik og spørger paany:

„Fortæl mig saa, hvad det er?"

Da lægger hun sin skælvende Haand paa hans Knæ og siger angst:

„Doktor! Tror De, de Døde kan hævne sig?"

Lægen ser forlegent til Siden og tier.

„Hører De ikke, Doktor? Kan de Døde hævne sig paa de Levende? Kan de? Eller tror De vel, mit lille Barn hader mig, fordi jeg, fordi jeg . . . ."

Og Ingrid synker hulkende tilbage paa sit Leje.

„Nej, Ingrid," siger Lægen langsomt, som søgte han efter Ordene. „I Døden er der Fred. For i Døden hører Løgnen op. Men hvad vi har forbrudt mod de Døde, maa vi sone, hvis vi ikke vil, de skal vende sig fra os. Derfor græder Dit Barn og kalder paa Dig, fordi det lever og længes efter Dig. For det har Du glemt, Ingrid, at Gud er Livets Gud; hans Livssæd var det, Du tankeløst trampede ned. Det at skabe nyt Liv ud af os selv, det er Livets helligste og alvorligste Opgave, og Gud har gjort Livsdriften i os stærkest, mens vi er unge, for at det skønneste, lyseste og bedste i os kan bygges videre i den kommende Slægt. Derfor ærer Hebræerne deres Sønners Moder, fordi gennem Børnene bevares deres Liv.

Men Du, Ingrid, fejg var Du, da Du unddrog Barnet Dit Liv, som Gud i sin Godhed gav Dig til Din Velsignelse. Fejg var Du, at Du agtede

Digitized by Google

Menneskers Dom mere end Guds. Men saa sandt Gud er Livets Gud og ikke Dødens, saa sandt vil han atter knytte Baandet mellem Dig og Dit Barn, det Du saa tankeløst skar over, naar Du gennem Lidelse og Bøn vil søge derhen, hvor Barnets Engel holder Vagt for hans Ansigt."

Den kærlige, gode Doktor tier bevæget, og Ingrid ligger en Stund stille, med lukkede Øjne. Saa griber Feberfantasierne hende igen.

„Isen brager," gisper hun. „Aa, nu gled den væk, Bylten. Marken hvidner af Sne. Maanen bliver borte bag Skyerne, og jeg ser intet Lys i Aftægtshuset....... Slip! — Du piner mig, og Dit Kys brænder som Ild. Slip, siger jeg!

Du bad mig om Tavshed, og jeg tænkte, fejg er han, som dølger sin Vej; men min Tunge blev tavs som Gravens Muld. Prøvede jeg at klage Havet min Kvide, lo det i vilden Sky. Og betroede jeg mig til Bækken, fløjtede den en munter Melodi. Kastede jeg mig hulkende paa Engen, naar Solen sank bag Klipperne, lukkede Blomsterne sig, Fuglene gik til Hvile, og jeg sad alene, ensom og uden Trøst......."

Ingrids Stemme kvaltes af Graad.

Stille forlader Lægen Cellen, og Arrestforvareren kommer ind med Ingrids Morgendrik. Begærlig drikker hun Mælken og rækker ham Koppen tilbage. Saa falder hun udmattet i Søvn.

Det er Juledag. Og selv i Slaveriet er der Forskel paa Dage og Forskel paa Hjærter!

Digitized by Google

Ingrid Klo kom paa Sygestuen. Uge efter Uge sad der Vagt ved hendes Seng, og man frygtede, hun skulde dø. Men saa en Søndagmorgen, da Kirkeklokken tog fat at ringe, og Morgensolen lagde sin varme Lød over de hvide Vægge og kastede Guld ud over den rød- og blaastribede Bomuldsdyne, slog Ingrid sine Øjne op og saa sig undrende omkring. Det var som aandede det altsammen Fred, uden om hende og inde i hende. Stille foldede hun sine Hænder, drog et dybt Suk og sov atter ind.

Da stryger Mine Vaagekone ilsomt Haaret ind under den blaa Sirtshue og lister ud af Stuen.

Opad Formiddagen kom Lægen, og til ham fortalte Ingrid:

„Som i Drømme vandrede jeg bort fra Jorden og søgte efter Himlen. Men Dagene blev Uger, og Ugerne Maaneder, og jeg fandt ingen Himmel. Da stod jeg med ét foran et Hav af Lys. Fra en aaben Port vældede det udover Vejen, straalede og lyste gennem Træernes Løvtag, som hvælvede sig over mit Hoved. Gennem Porten kom jeg ind i en vældig Søjlehal, hvor Mennesker bølgede frem, Hoved ved Hoved, som en Kløvermark i Blomst. Jeg stod som naglet til Pletten. Foran mig saa jeg en mægtig Trone, hvid og lys, med en Glans som af mange Sole. Og Straalerne flammede til alle Sider og brødes mod den natsorte Baggrund, thi Tronen var som et Bjærg af lutter lysende Ildsluer. Da mærkede jeg en stærk Haand paa min Skulder, og jeg sank bævende i Knæ: „Hvor tør

Du vove at nærme Dig den hellige Gud," lød det til mig, og jeg skælvede af Rædsel, mens Tankerne syslede med Død og Dom.

Da glider en høj Skikkelse frem mellem mig og Tronen. Lys og herlig saa han ud, og Glansen fra hans milde Øjne smeltede mit Hjærte. Tøvende løfter jeg Hovedet og møder hans Blik, der lyser med en Glans saa stærk og varm som Bølgernes straalende Guld, naar Solen gaar op. Saa rækker jeg frimodig Menneskesønnen mine skælvende Hænder, og nede i den store Søjlehal ser jeg den Plads, der er min. . . . .

Saa svandt Synet, og jeg var paa min Fødeø.. Det var oppe ved Ankermyra en tidlig Sommerdag. Høet stod i Stak, og Lyngen blomstrede. Ved Søbredden voxer der Aakander, hvide og gule. Og vi er Tre i Følge: en høj, mørk Mand, Barnet og jeg. Da snubler jeg og glider ud i Vandet, der friskt af Sommervind og varmt af Sol slaar sammen om mig, og en Strøm af Længsel glider gennem mig, Længsel efter at hvile ud i Skovsøens kølige, bløde Favn. Men Barnets Arm er lukket om min, og hans om Barnets, og jeg drages læmpelig op paa Land. Tre Gange gentages Drømmen, før jeg, styrket af Badet, varm af Sol, og ør af Engens og Lyngens Krydderduft, vaagner op og hører det synge i mit Hjærte:

„Gud lever, mit Barn lever, og jeg er frelst."

Saadan fortalte Ingrid Klo, og det var den bedste Prædiken, den fromme Doktor i sit Liv havde hørt.

Digitized by Google

VIII.

ALMINDINGEN.

Der er Dyrskue i Almindingen, og alle Landeveje staar i een Støvsky. Fra aarle Morgen ruller Vogn paa Vogn ind i den store Skov, hvor Øboerne mødes og sætter hinanden Stævne. Op mod Christianshøj og Myreaare, hvor Hestevrinsken, Lirekassetoner og Karusselmusik forenes i en skrattende Trio. Molltonerne leverer to blinde Piger, som, akkompagnerede af en hæs Violin, synger Elskovssange for en lille stadig skiftende Tilhørerkreds, der nok i og for sig gerne svigtede dem for Dværgene ligeoverfor; men der koster Entreen to Skilling.

Hist og her slaar de røde Flammer sammen om en blank Kobberkedel, der fra sin sorte Trefod nynner en lystig Vise om al den Kaffe, der kan laves for en Firskilling kogende Vand. Og snart er de gamle Koner, som sidder paa Hug foran Kaffebaalet, omringede af lysklædte, rødkindede unge Piger, som skyndsomt duger Bord i det Grønne, inden Familien spadserer op til Hareløkkerne; for

Digitized by Google

der er det, Brødre og Fætre tumler de præmierede Plage.

Senere finder de Unge hinanden, gynger og kører paa Karussel, for tilsidst Arm i Arm at forsvinde dybt ind i Skoven, hvor kun Fuglene kan sladre om deres glade Latter og skelmske Øjekast.

Tora Torn og Torkild fra Dynddalen var hurtigt komne overens om at gaa deres egne Veje.

Glade og frimodige vandrer de nu ved hinandens Side ad Rytterknægten til. Hovederne løfter sig selvbevidst paa de unge Skuldre. Øjnene straaler, og Øret lytter til Insekternes Summen. Da lægger Torkild sin Arm fast om Tora og siger stille:

„Var det dog i Dag, vi skulde giftes, Tora!"

Og Tora ler og lukker Torkilds Mund med et straalende Solskinskys.

Men nede i Ekkodalen med Ryggen opad en stejl Klippevæg sidder Laura Lau og Mogens Svart. Det grønne Mos breder sit bløde Fløjlstæppe over Stenen, og Straahatten med det mørkerøde Silkebaand vipper paa Birkegrenen over deres Hoveder. Om Lauras høje Pande ligger Haaret i en flettet Krone og falder i løse Krøller nedover den hvide Mollskjole, som foran løber ned i en skarp Spids. Hvide er ogsaa de allerkæreste Brunelsstøvler under det fodfri Skørt; som to prevre Killinger kigger de frem af den bløde, saftige, mørkegrønne Skovbund. Men Silkeskærfet om hendes Midje er

Digitized by Google

mørkerødt, og mørkerøde er ogsaa de smaa Sløjfer, der oventil slutter de vide, hvælvede Pufærmer. Det lille Kniplingstørklæde og Nankinshanskerne har hun stukket ind under Skærfet for uhindret at kunne binde Ingrids Mor en Krans af de lillarøde Lyngkviste, der smutter om mellem hendes Fingre.

Sølvslangen om venstre Haandled vender sig iltert, mens hun retter ved Sølvbaandet i sit lyse Haar. Saa løfter hun de straalende, blaa Øjne, og hendes friske Kinder bliver en lille Smule rødere:

„Mogens," siger hun alvorligt, „Du stoler da vel paa mig, Mogens?"

„Ja, Laura. Det er ikke det. Men Ventetiden, Du; det er som en Skærsild, der bliver hedere og hedere for hver Dag, der gaar. Naget mellem os og Jer bliver stadig bitrere, og den Dag og Time jeg melder Far, at jeg tager Dig til Hustru, pakker han Kramkisten og drager af Gaarde. Jeg ved, Far kan gøre det. For aldrig, det jeg kan huske, har jeg set en Taare i hans Øjne. Han er haard som Flintesten, Du."

Mogens læner sig tankefuld tilbage mod Klippevæggen, og ogsaa Laura sidder et Øjeblik tavs. Saa siger hun dæmpet, og der kommer en vemodig Glans i hendes milde Øjne:

„Fra jeg var en lille Stump, og Du tog mig paa Din Ryg og red med mig gennem Oda-Enge, har jeg delt ondt og godt med Dig. Stundom, Mogens, blev Længselen mig saa stærk, at jeg for Dig glemte

Digitized by Google

baade Tid og Arbejde, alt det meget her i Livet, som har Krav paa os. Mogens!"

Hun rakte ham undselig rødmende sin Haand, og han gled ned ved Siden af hende.

„Mogens, jeg har en Bøn til Dig, Mogens; noget jeg længe har tænkt paa. Du skulde tale ud med Din Far. Ellers er jeg bange for, alt det Hemmelighedskræmmeri kvæler Fortroligheden mellem os. Og vi er gamle nok til at kunne svare for os selv. Alt i fire Aar har jeg styret Huset paa Lindholm, været oppe fire om Sommeren og sex om Vinteren, spinket og sparet paa alle Kanter. Og saa skal jeg taale, der paa Landsdommergaarden hviskes om mig i Krogene. For Din Skyld har jeg taalt det, Mogens. Nu kan jeg ikke mere. Jeg har bedt Far give efter. Men han sværger dyrt og helligt paa, at aldrig vil han krumme Ryg for Landsdommeren. Mogens, Du maa love mig det, hvad der saa end skal komme?"

Ja Laura, ogsaa jeg føler, at det maa have en Ende, dette her. Og saa heller springe i det end krybe i det. Jeg skal tale med Far i Morgen .den Dag."

„Du ved ikke, Mogens," siger Laura forknyt, og slynger sine Arme om hans Hals, „Du ved ikke, somme Tider er det, som var jeg fredløs. Dette Had, der som et giftspyende Uhyre ligger paa Lur for at dræbe vor Lykke; naar jeg tænker paa det, synes jeg, det er bedre at skilles — eller dø! Døden er min Ven, af Døden frygter jeg intet. Men

Digitized by Google

Præstens Velsignelse, hvad forslaar den mod vore Fædres Eder og Forbandelser? Mogens, Døden kan ikke skille os ad; men Livet kan det kanske.“

„Nej, lille Laura, vær nu fornuftig. Er det noget for Laura Lau, saadan at tabe Hovedet?“ siger Mogens og tager fastere om hende. „Det skal give sig, det skal, hører Du, om saa baade Lorenz Lau og Landsdommeren kalder alle Djævle til Hjælp. Det vil vi slet ikke tænke paa, Du! Vi hører sammen, og dermed er den Sag afgjort. Nej, nu vil vi tænke paa Fremtiden. For den er vor. Om den saa kommer lidt før eller lidt senere, hvad gør det til Sagen? Og saa, lille Laura,“ og Mogens Stemme skælver af Ømhed, og han lader sin store Haand glide nænt ned over den Elskedes Haar, „saa vil vi tale om vore Smaa. De skal aldrig lide for vore Handlinger. Trygge og glade skal de trippe om paa vor gamle Gaard. Sorg og Glæde vil vi dele med dem, og deres Venner skal være vore Venner. Aa, saadan som jeg længes efter Jer, Laura! Jeg bliver rent uhyrlig, naar jeg tænker paa den Dag, Landsdommergaarden aabner sine Porte for min Barnebrud!“

Lauras lyse, klare Øjne ser drømmende udover Dalen, og Mogens løfter hende op i sine Arme og bærer hende ned til Skovbækken. Varsomt fylder han de hule Hænder med det klare Kildevand og holder det op til hendes Læber. Og paa Skrænten ved deres Fødder samler han de smukkeste Violer og fæster dem i hendes Bryst og Haar.

Digitized by Google

Men den af dem, Laura med undseelige, varme Barneøjne vil sætte i hans Frakke, gemmer han mellem Lommebogens hvide Blade. Ved sit trofaste Hjærte vil han gemme Troskabens hellige Symbol.

Saa løber Laura hen efter Lyngkransen, og de gaar Haand i Haand tilbage til Mængden.

Senere mødes Øjne og Hjærter igen i Dansen — for en Stund.

Over de skovklædte Dale og Bakker har Natten lagt sit sølvvirkede Taageslør. Paa bløde, lyse Vinger bærer den Skovduens Knurren ned til Bækkens Rislen og gynger Smaafuglene i Søvn paa deres Kviste. Ude i Øst staar Maanen og ser smilende til.

Men langs Landevejen ligger Støvet i en matgraa Stribe, der lægger sig tæt om de rullende Vogne og dæmper Hestehovenes skarpe Slag.

Laura Lau sidder paa Kuskesædet med Tømmen i begge Hænder. Med fast sammenpressede Læber styrer hun de opskræmte Heste forbi Vogn paa Vogn, saa Ilden gnistrer under Hovene, og Hjulene danser over Skærvebunker og Grønsvær. Hun skøtter ikke om, at Folk skal se Faderen sidde og dingle ved hendes Side. Eder og Tilraab og Piskesmæld lyder bag hendes Ryg, for hver Vogn hun passerer. Men hvad kommer det hende ved?

Pludselig strammer hun Tømmerne. Det er Landsdommervognen. Men kun et Øjeblik betænker

Digitized by Google

hun sig. Saa løfter hun Pisken til Hilsen og tvinger Hestene ud gennem Skærvebunken.

„Ret Ryggen, Maans Maansen! Ingen skal se paa Dig, at Du har hinket over den lille Tærskel!“ raaber Lorenz Lau i Forbifarten og vender sig halvt i Sædet.

Da river Landsdommeren med et Ryk Linerne ud af Sønnens Hænder, og halvt rejst i Sædet lader han Pisken suse ned over de skummende Heste.

„Tror Du, jeg har betroet Dig Tømmen for at lade den Stodderprinsesse køre os ned,“ bander han rasende. „At Du gider mænge Dig med det Kram!“

„Havde det været Din Datter, havde Piben nok haft en anden Lyd,“ mente Sønnen. „Eller kender Du kanske nogen, der bare halvt kan maale sig med Laura Lau?“

Men Faderen styrer de stejlende Heste forbi Vogn paa Vogn og taler ikke mere.

Kun da de saa Lindholmerne holde oppe ved Kirken, sagde han vrissende:

„Naa, nu er hun nok inde og lægger Ildebrændsel paa Spydelundsgraven. Ja, I er min Sjæl lige tossede, baade hun og Du. Men lyder Du mit Raad, Dreng, saa er det Slut med den Omgang.“

Mogens saa hen paa Laura, der stod med sin Lyngkrans over Armen, og svarede ikke.

Men hjemme paa Gaarden kastede Landsdommeren Tømmerne i Hovedet paa den søvnige Halvdreng, der kom klaprende over Stenbroen, fòr forbi den forbløffede Stuepige ind i Sovekammeret og

Digitized by Google

knaldede Døren i, saa alle Landsdommergaardens Vinduer rystede.

Mogens hjalp som sædvanlig til med at spænde fra. Saa satte han sig paa Sengestokken i sit lille Kammer og saa paa Lauras Viol saa længe, til Glæden over hans Elskede drog ind i hans Hjærte og fyldte ham med lyse og venlige Drømme.

Digitized by Google

IX.

MOR KLOS BEGRAVELSE.

For femte Gang siden Ingrid Klos Afrejse blomstrer Jordbærrankerne i Dynddalen. Paa femte Aar gaar Torkild Lørdageftermiddag ned paa Skrænten og sanker de smaa røde Frugter, der smager af Solskin og Skovduft.

I fem Somre har Tora hver Søndag været Gæst paa Dynddalen. Men nu er Mor Klo død, og Torkild og Toras Bryllup staar for Døren. Naar Høsten er bragt i Hus og Rugen lagt, skal Festen fejres, og Laura fra Lindholm og Mogens Svart skal være Brudesvend og Brudepige.

Mor Klo blev begravet fra Spydelundsgaarden, og Slægten mødte fuldtallig op, selv de som aldrig fik Tid til at besøge Mor Klo i de sidste svære Aar.

I tre Dage vandrede det lejede, sortklædte Bud rundt paa Øen, blev staaende indenfor Døren med Sørgehatten i venstre Haand og indbød de Paarørende til henholdsvis første, anden eller tredje

Digitized by Google

Dags Begravelse, alt efter Frændskab og Stilling i Sognet.

Kogekone og Skaffer hentes fra Rønne, og Gaarden beredes til Højtid. Tora Torn er snart i Væven, og snart haandterer hun Malerpensel og Kalkkost. Madmor Meta staar ved Ildstedet, hvor hun tillige holder Øje med Storvadsken i Bryggerset og varmer Pressejern til Skrædder Clausen, som med Svend og Læredreng rømmer op i Folkestuen og prøver Buxer og Frakker i det uendelige. Og hist i Ovnstuen bag det lille Køkken er halte Karen, en fattig Slægtning fra Bølshavn, sat i Bur. Nu og da stikkes en Bid Kage og en Taar Kaffe ind til hende, mens Madmor Meta bekymret mønstrer sin sorte Kjole, som hænger over Stoleryggen, og siger lidt spidst: „Du maa klemme paa Karen! I Morgen skal den paa.“

„Om ikke andet faar vi tage Natten til Hjælp,“ siger Karen og klemmer foreløbig paa Kaffen.

Alle Vegne i den store Gaard bliver der ryddet og pudset op. Lo og Lade indrettes til Staldrum for de fremmede Heste. Melhuset forvandles til Garderobe med forsvarlige Knagerækker langs Væggene. Og Drengehus og Huggehus til Opholdsrum og Spisestue for Kuskene.

— Saa kommer selve Begravelsesdagen.

Tidlig om Morgenen duges Bordene; Væggene smykkes med Gran og Buxbom, og Tora gaar gennem alle Stuerne med en Skovl rygende Kongerøgelse i højre Haand. De gamle, svære Sølvstager

Digitized by Google

hentes frem fra Kistebunden og stilles i Række ned langs de dugede Borde. Paa alle Bordhjørner ligger der skinnende blanke Lysesaxe.

Og Spisekammer og Kælderrum gemmer Forraad til mange Gæster i mange Dage.

Men nede i Salen, der har Vinduer til tre Sider, sover Mor Klo sin sidste Søvn under Gaardens Tag. For de smaa, blyindfattede Ruder hænger der lange, hvide Sørgelagen, og hist og her paa de kalkede Vægge er der anbragt smaa Hylder med floromvundne Lys foran Buketter af Gran og Buxbom. Kistens hvide Lin, spundet og vævet af Mor Klos flittige Hænder, falder ud over de mørke Gulvbrædder, og hendes lille Hoved, som trygt og fredeligt slumrer paa de haarde Høvlspaaner, er smykket med hendes Brudelin: Korsklædet med den smalle Kniplingskant, og Sløjfen med de brede, hvide Silkebaand, der naar helt ned paa Brystet, hvor de magre Fingre folder sig om nogle Myrthegrene og en lille Buket Vintergække, som Laura fra Lindholm møjsommeligt fik skrabet frem under den store, brune Snedrive ved Havegærdet. Det var en Kærlighedstjeneste, hun havde paataget sig i Ingrids Sted.

Paa Slaget elleve kommer Degnen. Tæt tilknappet og med Salmebogen under venstre Arm byder han Alle Haanden, og gaar saa ledsaget af Slægt og Følge ind i Salen. Henne foran Kistens

Digitized by Google

Hovedgærde stiller han sig op og istemmer Mor Klos Yndlingssalme: „Jeg haver været rank og ung".

Under sidste Vers nikker Madmor Meta over til Tora Torn, og i Forening løfter de Lagenfligene og tilhyller Mor Klos venlige gamle Ansigt. Saa griber Birger og Halvor det kransedækkede Kistelaag, og Kaspar Klo rækker dem med rystende Haand Skruetrækkeren. Langsomt og sindigt skruer de tavse, alvorlige Mænd Kisten til. Nænsomt, som mindes de al hendes Kærlighed, løfter de den lyse, lille Egetræeskiste op og bærer den hen til Midtvinduet, hvis Karm er taget ud. Og varligt, næsten ærbødigt løfter Sønnernes kraftige Arme Kisten, over hvilken Solstraalerne lyser hellig Fred, gennem Aabningen i Muren og lader Svogrene sætte den ind i Ligvognen.

I Spidsen for Sørgeskaren gaar otte Ynglinge, der skiftes til at bære de høje, floromvundne Voxlys med den Dødes Navnetræk, som skal pryde Kirkens Alter. Paa begge Sider Kisten gaar højtidelige Sørgemarchaller, og efter Ligvognen, som trækkes af et sort Forspand, følger den Dødes nærmeste Slægt, nøjagtig ordnede efter Frændskab; derefter det store Følge, Vogn paa Vogn; en mægtig Sørgeskare af tavse og alvorlige Skikkelser: Kvinderne med Sørgenøllens sorthvide Blomster paa det „paabundne" Hoved, og tunge Buxboms og Kristtjørns Kranse paa Skødet, Mændene ubevægelige, stive som Silkehatten paa deres haarrige Ho-

Digitized by Google

veder. Der er mange, hvis Tanker dvæler hos Ingrid, men Ingen nævner hende. Man ved ikke ret, om hun er død eller i Live. Laura fra Lindholm ved nok Besked; men hun er ikke altid lige let at komme i Lag med. Og saa er der det med Arven. Og Provsten, mon han skulde sige noget? Den Vinter Ingrid gik og læste, havde hun været den fermeste paa Kirkegulvet og Provstens Kæledægge.

Nu falder Kirkeklokken ind.

Jørn Niklaj har ligget med Hovedet ud af Taarnlugen, og aldrig saasnart er Ligvognen drejet ind paa Kirkevejen, før Klokkernes alvorlige Malmtoner ruller ud over det stille Sogn og den mægtige Sørgeskare, som Skridt for Skridt drager op til Kirken paa Bakkens øverste Pynt.

Saa hviler Mor Klo for anden Gang foran Alteret i den lille hvidkalkede Kirke, men denne Gang baaret af Hænder og Hjærter, hun selv har givet Liv. Og Orglets bløde Toner fylder de lave Hvælvinger og bølger hen over de mange Hoveder, ogsaa over hans, som engang knælede ved hendes Side, men nu sidder ene, krumbøjet og hvidhaaret, oppe i øverste Stol.

Da Sørgeskaren langsomt fjærner sig fra Graven, er der To, som bliver tilbage. Det er Laura Lau og Mogens Svart. Laura kaster nogle Maanedsroser, som hun har skaaret af Mogens Rosentræ, ned i den aabne Grav; saa vender hun sig hulkende bort.

Digitized by Google

Mogens ser glad og alvorlig paa sin lille Brud, som i sin sorte Vadmelsdragt med Skindhuen paa det lyse Haar tykkes ham Verdens skønneste Kvinde. Men Laura lægger stille sin Haand i hans og hvisker: „Stakkels Ingrid.“

Hjemkomne fra Kirken flokkes Gæsterne om de store højtidsdækkede Borde. Og alt som Klipfisken og Risengrøden følges af Steg, Kage og Vin, stiger Stemningen. Kaspar Klo klinker baade til Højre og Venstre, og før Maaltidet er halvt forbi, er Mor Klo glemt.

Senere da Bordene er ryddede, listes Kortene frem af Baglommen, og Piberne tændes. Ungdommen holder til ude paa Salen, som nylig husede Mor Klos afsjælede Legeme. Og knap er Lysene tændte, før en af de ivrigste faar dryppet Tælle paa Gulvet og gjort det tjenligt til Dans.

Men inde i de lave Stuer sidder Konerne langs alle Vægge. I stiv Puds, med Hænderne foldede om Lommetørklæde og Lugtedaase, følger de Kortspillet og venter paa Kaffen.

Kaspar Klo gaar omkring og ser efter, om alt gaar rigtigt til; men hver Gang han kommer ind til de Unge, er det som det hele gaar i Staa.

Klokken fire begynder Vognene at rulle frem for Stadsdøren. Gaarden genlyder af Piskesmæld, og Sysledrengene staar med Lygter for at lyse Gæsterne til Vogns. Vogn paa Vogn ruller over Bro-

Digitized by Google

stenene, forbi Lænkehunden, der rasende slider i sin korte Lænke, gennem Porten og ud paa Landevejen, hvor Hestene i rask Trav strækker ud hjemefter.

Næste Dag begyndes forfra. Og Tredjedag kommer Husmænd, Haandværkere og Skaffere med deres Koner og Børn. Først sent paa Aftenen vandrer de hjem; Børnene med et forsvarligt Tørklæde i Haanden: „For," siger den gamle Kaspar Klo, „skal der være Gilde, saa lad der være Gilde og ingen skarpe Kanter."

Men tidlig Fjerdedags Morgen kører Svend Hoveddreng Kogekonen til Bys. Bag i Vognen staar der en Hankekurv fyldt med solide Levninger til Bedstemoder og Børnene.

Digitized by Google

X.

DYNDDALEN.

Dannebrogs rødhvide Dug smelder i blødt glidende Bølger og kappes med Havets drønnende Brus om at byde Dynddalens unge Brud Velkommen.

Jordbærret rødmer ikke mer paa de mosgroede Skrænter, og Fuglekoret fra Hasselkrat og Egeskov er forlængst draget Syd paa, overladende Dynddalens Herligheder til Alliker og Maager, som i store Flokke kredser rundt om den stille Gaard.

Men nede ved Aaen piller Gæssene med de gule Næb i det visne Løv og snadrer i det rindende Vand. Af og til løfter de de slanke Halse, lægger Hovedet paa Siden og lytter efter Ungkvæget, som danser rundt inde i Damløkken.

Slaaenhækken slynger endnu sine sommergrønne Guirlander ud og ind mellem de bløde, blaa Frugter, og ude paa Marken langs Kørevejen gror Rugen tommehøj og forvandler Ageren til foraarsgrøn Eng.

Men inde i Gaarden, paa hver Side Stadstrap-

Digitized by Google

pen, lunet mod Vestenvind og skærmet for Østenstorm, har de to ældgamle Rønnebærtræer kastet Sommerens ensformige Dragt og pranger med højrøde, straalende Frugter mellem gulliggrønne Blade.

Stuerne i den gamle Hovedbygning er smykkede til Fest, og Salen har faaet Dør ud til Haven, hvor Torkild og Kristen Snedker har bygget Telte af Unggran, betrukket dem med Sækkedrejl, og pyntet dem med Efeu- og Brombærranker. Hist og her har de hængt blaa og røde Papirlygter op.

Haven skraaner ned imod Skrænten, hvor Havet tordner sin skønne, dæmpede Sang op mod den tyste Gaard, der, sikker som Ørnereden paa Fjældbrynet, hviler paa sin urgamle Klippegrund, hegnet af gammel Skov, i hvis Kroner Vinden i Tusmørket synger sælsomme Viser om glemte Tiders Herrefærd og svunden Storhed.

Torkild har budt det halve Sogn til Bryllup, og lovet dem to Dages Dans. Det er derfor intet Under, at Gæsterne Skarevis myldrer ind gennem den sorttjærede Bræddeport paa Dynddalens vestre Længe og sætter den fredelige, gamle Gaard paa den anden Ende.

Blandt de oprømte og højrøstede Gæster glider Laura Lau stolt og stilfærdig fra Stue til Stue. Hendes Ansigt er sløret af stille Smerte, og Blikket, der saa ofte søger bort over Gæsterne, er drømmende og fuldt af Kummer. Selv i de Stunder, hvor hun i Dansen læner sit skønne Hoved til Mogens Bryst, græder hendes Hjærte i lønlig Sorg.

Digitized by Google

Thi Ingen maa vide det, det forfærdelige, at hendes Far igen er Kong Alkohols Træl. Lægen, den gamle, alvorlige Doktor, som saa tit, da Laura var en lille Pige, tog hende op paa sit Knæ og fortalte hende gamle Eventyr, har sagt hende rent ud, at Lorenz Lau haster mod Delirium og Daarekiste. Og Laura ser i Tanken Mødrenehjemmet splittet for alle Vinde. „Gudskelov, Brødrene skal op til Afgangsexamen,“ tænker hun. Tidligere havde hun bestemt modsat sig deres Ønske om at drage over til Farbroderen i Amerika; men i dette Øjeblik lover hun sig selv at faa dem af Sted. Bare det dog maa lykkes hende at skjule baade for dem og andre det med Faderen.

Men da Lysene i Salen tændes i Festglans, og det statelige Brudepar aabner Borddansen, lyser Kærlighedens Fakkel Graavejret ud af Lauras unge, friske Sind. Glad og tryg lægger hun sig ind til Mogens, hvis Arm er næn og øm og dog saa stærk. Overmodig mønstrer han Parrene foran sig, men der er Ingen, som tør sammenlignes med hans kloge, lille Brud, som i sin hvide Mollskjole med de blegrøde Maanedsroser i Brystet, og Sølvbaandet om det lyse, flagrende Haar synes ham overjordisk smuk. At Hænderne er kraftige og arbejdsvante gør hende blot endnu mere fuldkommen i Mogens Øjne.

Henrykt og betaget dvæler han ved den Tid, hvor hans Arm skal være hendes Værn, hun som for ham er selve Livet; thi da skal hans Smil tørre alle Taarer, hans Kys kvæle al Graad, og hans Omhu være Løn for alle Ungdomsaarenes Savn. Og alt

Digitized by Google

som Foden følger Violinernes Toner, bytter han Dagene om og tænker paa den Dag, hun og han er Brud og Brudgom; men paa den Dag skal ingen støjende Toner forstyrre Hjærternes hellige Højtid. Alene og i Fred vil de begynde det nye og lykkelige Afsnit i deres Liv. Det, som skal vare indtil Solen daler i Vest og fletter sin gyldenrøde Krans om deres sølvhvide Haar.

Ved Midnat trommes de Unge sammen og stilles Parvis op i en lang Række, hver med et tændt Lys i Haanden. Under stormende Jubel lyses Brudeparret til Sengs. Udenfor Døren dannes en Halvcirkel, man synger en munter Folkevise, puster Lysene ud og vender atter tilbage til Dansesalen.

Mogens kører Laura hjem, da der endelig langt om længe brydes op. Der var meget at tale om paa den Køretur, og glædeligt var det ikke altsammen. Men udenfor Lindholm holder Mogens stille. I eet Spring er han nede af Vognen og faar surret Tømmen om Hjulet. Saa tager han sin lykkelige, blaaøjede Hjærtenskær i sine Arme, den stærke, trofaste, unge Bonde. Med Jubel i sit rene, glade Hjærte bærer han hende over Gaardspladsen, hvor Lænkehunden viser Tænder, og Duerne kurrer over deres Hoveder, op ad Stentrappen. Og mens Morgenrøden tændes i Øst, siger han stille:

„Se Dagen, Laura! Det er vor Dag, og den er rød af Sol.“

Og to lykkelige, straalende Øjne dugges i Vemod.

Digitized by Google

XI.

ET BREV.

Lindholm, Jul 1870.

„Kære Ingrid Jarngerd Klo!

Julebrevet bliver langt i Aar, for jeg har saa meget at fortælle. Først har jeg en Hilsen til Dig fra Din Mors Grav; jeg var der en tidlig Efteraarsaften med en Krans af Rønnebær fra Dynddalen.

Tora og Torkild er kælne som to Turtelduer. Torkild er sikkert brav nok, men en forelsket Nar. Saa ser Mogens og jeg rigtignok anderledes paa det; men det kommer sig vel af al vor Modgang. Sommetider, naar Læsset er altfor svært, synes jeg det vilde være en Lise at sidde i Slaveriet i Stedet for her at ligge i Splid med Alverden.

Stakkels Far! Da han i sin Tid maatte give Afkald paa Spiritus, begyndte han at skrante, og Far, der var stærk som en Bjørn, blev snart pylret som en Spædekalv. I min Barnagtighed troede jeg, det var Alderdom; nu ved jeg, det var Slappelse. Til Tider blev han helt tummelumsk og lagde sig syg. Og jeg, som Intet anede, kælede for ham, plejede og hægede om ham det bedste jeg

Digitized by Google

vidste, indtil jeg en Dag rent tilfældig opdager et Par tomme Flasker i Sengen. Det var, som havde jeg fundet en Snogerede. Skamfuld listede jeg ud i Laden, og knælede ned og bad Gud om Hjælp.

Sommetider ser han Syner, Engle og Djævle, rækker Armene ud efter Mor og græder og jamrer, saa det er en Gru.

Men naar det er forbi, lover han altid paany Bod og Bedring, mundtligt og skriftligt; thi jeg tænker tit som saa: Kanske han kan faa Respekt for sit skrevne Navn.

Men saa, kan Du tænke Dig, støder jeg forleden Dag paa en Romdunk ude i Høgulvet. Det er Daglejeren, som flyer Far Flaskerne. Da var det mig, som Livet blev øde og tomt som en Ørken, og al min Tro forvandledes til Tvivl og Skuffelse. Men Tiden, som altid gaar sin jævne Gang, lærer mig vel nok at se paa Far som et sygt Barn, som det er min Pligt at bære Omsorg for.

Nora Vævsten, hvis syge Søn forleden blev baaret op paa Kirkegaarden, er foreløbig flyttet hjem til os, og bliver her og hjælper mig at pleje Far, indtil vi flytter. For saa vidt er det kommet med os, Ingrid, at mit Mødrenehjem skal sælges. Køberen er funden, og Auktionsdagen fastsat. Til os er der købt et lille Trefagshus i Rønne: To smaa Stuer, en Gaardsplads, stor som et Hønsehus, og en Haandfuld Havejord, omtrent som Portulakbedet i Mors Køkkenhave. Men Udsigten er fortrinlig. Gennem Vinduet i vor lille Dagligstue kan

Digitized by Google

jeg se langt ud over Havet og henad Landevejen, hvor Mogens hver Søndag kommer kørende med de Sorte.

Mogens ser gærne, at vi fæster Bo og tinger Far i Pleje hos en eller anden godlidende gammel Sjæl; men jeg kan ikke bringe det over mit Hjærte at skilles fra Far. Bare Auktionen var vel forbi, saa giver det andet sig vel.

Saadan ser mit Kors ud, Ingrid, og tit er det lige haardt nok at bære, især da det alt skal skjules for Fremmede.

Mogens kommer her hver Søndag. Sommetider har han et Par Blomster med fra sin Mor. Det gør mig saa godt. Om Far taler vi aldrig direkte; men jeg føler, at Mogens forstaar og ved alt, og det gør mig tryg og rolig; thi saa ved jeg, at vi er to om Sorgen, som to om Glæden.

Mogens og jeg taler jævnlig om Dig, Ingrid. Jeg har endnu den lille Moskrans med de blaa Klokkeblomster, som Du og Kammeraterne flettede til mig det Foraar, jeg laa syg af Mæslinger.

Det er sandt, mens jeg er ved Blomsterne, skal Du høre en lille Historie:

Samme Aften Du drog bort, havde Mogens det Uheld at knække en Gren paa sin Mors gamle Myrtetræ, som stod paa Chatollet inde i Storstuen. Uset stak han Kvisten i en tom Urtepotte og stillede den ind i sit lille Kammer, hvor den slog Rod og begyndte at gro. Og hvert Aar, naar det er min Fødselsdag, bringer Mogens mig en lille

Digitized by Google

Kvist, forat jeg kan se, at min Myrte lever og længes efter at smykke mit Haar. Saaledes siger Mogens, men jeg spørger ofte mig selv, om jeg skal opleve den Dag. — — — —

Dog det ved jeg; hans eller Ingens.

Ingrid! Jeg gyser tit ved Tanken paa Landsdommerens Forbandelse. At Far dør, baader lidet. Maans Maansen glemmer aldrig, at jeg er Drankerens Datter, Stodderprinsessen fra Lindholm. Og gøre Mogens ulykkelig, formaar jeg ikke; for hans Lykke er et med min Hjærtefred.

Da kan der komme Øjeblikke, hvor jeg fristes til at ønske ondt over Mor, fordi hun giftede sig med Far; men saa skynder jeg mig at huske paa Fars gode Sider, mindes hvorledes han gyngede mig i sine Arme, da jeg var Barn, lod mig ride Ranke og sang Viser for mig. Og saa om Aftenen, hvordan han klædte mig af, bar mig ind i min lille Seng, og sad Timevis og fortalte Historier for mig, til jeg faldt i Søvn.

Mogens og jeg vil have Dig hjem til os, Ingrid. Alt det andet, Du skriver, er meningsløst. Mogens vil selv hente Dig, og kanske smutter jeg med. Jeg vil saa forfærdelig gerne se de vilde Dyr, som er derovre i den store Have. Skriv nu og fortæl lidt om alt. Jeg ved nok, at Vagten læser, hvad Du skriver; men bryd Dig aldrig om det. At vi læser det, er Hovedsagen.

Hilsen fra Dine Venner,
Laura og Mogens.

Digitized by Google

XII.

AUKTIONEN PAA LINDHOLM.

Gaardspladsen paa Lindholm er sort af Mennesker. Gennem alle Laager og Porte myldrer de ind, Mændene i graat Hvergarn og lodden Kabuds, og med Merskumspiben stikkende frem af Baglommen i den gamle Kavaj. Kvinderne i mørkt Vadmel og vatteret Rejsekaabe med langfryndset Pelerine. Tætte sorte Slør hænger ned fra de silkestukne Kørehuer.

Laura, som holder Vagt hos sin syge Far, lister langsomt hen til Vinduet, trækker forsigtigt Gardinet til Side og kigger ud i Gaarden. Der gaar Per Skov fra Nørre Mark, stiv som en Skildvagt, tværs over Stenbroen med Mors Søndagslampe, den lille Kuppellampe, Lorenz Laus første og eneste Nytaarsgave til sin unge Hustru, den første i sin Slags, som kom til Bornholm. Og henne ved Slagterbordet, der midt i Gaarden, staar Høkerens skutryggede Malena og putter Drejlshaandklæderne med Mormors Navnetræk ind under Sjalet. Men ud gennem Porten triller Skomager Elleby

Digitized by Google

af med Vugge og Barnevogn, som i mange Aar har staaet fredelig Side om Side i Loftsstuen. Og nu skal fremmede Hænder slaa til Maals med dem! Hu! Ha! Livet er vist ikke saa megen Smerte værd.

I det samme aabner Jørn Halvdreng Stalddøren og trækker Lauras Ridehest ud. En ældre Mand træder til og rækker efter Grimen. Men Lise løfter forbavset Hovedet og mønstrer den Fremmede med sine klare, kloge Øjne. Saa ryster hun uvillig sin slanke Hals og sætter med vibrerende Næsefløje og stolt Rejsning i Galop henimod Køkkenet, hvor hun efter gammel Vane skraber mod Stentrappen, og med en kaldende Vrinsken stikker Mulen ind over Halvdøren.

Da ruller store Taarer ned ad Lauras Kinder. Sørgmodig læner hun Hovedet mod Karmen og skjuler Ansigtet i sine Hænder.

Men som greben af onde Tanker, farer hun pludselig sammen, iler hen til Sengen og slaar Omhænget til Side. Forfærdet stirrer hun ned i den tomme Seng, og lader halvt som i Tanker sin Haand glide hen over Puden, som bærer Mærke af Faderens Nakke. Hendes Strube snøres sammen i Angst, og hun styrter sanseløs gennem den halvtaabne Dør ud i Køkkenet, gennem Bryggerset og ned i Haven.

Der løber hun paa Daglejeren og Nora Vævsten, som kommer slæbende med Faderen. Vandet driver af Haar og Skjorte, Fraaden siver fra den halvtaabne Mund ned over Hagen, og Øjnene stirrer

Digitized by Google

glasagtigt frem for sig. Forvirret og sky lister Laura forbi de to Gamle og sniger sig hen til Buxbomshækken ved det store Valnøddetræ. Der knæler hun ned og stirrer ned i den gamle Brønd, hvis rolige Vandflade spejler hendes skræmte Ansigt. Med sitrende Læber løsner hun Sten paa Sten og slynger dem under bitre Taarer ned i Vandet. Og for hvert Kast farer en Regn af Draaber spottende op imod hende, som Gud havde givet en Dranker og Selvmorder til Fader.

Da hører hun det kalde; det er den gamle Doktor, der er kommen. Langsomt og tøvende rejser hun sig op og tumler raadvild ind i Huset.

Og derinde, hvor Ingen ser hende, bøjer Laura Lau, den stærke Laura Lau, sit Hoved ind imod sin gamle Vens Skulder og græder bitterlig.

Doktoren, der baade var Lindholms og Landsdommergaardens gamle Læge, var vel hjemme i Forholdene. Han saa op til Laura for alt hvad hun med sine unge Aar evnede baade at virke og lide, og jævnlig var hun hans Gæst i den lille Stue, der havde Havet og Solen til Naboer. Der plejede hun at sidde paa hans Skød i Lænestolen henne paa Forhøjningen. Der havde hun hentet mangt et Trøstens Ord, og der havde den gamle Mand aabnet sit Hjærte for hende en Skumringstime, da hun lige var fyldt de sexten Aar. Hun alene vidste, hvad der havde gjort den gode og kloge Doktor til Olding, før han blev Mand. Men hun gemte det i sit Hjærte, og Doktorens Fortrolighed lærte hende

Digitized by Google

i Tide at forstaa og tage Stilling til Livet. For alle andre, selv for Mogens, blev Doktorens Historie en lukket Bog.

Saaledes havde han fortalt hende en Vinteraften, da Ilden knitrede i Kaminen og kastede sit varme Skær over Billederne paa den mørkerøde Væg og over Doktorens smukke Ansigt med de kloge Træk, den milde Barnemund, og den høje klare Pande under de sølvhvide Haar:

Det var hans Konfirmationsdag, hans Moder havde ladet ham kalde ind til sig i sit Kabinet. Under Tavshedsløfte, men rolig og uden Omsvøb havde hun betroet ham, at hans Fars Ungdomsven var hans virkelige Far, og bedt ham om Tilgivelse. Hendes Samvittighed havde ikke ladet hende i Ro før. Men han havde i Afsky stødt hende bort, og fra den Dag hans Mor, rødmende af Skam under Sønnens rene Blik, havde maattet tilstaa, at hun havde baaret og født ham i en Løgn, fra den Dag var hans Livslyst borte. Barndomsminderne blegnede, ensom gik han sine Veje, foragtende Menneskene, foragtende sig selv, og foragtende Gud, som taalte sligt Kryb, indtil han paa den fremmede Ø fandt den Helseurt, som gror i trofast Arbejde. Da vaagnede hans Kærlighed til Livet paany, og Børnene, Dyrene og Naturen blev den indesluttede og ordknappe Mands kære og daglige Omgang. Hvor Børnene legede, der færdedes han gerne, og da var der Smil i de skarpe, graa Øjne.

Digitized by Google

Næppe har Doktoren faaet sin unge Veninde talt en Smule til Ro, før Mogens Svart forsigtigt aabner Døren. Med de langskaftede Støvler og Geværremmen over venstre Arm synes han endnu mere bredskuldret end sædvanlig. Hans Blik søger Lauras, og han gaar tavs hen til Sengen og slaar Omhænget til Side, før han giver dem Haanden.

„Jeg har købt Lise til Dig. For Laura og Lise er jo begge mine Piger," siger han med en egen mild Klang i Stemmen og tager om Lauras Hoved med begge sine Hænder.

„Tak, Mogens!" siger hun dæmpet, og der er baade Smil og Graad i hendes Blik.

Den gamle Doktor ser paa dem med et venligt Blink under de buskede Bryn, saa siger han:

„Ja nu kan Du tage fat, hvor jeg slap, Mogens. I Morgen kommer jeg igen og taler om Flytningen. Det er bedst, han kommer herfra, saasnart det kan lade sig gøre."

Nænt stryger han med Haanden over Lauras lyse Haar og bøjer sig ned og kysser hendes Pande: „Glem saa ikke, at jo haardere Vinter, des varmere Sommer. Og kuldskære er I jo ikke, nogen af Jer, vel?"

„Nej, Doktor; vor Sol lyser ogsaa om Vinteren," siger Mogens spøgende, mens han følger den gamle Læge til Dørs.

Men da de var blevne ene, kneb det alligevel for Solen at holde de mørke Skyer borte. Laura fortalte angerfuld, hvordan hun ude ved Brønden

Digitized by Google

havde været lige ved at ønske sin Fader Døden, om Auktionen, og hvor svært det altsammen var at komme igennem. Men Mogens taler om deres Bryllup, som de vil holde næste Aar, om hvor de vil være gode mod hendes Fader og mod Ingrid, naar de først er komne vel til Huse paa Landsdommergaarden, og om hvordan deres Hjem skal blive et Fristed for alle hjemløse og lidende.

„Det er jo bare en Overgang, Du!“ slutter han overmodigt, og slaar sine Arme om hende.

Men Laura vikler sig læmpelig ud af hans Favntag.

„Aa ja, Mogens,“ siger hun, „men Skammen, Du! Naar jeg tænker paa, at onde Mennesker vil pege Fingre ad vore Børn, fordi deres Morfar var en Dranker og Selvmorder, da er det, som jeg aldrig kunde blive glad mere. Aar for Aar har jeg set Slægten gaa til Grunde, set Stenen rulle og rulle, uden at formaa at standse dens Fart, set vort Navn trampet ned. Det er som at kæmpe med det umulige. Jeg vil, og vil, men kan ikke. Aa, Mogens, Mogens, Du min egen, eneste Hjærteven!“

„Ja, Laura,“ siger han og ser ind i hendes taareblændede Øjne, „Din er jeg, og Din bliver jeg; og om vi saa skal slaas med den Lede selv, saa faar vi i Guds Navn tage det med.“

„Stolt er Du, Laura,“ fortsætter han efter en Stunds Forløb, „stolt og stejl som alle Plugger, og stolt skal Du være. Men selv den stolteste maa lære at være ydmyg. Puge Penge det var Din Slægt et

Digitized by Google

og alt; men naar har Du hørt, at en Plug gav sin Uven Ret? Haarde Halse var I, haarde mod andre, og haarde mod Jer selv. Intet Under, at Straffen maatte komme. Det faar Du huske paa, Laura, at Gud lader sig ikke trodse!"

Lauras Kinder blusser, og hendes Bryst bølger voldsomt. Hun sidder en Stund, som kæmper hun med sig selv. Saa ser hun op paa ham, og det er som noget koldt og haardt viger for noget, der bliver saa uendelig mildt og ømt.

„Du har Ret, Mogens!" siger hun. „Jeg er haard og stejl, men blød i deres Hænder, som elsker mig. Har Du aldrig selv mærket, hvor min Trods kan smelte som Vox?"

Hun siger det saa mygt og undseligt, som vilde hun gøre en Uret god.

Men Mogens svarer ikke. Overvældet af Lykke knæler han ned foran hende og lægger sit Hoved i hendes Skød.

Saa staar de længe, Bryst ved Bryst. Som en kvægende mild Sommerregn sænker Kærligheden sin Fred i deres Hjærter og faar dem til at slaa med samme Pulsslag. Længe, længe efter mærker hun hans Hjærte banke i sit Blod, da hun atter staar ene ved Vinduet, stirrende gennem Tusmørket ud paa Menneskene, der i travl Forvirring læsser Stumperne af hendes splittede Hjem paa deres Vogne og sætter sig selvglade til Rette ovenpaa Flyttegodset.

Digitized by Google

Samme Aften søgte Mogens Svart at faa sin Far i Tale.

Maans Maansen sidder i Armstolen henne i Ovnkrogen, da Sønnen træder ind. Foran ham paa Bordet ligger Regnskabsbogen, og venstre Haand hviler paa Stolearmen. Forundret tager han Piben ud af Munden og drejer Mundspidsen mellem to Fingre.

„Kommer Du fra Auktionen paa Lindholm kanske?“

„Ja, jeg har købt den sorte Hoppe,“ siger Mogens rolig, rykker en Stol hen til Ovnen og lægger sig med Knæet paa Stolesædet og Haanden hvilende paa Bordpladen.

„Naa, saa det har Du,“ siger den Gamle spottende; „saa lad Du Prinsessen ride Krikken til Rakkeren med det samme. Huden kan jo bruges til Tiggerpose, og indenfor mine Vægge kommer det gamle Øg ikke. Har Du forstaaet mig?“

Den gamle Mand har rejst sig halvt i Sædet og gumler arrigt paa Pibespidsen med sine gule Tænder.

„Synes I ikke, det var paa Tiden at lade Laura Lau i Fred, Far? Nu er den gale Far det eneste, hun har tilbage af Pluggernes Grunker. Idag vilde han drukne sig ude i Haven.“

„Jeg har hørt det, ja. Naa, saa Drankerkongen er bleven Selvmorder,“ ler Faderen haanligt. „Ja, saa maa jeg vel gratulere; for Du hører jo ogsaa paa en Maade til Familien.“

415888 Digitized by Google

Da rejser Mogens sig og siger roligt og bestemt:

„Jeg er kommen for at tale et Ord i Alvor med Jer. Derfor synes jeg I kunde spare den Slags til bedre Tid og Lejlighed. Men det vilde jeg gerne vide, om det er Jer Mening, at jeg og Laura stadig skal undgælde for Jeres gamle Klammeri?“

Saa rejser ogsaa Landsdommeren sig og staar rank med Piben i venstre Haand.

„I min Barndom lærte man, at Forældrenes Gerninger nedarves paa Børnene. Skulde det ikke mon passe paa Laura Lau, eller hvad mener Du?“ spørger han højtideligt.

„Jeg mener, at hverken Laura eller jeg har valgt vore Forældre, og vær I vis paa, at Gud, der er Kærlighed, har ikke villet, vi skal undgælde for Jeres Narrestreger.“

„Ja, præk Du bare; men nu skal jeg sige Dig noget. Baade Laura Lau og Dine Lærdomme er mig for nymodens. Her gaar I og fortæller, at Ingrid Klo var en Stadspige. Men vi andre synes, hun var en Stakkel og et gudsjammerligt Skrog, og finder det i sin Orden, Kaspar skammer sig over hende. Forældre og Børn maa finde sig i, at ærligt Folk slaar dem i Hartkorn sammen; det mener jeg nu. Men,“ og den Gamle søger at tvinge sin Stemme over i det venlige, „krymper Du Dig ved at lade Tøsen løbe, fordi hun er fattig, saa giver vi hende lidt Penge. Manna Mo paa Svartinga tager Dig saamænd heller end gerne, ved Du jo, og inden Aar og Dag glemmer . . . . . .“

Digitized by Google

„Ti, siger jeg! Hvad tror I, Jeres Penge og hele Landsdommergaarden er mig imod Laura Lau? Laura Lau er mig hellig som Gud selv, og hun er min og bliver min, enten I saa lokker eller truer.“

Mogens staar oprejst foran Faderen. Hans Øjne lyner og Stemmen dirrer af Sindsbevægelse. Tænderne borer sig ned i Underlæben, og han stamper i Gulvet, saa Støvlehælens Staalsinker sætter brede Mærker i de svære Egeplanker.

Da stemmer Maans Maansen begge Haandflader imod Bordkanten, og hans Stemme sænker sig og bliver hæs og truende. Piben dratter ud af hans Mund; men han ænser det ikke.

„I Djævlens Navn da, Dreng! Men vid saa ogsaa, at den Dag Du tinger til Lysning, drager jeg af Gaarde.“

Et Øjeblik staar de saadan, Fader og Søn. Saa siger Sønnen bedende:

„Far, lad mig beholde Jer begge. I vil komme til at holde af Laura, som hun — trods alt — holder af Jer!“

„Ret saa, min Søn; lad os tinge om Prisen!“ svarer Faderen haanligt, vender sig tungt, og hugger Sovekammerdøren i efter sig, saa Kalken over Dørkarmen løsnes og falder ned paa Gulvet.

Maanelyset vælder ind gennem de to store Valnøddetræer og smyger sig i glitrende Sølvstænk om Mogens og hans Mor.

Stille lægger hun sin Haand paa hans Skulder og ser op paa ham med sine milde Øjne.

Digitized by Google

„Mogens,“ siger hun blidt, „jeg kan intet gøre, men stol paa Gud. Han hjælper os, hvor sort det end ser ud. Saalænge Far lever, maa jeg jo blive hos ham; hans Vilje er min. — Men naar han faar Fred, flytter jeg op til Jer! Gud være med Laura og Dig, mit Barn.“

Hun lader sin Haand glide kærtegnende hen over Sønnens krusede Manke, der hviler ved hendes Bryst. Han er saa god, hendes store Dreng, saa helt anderledes end alle de andre.

Da kalder det inde fra Sovekammeret, Døren gaar op, og Landsdommeren staar i Døren, bred og stor.

„Godnat, mit Barn, og Gud være med os,“ hvisker hun og smutter stilfærdig ind under hans løftede Arm. Saa smækker Døren i, og Nøglen rasler i den rustne Laas.

En Stund sidder Mogens i Tanker, saa gaar han med en tungsindig Fløjten ind i sit Kammer: det lille hvidkalkede Salsværelse, der ved en Bræddevæg er delt af fra Salsrummet, og som er hans Fristed i Glæde og Sorg.

Bohavet er kun simpelt: Tremmesengen med Ræveskindet foran, det lille brunmalede Bord, det gamle Egetræeshjørneskab og to Stole. Det er det hele. Men ved Sengens Fodende hænger Bøsse og Jagttaske, og paa hver sin Side Døren hænger paa to svære Jernkroge det sølvpletterede Seletøj med den gule, vævede Tømme og den sølvbeslagne Kørepisk. Det udsyede Kanetæppe, Sølvklokkerne og

Digitized by Google

de rødhvide Kanetoppe ligger gemt nede i Skabsskuffen; de kommer kun frem hver Juledag, naar hver Gaard efter gammel Skik kører til Kirke.

Ja, og saa er der det fornemste af det hele, Lauras Myrtetræ, der staar paa en lav Skammel henne ved Vinduet og rækker de fine Grene helt op forbi de nederste Ruder.

Mogens ser paa Myrten og paa Maanen, mens han langsomt bøjer sig ned efter Støvleknægten, stemmer Haanden mod Vristen og stiller de vandtætte Støvler ud paa Halmmaatten. Saa klæder han sig af, og foldende de arbejdsvante Hænder tænker han paa sin Mor og paa Laura. Mon ogsaa hun vil gøre hans Sag til sin, og hans Vilje til sin Lov? For Laura skal være som hans Mor, kun tifold stærkere i Sind og Vilje.

Digitized by Google

XIII.
SLÆGTENS SYNDER.

Fra aarle Morgen til sen Aften maa Laura Lau hænge i. Faderen ligger stille hen. Hørelsen er næsten borte, og hans før saa buldrende Stemme svundet ind til en brusten Hvisken. Laura maa passe den Syge, holde Huset i Orden og tjene Penge. Laura maa alt. Men hun kan ogsaa alt.

Kun om Søndagen holder hun fri. Da staar hun op med Hønsene; og naar hun faar gjort Huset i Stand, faar prydet de smaa Stuer med Blomster fra sin lille Have og stillet Middagsmaden i Høkassen, laaser hun sin Dør og gaar til Kirke. Let og fornøjet følger hun Storegades Fliser, og Øjnene lyser af hemmelig Glæde ved Tanken paa Mogens.

Hver Søndageftermiddag gæster Mogens sin Brud.

Efter Kaffen henter han Lise, som er paa Græs hos Vognmand Munk, løfter Laura op paa den varme, brede Hesteryg, sætter Foden i Stigbøjlen og svinger sig selv behændigt op paa Odin, som

Digitized by Google

kælende gnubber sin Mule opad Lises Hals, usikker om Blikket i hendes klare, kloge Øjne.

Saa et Svip med Ridepisken, og i munter Trav gaar det gennem Gaderne og opad St. Knuds Kirkebakke, hvor Almindingen som en dunkelblaa Stribe træder frem mod Øst.

Ved Skovløberhuset staar de af, binder Hestene i en Ring i vestre Gavlmur og drikker frisk Kildevand hos Skovløberkonen, som de kender fra Dyrskuet. Og saa gaar de langsomt Haand i Haand ind i den store, stille Skov, hvis løndomsfulde Væsen tryller dem og gør dem til eet med sig. Timevis sidder de ved Skovbækken nede i Dalen. I andagtsfuld Lytten med Haanden om hinandens Liv ser de ud over Lilleborgs hensmuldrende Ruiner, hvor Ugler og Flaggermus finder fredelige Skjul, og Ræven og Hugormen bor.

Men naar Solen er gaaet ned bag de tyste Graner, og Maanen lyser over Skovsøens blaagraa Vand, løfter Laura sit Ansigt fra Vennens Bryst, undselig og tyst, som frygtede hun for at vække Skoven af dens Drøm. Med et Stænk af Vemod i de kloge, milde Øjne glatter hun hans Haar med sine arbejdsvante Hænder. Og Mogens griber dem begge, slynger hendes Arme om sin Hals og bærer hende et langt Stykke hen ad Skovstien, før han med de skælmske, leende Øjne hvilende i hendes, langsomt slipper hende ned igen.

Digitized by Google

En Mandag Formiddag sidder Laura paany i Væven. Hun har puslet sin Far og givet ham hans Morgendrik. Men hendes klare, blaa Øjne er duggede af stille Graad, og Skytten ligger tung i hendes Haand.

Det er allerede Aar og Dag siden, Landsdommeren flyttede ind i det store, anselige Hus paa Havbakken nær Kirken, og Laura overvejer — vel for tyvende Gang — om hun skal bryde over tværs og gaa derhen. Men bare ved Tanken tager Hjærtet til at hamre af Angst og driver Blodet som en hed Strøm op i hendes blege Kinder. Foden glemmer at træde, og store, blanke Taarer triller ned paa Slagbordets lyse Egetræ, spillende i Solskinnet som Dugdraaber paa de gule Rugstraa.

Med et kaster hun Hovedet tilbage, bider Tænderne sammen og smider Skytten i Spolekurven. Hun kommer i en Fart i Tøflerne, og faar Vævforklædet, med Livbaandet bundet i Løkke hængt op paa Knagerækken bag Himmelsengen. Saa gaar hun med faste Fjed ind i Stuen til Gaden, aabner Skabdøren og henter sin grønne Vadmelsdragt og Bæverskindshuen, som Mogens havde overrasket hende med sidste Jul. Med Tøjet paa venstre Arm dvæler hun en Stund ved Faderens Seng, trækker Gardinet til Side, retter ved Hovedpuden og stryger ømt henover hans store, magre Haand, som ligger ovenpaa det blændende hvide Hørlærredslagen med den brede, dobbelte Hulsøm. Men Blikket fra hans dvale, glansløse Øjne skærer hende i Hjærtet.

Digitized by Google

Saa trækker hun rask Gardinet for og gaar ud i Køkkenet forat klæde sig om.

Som hun staar der foran det lille Køkkenspejl og samler Haaret i den vante Knude bag i Nakken, lyser hendes Øjne af Energi. Men Hænderne famler usikkert omkring.

Endelig faar hun dog Kjolen hægtet. Et prøvende Blik i Køkkenspejlet, et Par lette Tag med Klædebørsten, og hun er færdig.

Laasens Piben faar hende til at fare sammen, og Haanden ryster, da hun putter Nøglen i Vadsketuden. Men den sviende Vestenvind køler hendes Kind og bærer hende gennem Smaagaderne.

Saa staar hun foran Maalet. Aften efter Aften, naar Mogens var i Byen, har hun sneget sig rundt om Huset, lagt Øret til Muren, og undret sig, hvorfor Ingen kom ud og hentede hende ind. Hvor ofte har hun ikke staaet her, ensom og bedrøvet, med Jernklinken mellem sine Hænder saalænge, til Fingrene føltes som Is, og Fødderne smertede af Kulde.

Skælvende griber hun efter Laasen, mens venstre Haand famler med Perlemorsknapperne i hendes Kaabe: Ondt — godt — ondt — godt — ondt, tæller hun hæst, glemmer Ærmeknapperne og begynder forfra. Saa standser hun skamfuld, ser op til Himlen og knuger sine Hænder i Bøn. Et besluttet Smil spiller om hendes Mund: „Hjælp Dig selv, saa hjælper Gud Dig!“ klinger det i hendes Sjæl, og frejdig aabner hun den sorttjærede Laage.

Digitized by Google

En Høne farer kaglende over Stenbroen, hen til Flokken, som med Hanen mellem sig sparker rundt i Gruset i det ene Hjørne af den sirlige Gaardsplads.

Henne ved Køkkendøren standser hun, slaar et Par ængstelige Slag paa Klokken og titter beklemt gennem Glasruden. Inde i Køkkenet ser hun Mogens lille Mor i Listesko, mørkeblaa Hvergarnskjole og storttærnet Køkkenforklæde komme til Syne. Hendes milde Ansigt er indrammet af mørkt, kraftigt Haar, skilt i Midten og med Bukler foran Ørene. Den lille, sorte Silkehue er bundet i Sløjfe under Hagen.

Der er Fred i hendes milde, brune Øjne og i Linjerne om de smalle Læber. Men hendes bløde Stemme skælver, da hun byder Laura velkommen. Hun aner, hvad det gælder.

„Ja, Far er i Værkstedet,“ siger hun beroligende; „saa fortæl Du kun, hvad Du vil.“

Og Laura flygter ind til hende, som søgte hun Beskyttelse ved hendes kærlige Hjærte.

Saa fortæller hun sit Ærinde, og den gamle Kone stryger hende over Haaret og siger mildt og stille:

„Ja, gaa med Gud, mit Barn. Mer tør jeg ikke sige. Du kender jo Far, hvor nøjeregnende og haard han er. Gud være med Dig, mit Barn!“

Rørt trykker Laura hendes tynde Hænder, der bærer Slægtens svære Ringe, til sit Bryst og gaar med bankende Hjærte over Stenbroen.

Digitized by Google

Den gamle Landsdommer staar ved Høvlbænken. Brædderne giver sig med en tilfreds Knagen under hans stærke Hænder, og Savsmuldet drysser ustandseligt ned paa det fugtige, stampede Lergulv.

Da Døren gaar op, retter han Ryggen og skubber Huen tilbage i Nakken. Med rynkede Bryn og venstre Haand støttet paa Høvlen ser han paa Laura, der glider stille over Gulvet og falder paa Knæ med de foldede Hænder strakte op imod ham.

„Glem, hvad Far har gjort. Tilgiv, og vi og vore Børn vil velsigne Jer!“ stammer hun og stirrer med Fortvivlelsens Mod i de bange Øjne op i Landsdommerens haarde, strenge Ansigt.

Men der er ikke den mindste Straale af Haab. Sindigt børster han Spaanerne af sit blaa Lærredsforklæde, blæser Savsmuldet bort og siger langsomt og sindigt:

„Rejs Dig, Pige! Det sømmer sig ikke at knæle for et Menneske. Men siden Du spørger, vil jeg ogsaa svare. Og hør saa godt efter, for dette er ikke noget Maans Maansen fortæller hver Dag. Lorenz Lau og jeg var Ungdomsvenner. Men fra hin Morgen Inger fra Lindholm søgte over til Landsdommergaarden, mens Duggen endnu laa paa Græsset, og hvid som et Lagen bankede paa min Rude, fra hin Morgen har jeg hadet ham med et Had dybere end Helvede. Hun mente, vi kunde vel være Venner for det, hun, der var mig nødvendigere end den Luft, jeg aandede. Ha!“ Den gamle

Digitized by Google

Mand lo haardt og skærende og Øjnene tindrede i Had. „Men da jeg kom hjem fra den Kirkefærd, tog jeg den gamle Bibel med Slægtsnavnene ned fra Hylden og svor ham evigt Had. Du ved vel, hvordan det gik. Guds Straf ramte dem. Din Mor sørgede sig ihjæl, Din Far blev en Stakkel, og Pluggernes Grunker splittedes for alle Vinde.

Og nu kommer Du og vil have, jeg skal tage hans og hendes Datter til Sønnekone. Deres Bolerbarn skulde sidde som Husmoder paa vor Gaard. I Djævelens Navn, nej og atter nej. Mit Had skal følge Dig, saalænge jeg orker at drage Vejret. Og vover I at trodse min Vilje, skal mit Had ramme ogsaa ham, der var mit Livs eneste Glæde. Sker det, hvad Gud forbyde, skal min Forbandelse aldrig vige fra Landsdommergaarden. Ja, selv naar jeg dør, skal min Skygge følge hvert af Dine Fjed og vriste Dig ud af hans Favn, som Du har forlokket. Gaa saa!“

Laura har maattet læne sig til Væggen for ikke at falde om. Med Rædsel i hvert et Træk har hun staaet der, stum og bleg som en Billedstøtte. Nu vakler hun ud i den solbeskinnede Gaard, hvor Mogens lille Mor kommer hende i Møde.

„Var hans Haand haard, Laura, saa husk at Gud lever,“ hvisker hun, idet hun følger hende ud gennem Laagen.

Den skarpe Frostluft strøg nænt omkring Laura Lau, da hun med tunge Skridt og sænket Hoved

Digitized by Google

gik ned ad Kirkebakken. Med stærke Arme bar den hende fremad og kunde ikke gøre for, at den brændte i hendes Øjne og sved hendes taarevædede Kinder. Men Laura ænsede det ikke, ænsede heller ikke Solstraalerne, der med tusinde gyldne Hænder vinkede ind til hende fra de larmende Bølger. Udmattet lader hun sig synke ned paa en Skærvebunke og brister i krampagtig Hulken. Den bløde Vind stryger hen over hendes Hænder; men gør dem bare endnu mere forfrosne.

Med et skræmmes hun op af nogle vilde Hyl, springer op og staar som forstenet. Ak, Gud, det er hendes egen Far, blodig og næsten nøgen. Da glemmer hun alt andet, faar Kniven vristet ud af den Gales Haand, dækker ham med sin Kaabe og beder en af Drengene, der er fulgt efter, om at hente Lægen. Og medens hun sidder der med sit Lommetørklæde presset mod Saaret i den Gales Hals, i sanseløs Angst for Faderens Liv, vender hendes Tanker sig derhen, hvor hun ene tør vente Hjælp, til Mogens og til den Gud, der er alle Faderløses Værn.

Men inden den gamle Læge og Laura ved forenede Kræfter havde faaet den syge kørt hjem, var Lorenz Lau vandret derhen, hvor alle Gaader løses.

Den Dag var og blev den haardeste, Doktoren kom til at opleve paa den lille Klippeø, og det var med bitre Tanker over al Livets Uret, han den Eftermiddag tog sin unge Venindes Hoved ind til sit Bryst. Men den, der frelste ham, var Laura Lau.

Digitized by Google

„Nu maa Mogens vist snart være her,“ siger han tilsidst, da han ikke kan finde flere Trøstegrunde.

„Ja, jeg ved, han kommer; for jeg har bedt Gud sende ham,“ svarer Laura hulkende.

Da tænker Doktoren paa den Stemme, der fik ham til at sende Bud efter Mogens, og der kommer Taarer i hans skarpe, graa Øjne.

„Ere de ikke Alle tjenende Aander, udsendte til Hjælp for dem, der skulle arve Salighed?“ mumler han hen for sig.

Men da Mogens endelig traadte ind i Stuen, glemte den ellers saa undselige Laura ganske sig selv. Hulkende kastede hun sig i hans Arme, klyngede sig ind til ham, og som vilde hendes Sjæl søge Tilflugt og Trøst hos hans, saa hun dybt og længe ind i hans milde, vemodige Øjne.

Da for det med et igennem hende, Erindringen om Morgenens Gru. Hendes Arme sank slappe ned, og hun stammede fortvivlet:

„Aa, Mogens, Mogens! Rør ikke ved mig; jeg er en Forbandet!“

Og under Strømme af Taarer fortæller hun om sit Besøg hos Landsdommeren.

Den gamle Doktor stod et Øjeblik i Tanker, med rynkede Bryn. Saa lagde han varligt sin Kørepels om hende og bar hende ud til Vognen. Den Døde bad han Mogens Svart tage sig af.

Netop som Mogens med bekymrede Øjne stod

Digitized by Google

og saa efter Vognen, der førte hans Elskede til Doktorens rolige Hjem, slog Raadhusuret fire.

„Gud ske Lov, denne Time kommer aldrig igen," hviskede han og saa op til Himlen, hvor Stjærnerne begyndte at tændes.

Digitized by Google

XIV.
LAURAS BRYLLUP.

Landsdommergaard, Jul 1872.

„Kære Ingrid Jarngerd Klo!

Tilgiv mig at Du sidste Jul maatte nøjes med min Hilsen gennem Tora fra Dynddalen. Jeg maatte desværre holde Sengen.

Stakkels Far! Mine Tanker dvæler daglig hos ham. Og hver Søndag Morgen, naar jeg henter Blomster og Grønt ind fra Haven og pynter mine Stuer, bærer mit Sind stedse en Haandfuld af det Grønne til Fars Hvilested og nogle Blomster til Din lille Celle. Thi først nu forstaar jeg, hvorfor Du altid stod mig saa nær. Det var, fordi jeg selv skulde lide saa meget. Gennem Smerten i mit eget Hjærte lærte jeg at føle med Dig. Derfor omgaas jeg saa gerne og saa godt med Dig i mine Tanker; kanske bedre der, end hvis Du var her.

Jeg har lidt saa meget ved den Tanke, at vide Fars Jordeseng redt hinsides de andre Grave. For skønt alle og hver Mand ved, at han i mange Aar var utilregnelig, kaldes han dog Selvmorder. Doktoren raadede os til at jævne Graven med Jorden.

Digitized by Google

Maaske synes Du, det er haardt, Ingrid? Men forstaar Du da ikke, hvor pinligt det vilde være, at vide Folk standse ved Fars Grav nedenfor Muren, trække medlidende paa Skuldrene og tale ringe om ham?

At stakkels Far ikke hviler ved Siden af Mor er sikkert godt; thi de To hørte aldrig sammen. Der falder Lys over saa meget nu, som før var dunkelt.

Tremaaneders Dagen efter Fars Jordefærd sadlede Mogens Lise, og vi red sammen til Kirken, hvor Præsten læste Kongebrevet og viede os. Graveren tog Hestene, og vi gik gennem Engen over Granskrænten hjem til Landsdommergaard.

En Drossel hoppede fløjtende foran os fra Gren til Gren. Kløveren stod i Blomst, og i Haven blomstrede den hvide Jasmin. Buskene paa begge Sider den brede Gang fra Havestuen til Lindelysthuset lignede nylig sammenføgne Snedriver.

Ved Døren tog Mogens mig i sine Arme, løftede mig i eet Spring over Tærskelen, kyssede mig og hviskede bevæget: „Vort Hjem, Laura!"

Saa gennemvandrede vi Stuerne Haand i Haand, men alvorlige. Det var som en underlig død Luftning slog os i Møde, og jeg trykkede mig ængstelig ind til Mogens Arm.

Inde i Sovekammeret stod paa et lille Bord henne ved Vinduet det nydeligste lille Træ, helt overdrysset med smaa fine Blomster. Det var mit lille Myrtetræ, som Mogens gennem de mange Aar havde

Digitized by Google

fredet til mig, og jeg lod mine Øjne henrykt dvæle ved det lille Blomstertræ. Men idet samme mærkede jeg, at Mogens satte noget paa mit Hoved, og kiggede ind i Spejlet over Komoden, Mors Spejl med den brede Guldramme, som Mogens købte til mig. Da saa jeg paa mit Haar en Krans af Myrtens hvide Blomstergrene, min Brudekrans, flettet af Mogens store, klodsede Hænder. Inderlig glad takkede jeg ham saa godt, jeg kunde.

Bordet havde Pigerne pyntet med Blomster, og vi havde det festligere end om de fineste Gæster havde fyldt Landsdommergaardens Stuer.

I Brudeskænk gav jeg Mogens en mørkerød Silkepung med to smalle Guldringe, gammelt Arvegods. Det havde kostet mig et helt Aars Fritid at lave den, og for hver Maske, jeg tog, havde jeg glædet mig ved den Velsignelse, der vilde blive ved Mogens Penge. Han blev ogsaa inderlig glad for den. Saa tog han og satte en riflet Guldring, med to Hænder i Pagt, paa min Ringfinger. Inden i den staar vore Navne og Datoen fra Isen, Du ved.

Men Du skulde set, hvor ofte Mogens skulde bruge Penge den Eftermiddag. Alle skulde de have en lille Skilling.

Henad Aften gik vi en Tur i Marken, tittede ind i Staldene, og endte ude i Haven, hvor vi begge fandt Fuglesangen og Blomsterduften sødere end nogensinde. Det var som selve Luften kælede for os den Aften. Og aldrig, siden jeg var Barn og sov ind paa Mors Skød, hvilede jeg saa trygt som denne velsignede Nat.

Digitized by Google

Men Lykken er stakket Gæst, siger det gamle Ord, og kanske har det Ret, for næste Dag henad Aften blev jeg syg og maatte gaa til Sengs. Maaneder igennem laa jeg syg. Men Mogens Trofasthed og Kærlighed frelste mit Liv.

Snart to Aar er det nu, siden Mogens Hjem blev mit. Tiden har været som faa Dage, rige paa Sol og kvægede af Dug. Og om en Stund gæster kære Gæster vor gamle Gaard. Bibelen siger, at Børnenes Engel altid ser Guds Ansigt. Og jeg venter dem begge, baade Barnet og Englen.

Og som jeg længes, Ingrid! Glæder mig til, naar Du kommer, at kunne lægge mit Barn i Dine Arme; for jeg ved, Du vil være god imod det og holde af det. Sommetider undrer det mig, at jeg altid tænker paa det Barn, for jeg har jo Mogens, min kloge, milde Ven, den bedste af Alle; men alligevel er det, som bliver jeg først rigtig mig selv, naar jeg faar et lille Menneske at bære Omsorg for. Underligt, Ingrid, at det er os Kvinder, som bærer Verden i vort Skød.

Mogens og jeg betror hinanden alle vore Tanker, derfor ved han ogsaa, at mit Barn har al min Længsel; men han glæder sig derover og siger, at han vil betale sin Fars Skyld, endda med Renter; han vil tillade sit eget Barn at voxe op som et frit og lykkeligt Menneske.

Jeg lever meget ensomt, Ingrid; men Dagene har Fest over sig, for jeg lever med Barnet, som hviler i mit Liv. Sidder jeg alene i Sovekammeret,

Digitized by Google

naar Mogens er i Marken, og sysler med Barnetøjet, er det i mine Tanker. Og gaar jeg en ensom Tur gennem Engdalen bagved Kirken, taler jeg fortroligt med det om alt, hvad mine Øjne ser, Øret hører og Hjærtet fornemmer. Om Solsorten, som blander sine glade Fløjt med Bækkens Rislen; om Solskinnet og de klare Stjærner. Om Tordenen, om Lyngen, og om det oprørte Hav, hvor Himlen spejler sit mørke Ansigt i de fraadende Bølger.

Mogens ler sommetider af mig og paastaar, at jeg er et stort Barn. Men med al Respekt for Mogens Forstand, tror jeg alligevel, at han her rammer udenfor Maalet. For han kan jo ikke føle, hvorledes Barnet voxer sammen med mine Tanker og bliver eet med mit Væsen, som det suger Næring af mit Blod. Samlivet med mit Barn breder Solskin over mine Tanker, gør Dagene lyse og sænker Fred over de lange Nætter. — Og saa forsigtig som jeg er, Ingrid! Min før saa kvikke Gang er ganske spagfærdig; ride gør jeg aldrig; tillader knap nok Mogens at løfte mig. Thi Intet skal skade mit lille Barn. Roligt og stille skal det voxe sin Væxt, indtil det sundt og stærkt hviler paa mit Skød.

Vi begynder saa smaat at længes efter Dig, Ingrid. Mogens og Torkild fra Dynddalen vil slaa Følge og tage over og hente Dig. Saa ser de Hovedstaden med det samme. Vi har bestemt, Du skal bo i Salstuen; for der vender Vinduerne ud til Haven, saa Du, strax naar Du vaagner om Morgenen, kan se Træerne og Himlen. Den Dag, Du kommer, dækker jeg med min fineste Damaskdug.

Digitized by Google

Og saa vil vi besøge Din Mors Grav, Ingrid! Du kan tro, Tora holder den pæn. Efeuen voxer og blomstrer hele Sommeren, og hver Søndag kommer hun med friske Blomster.

Men nu hører jeg Døren gaa; det er Mogens, som kommer listende paa Hosesokker og hvisker mig i Øret, at den Dag, Du er fri, kommer de, snupper hver sin Arm og fører Dig i en Haandevending ned til Skibet, som bare venter paa Dig, for at sætte Sejl til og stryge hjemefter. Mogens er saa god, Ingrid! Skriv nu snart til os. Dine Breve glæder os altid; selv naar vi græder over dem. Jeg propper Kurven med Kage, for saa er der Raad til at dele.

Hilsen fra Dine Venner,
Mogens og Laura."

Varsomt tager Mogens Pennen ud af Lauras Haand og drager hende ned paa sit Skød. Hans store kraftige Hænder, der er vante til at tumle med Plovstjært og Høtyv, tager saa rørende nænt om hans unge Hustru, at hun helt undselig slaar Øjnene ned og gemmer sit rødmende Ansigt ved hans Bryst. Da han løfter hendes Hoved og ser ind i de blaa Øjne, ser han, at de staar fulde af Taarer.

„Men, hvad er det dog?" spørger han ængstelig og forundret. „Aa, Mogens, naar jeg føler Jer begge saa nær, Dig og mit lille Barn, og jeg saa tænker paa Ingrid, bliver jeg saa inderlig glad og

Digitized by Google

taknemmelig. Ak, vidste Du dog, hvor jeg længes efter at lægge vort Barn i dine Arme og se Dig kigge efter, om Du kan kende mig igen. Jeg vil vaage saadan over vor Lykke, Mogens".

Men da Laura begynder at tale om, at hendes Børn rigtignok ikke skal i Latinskolen, men voxe op i Guds fri Natur, og at hun nok skal faa det ind i sit gamle Hoved, som de behøver at vide, kan Mogens alligevel ikke lade være at trække paa Smilebaandet. Saa morsomt synes han det er at høre Laura fable om sin formentlige Rigdom paa Aar.

Men allerbedst som Mogens og Laura i Fred og Ro drøfter Ansvaret overfor Børnene og den Livslykke for hele Menneskeslægten, der derigennem kan naas, kommer en Rytter farende ind i Gaarden.

„Gamle Maans Maansen Svart har faaet et Slagtilfælde", melder han kort.

To Minutter senere danser de Sorte henad Landevejen. Mogens vil se at faa sin Far i Tale for sidste Gang.

Digitized by Google

XV.

FÆNGSELSPORTEN AABNES.

Christianshavns Forbedringshus, Pinsen 1872.

„Kære Laura Lau og Mogens Svart!

Inderlig Tak for Dine sidste kære Breve, som jeg først nu, da jeg skimter Fængselsporten paa Klem, kan faa mig til at svare paa. Siden sidste Pinse har jeg talt Dagene; og hver Aften, inden jeg gik til Ro, har jeg sat en Kridtstreg inden i Dørkarmen.

Egentlig er jeg helt underlig til Mode ved for stedse at skulle tage Afsked med det Sted, hvor jeg sled saa mange Dage, vaagede saa mange Nætter og græd saa mange haabløse Taarer. Det er som om jeg gaar og dog bliver. Og paa en Maade er det jo ogsaa saa; thi Straffefange Nr. 9, Ingrid Jarngerd Klo fra Bornholm, hører jo for altid Fængslet til; hun, som nu fri og frelst drager bort fra Celle og Væv, er jo en ny Ingrid, eller rettere den gamle Ingrid, som ukendt og ensom vil prøve at tjene sit Brød og bjærge Livet.

Det har været lange Aar, Laura! Men selv naar de var bedske som Malurt, og deres Tyngde laa

Digitized by Google

over mig som Møllestene, stod de for mig som en retfærdig Straf; og det hjalp mig at komme over det. Hvad der var værre end simpel Kost og hvinende Nattekulde var min daglige Omgang; for Staklerne her er ofte fælere end Dyr, og Straffen, de maa lide, mere end hjerteløs. Men Solpletterne i mit Skyggeliv, det blev Mørkningstimerne. Naar jeg ene i min lille Celle saa op til Skyerne, der drev forbi, blev de mig som min Verden, mit Hjem, hentet hid fra min Barndoms Klippeø og befolket med mine Tanker. Staaende paa Ryggen af Mors Stol og med Armene om hendes Hals, følte jeg mig som Barn igen.

Atter ser jeg som saa ofte Sødskendeflokken læse Lektier ved Tællepraasen henne i Ovnkrogen. Atter ser jeg Lysedallen midt paa Gulvet, og de surrende Rokkehjul, der vifter den spæde Flamme hid og did. Jeg ser Pigerne gabe og nikke med de trætte Hoveder, og Mors strixe Blik bag Glarøjnene, hver Gang Hjulet truer med at gaa i Staa.

Nede ved Køkkendøren sidder Far og Karlene rundt om Stenbordet. Staldlygtens Tranlampe sender et søvnigt Skær gennem de blanke Ruder og kaster lange Skygger ud over det mørke Bord, hen paa Drengene, der skærer Træskoklamper og snitter Rivetænder, og nu og da skotter hen til Pigerne, helt ned til Far, der sidder stiv og alvorlig med Benene langt ud paa Gulvet, højtidelig som naar han om Søndagen tog Luthers Postille ned fra Hylden, tørrede Støvet af med venstre

Digitized by Google

Frakkeærme, aabnede Spænderne og tog fat at læse med en Tordenstemme, som var det vor Dødsdom, han forkyndte.

Og jeg ser Haven! Skoven med Marken foran, og Ellesumpen med de gule Kabbelejer, Hasselhækken og de brune Nødder, som Vogterdrengen plukkede og gav os i Bytte mod Mors rødkindede Æbler. — Da er det, som mit Hjærte sønderrives, naar jeg husker paa, at jeg er vist ud af Edens Have: at over Hjemmets Tærskel skal mine Fødder aldrig mere træde.

Jeg maa bort, Laura, langt bort! Min Synd er allevegne. Altid tynger den mit Hjærte; men hjemme vilde den tynge mig til Døde.

Ensom maa jeg vandre, stille og ensom! Saa er min Lod! Fattig, og dog ikke fattig; thi hin Dag, jeg fornam, at Gud lever og har slettet min Skyld af Dommens Bog, skød Haabet som en spæd, grøn Spire frem i mit Hjærte.

Stolende paa, at hvad der synes umuligt for Mennesker, er muligt for Gud, rejser jeg over til Jylland, hvor Fængselsinspektøren har skaffet mig Plads. Og hvis Du og Mogens virkelig holder af mig, vil I baade forstaa og opfylde min Bøn: Intet at foretage mod mine Ønsker.

Dine barnemilde Breve har mildnet Luften i mit barske Fængsel og holdt Isen borte fra mit Hjærte. Som varme lyse Straaler skal de falde i min Sjæl, hver Gang jeg bliver mødig i Sind. Mit Hjærte lyser Fred over Dig. Og alle gode Tanker i mig søger over Vandet til Dig; som gode Engle

Digitized by Google

skal de skærme Dig og Dit stille Hjem, Barnet og ham, Du elsker. Men selv maa jeg være stærk og fri, og ved eget Arbejde søge at finde mig selv igen.

Efterskrift.

Din Juleaftensgave, Lyngen og den lille Krans, ligger indsvøbt i blaat Silkepapir. Ofte naar Sindet er tungt, aabner jeg den lille Pakke og velsigner Dig med Taarer, fordi Dit Barnehjærte havde mig kær.

Tak Gud, at Du aldrig blev fristet over Evne; thi Intet, som er levet, sletter Livet ud.

Om otte lange Dage skinner Guds Sol over et frit Menneske. Jeg fortæres af Længsel, og finder denne Uge drøjere at komme igennem, end da Friheden laa Aar borte.

Hvem mon der nu drager ind i min trange Celle, det tavse Vidne til alle mine Suk og mine fattige Glæder? Ak, kunde jeg dog tage alle mine Medfanger ud i Lyset og Solen! Ingen skulde blive tilbage. Mine Arme er stærke nok til at bære dem Alle, Allesammen. Dog, hvor skulde de gaa hen? Er Daarekister og Ladegaarde mon bedre? Altid er jeg lige klog og lige uenig med Tingenes Gang. Pastor Alfred siger, at Grubleri og Lediggang er unyttigt Tidsspild, som aldrig sætter Frugt. Men hvortil fik vi da Tanken?

Farvel, Laura! Naar jeg kommer i Ro ovre i Jylland, skal jeg igen sende Dig Brev. Hils Dynddalen, lille Mors Grav og Mogens Svart.

Ingrid Jarngerd Klo.“

Digitized by Google

XVI.

GÆSTERNE.

Der hvilede en egen Stilhed over Landsdommergaardens tyste Mure, den Dag gamle Maans Maansen Svart blev jordfæstet paa Rønne Kirkegaard, hvor han havde sikret sig og sin Hustru en smuk Mindesten og Plads for en lang Aarrække.

Mogens var til Begravelse og ventedes først hjem næste Dag.

Han havde ikke naaet sin Faders Dødsleje saa betids, at han kunde sige Farvel til ham, og den Gamle var død uden et eneste forsonende Ord.

I de sidste Aar havde Mogens ofte besøgt Forældrene; men saasnart han var kommen vel over Tærskelen, plejede Faderen altid at forlade Stuen uden at værdige ham et Ord. Han søgte da ud i Værkstedet eller ind i Storstuen, hvor han i Timevis kunde sidde foran Chatollet og sysle med sine Pengesager.

Mogens Mor skulde efter Aftalen flytte tilbage til Landsdommergaarden, saasnart Begravelsen var overstaaet.

Digitized by Google

Laura Svart er altsaa alene hjemme. Inden Mogens var tagen af Gaarde, havde Martin Daglejer maattet love ham at holde godt Øje med Madmor, og hvis der kom noget paa, strax sende Bud efter Stine Ortved og Madammen.

Laura har sendt Pigerne ud og hjælpe til i Kartoflerne, og er netop ude i Køkkenhaven efter Grøntsager til Suppen. Hylden blomstrer langs Hegnet, og fra Bikuberne nede ved Blegepladsen haster Bierne summende forbi hende ad Kløvermarken til. Et Øjeblik staar hun i Tanker; den milde Sommerluft vugger sig drømmende omkring hende. Saa jager hun Mis op af Persillebedet, sætter en Blomstergren i sit lyse Haar, og gaar langs den duftende Jasminhæk ind i Huset.

Alt mens hun skyller Kruspersillens friske, grønne Blade i det klare Brøndvand og laver Gulerødderne til, tænker hun paa Mogens milde, rare Mor, og hvor godt de skal have det sammen. Men da hun vil række op efter den hvidskurede Træsløv, svimler det for hende, og hun falder ned paa Køkkenstolen.

I det samme viser Martin Daglejers venlige, gamle Ansigt sig i Døren. Han havde det saadan paa Fornemmelsen. I to Spring er han ude af Træskoene, og faar Madmor sat til Rette i Lænestolen inde i Soveværelset, omhyggelig pakket ind i Sjaler. To Minutter senere er han nede i Engen hos Hovedkarlen.

„Kør, som Fanden er i Hælene paa Dig!“

Digitized by Google

raaber han og suser videre paa Strømpefødder, saa den blaa Lærredsbluse staar spilet ud i Lufttrækket som en Tøndesæk om et Kosteskaft. Med Huen i Nakken og Tommelfingrene slaaende Takt mod Hofterne bærer det ned mod Stine Ortveds lille Hus, der ligger og soler sig i Skovbrynet med de polisk blinkende Ruder under det lave Tagskæg.

En spinkel, middelhøj Morlil med venlige, brune Øjne og et lyst Smil om den rynkede Mund, kommer farende ud, da Martin er standset med Hovedet ind over Halvdøren og venstre Haand presset mod Hjærtekulen.

„Bevares! der er da vel ikke Ildebrand?“ siger hun forskrækket. „Jeg syntes jo nok, det klemtede før.“

Men efter en Stunds Forløb fik Martin saa meget Vejr igen, at han kunde faa forklaret, hvad det drejede sig om. Og mens Stine hentede Skoene ned fra Hylden over Murgryden, bandt det hæklede Sjal om Livet og puttede Brillerne i Lommen paa den olivengrønne Hvergarnskjole, fortalte Martin i et væk.

„Han sagde saamænd saa, Husbond, da han i Morges tidlig kom ind i Huggehuset, hvor jeg stod og smurte Seletøj. „Du skal svare mig til Madmor i Dag, Martin,“ sagde han. „Og kommer der noget paa,“ sagde han, „løber Du ned til Stine Ortved,“ sagde han. „For hun er den eneste, vi kan stole paa,“ sagde han.“

„Ja, underligt, den halsstarrige Landsdommer

Digitized by Google

skal være de Unge paa tværs, saalænge han er oven Jorde," sagde Stine Ortved og bandt det lyse Sirtstørklæde om Hovedet.

Saa skød hun den snakkende Martin baglæns ud ad Køkkendøren, drejede to Gange rundt og gemte Nøglen under en løs Sten inde i en Ribsbusk. Og efter nok et Tag i den øverste Halvdør, om den nu ogsaa virkelig var laaset, satte de To Kursen mod Landsdommergaarden, som stor og hvid tittede frem mellem de høje, slanke Pile, indrammet af Haven og den nærliggende Skov.

Inde i det store Soveværelse paa Landsdommergaarden er der stille. Der er hængt mørke Tæpper for Vinduerne og paa Bordet brænder en Lampe med mat Kuppel.

Ved Sengens Hovedgærde sidder Mogens' Mor med Hænderne foldede om Lommetørklæde og Hovedvandsæg, mens Stine Ortved pusler om Laura, som bleg og bevidstløs hviler i sin hvide Seng. Men inde fra Stuen ved Siden af Soveværelset høres Latter og munter Passiar. Det er „Madammen," som spøger med Pigerne.

Sagte aabnes Døren paa Klem, og lydløs som en Skygge glider Mogens over Gulvet og hen til Sengen, hvor han knæler ned, lægger Hovedet paa Sengestokken og bevæget hvisker:

„Tak Laura! Du kære, lille Mor."

Et lille, lyst Smil takker ham, og en bleg Haand lægger sig sitrende i hans.

Digitized by Google

Saa vinker han ad Stine Ortved, som række ham et Glas Vand. Varsomt lægger han sin venstre Arm om Lauras Nakke, løfter hendes Hoved op fra Puden og giver hende at drikke. Og nænsomt lægger han sin syge, lille Hustru tilbage i Sengen, dækker hende omhyggeligt til, og hun falder paany i en urolig Slummer.

„Mor! Skal jeg da ikke se de Smaa?“ spørger han hviskende Moderen, som i sin sorte Enkedragt sidder ved Hovedgærdet.

Men Farmor smiler:

„Laura bad saa mindelig om, at hun selv maatte give Dig Børnene, og saa maatte Madammen afstaa fra sin gamle Forret, at lægge den Nyfødte i Faderens Arm. Vent, til hun vaagner.“

„Led Laura meget, Mor?“

„Ja; men Laura er saa fornuftig og tager alting saa roligt. Hun sagde saamænd flere Gange: ‚Jeg maa rigtig passe paa, at Mogens ikke hører mig, for saa bliver han bedrøvet og tror, at jeg dør!‘

En Stund efter vaagner den unge Mor igen og siger svagt:

„Kom Mogens! Løft Dynen; men varsomt Du! de sover.“

Og med nænne Hænder og andagtsfuldt Hjærte løfter han Børnene op i sin Favn.

Laura følger ham med Øjnene. Og da hun ser de smaa, røde Ansigter med de store, mørke Øjne og det lange, lyse Haar, trygge som smaa Fugleunger hvile ved hans Bryst, lyser hendes blege Ansigt i hellig Glæde.

Digitized by Google

„Drengen er Din, Mor. Men Pigen vil jeg have!" siger Mogens og nikker skelmsk hen til Farmor.

„Ja; men hvad døber vi ham, Laura?" siger Mogens Mor.

Mogens, der forsigtig har lagt Børnene tilbage, stikker forlegent Hænderne i Buxelommen.

„,Maans' efter Farfar, tænker jeg," svarer Laura roligt.

„Ja, bare Du er stærk nok til det, Laura," siger Mogens og ser hen paa Moderen. „Det kan kanske blive svært nok for Dig daglig at høre det Navn."

„Aa, nej, Mogens! Maans skal blive djærv som Farfar og god som Farmor. Kys mig, Du kære Farmor, det er saa længe siden, min egen Mor kyssede mig, og nu er Du jo min Mor."

„Men nu maa I gaa begge To; jeg er saa træt og maa sove," hvisker hun.

Og Mogens lader sin store Haand glide kærtegnende hen over Hustruens Haar, taknemmelig for hendes inderlige Kærlighed og lykkelig over sine Børn.

Men da den unge Mor bliver alene, folder hun sine matte, gennemsigtige Hænder, og der ruller store Taarer ned ad hendes blege Kinder.

„Gode Gud!" beder hun. „Led mig og lær mig at lønne ondt med godt, saa mine Smaa maa lære at elske Lyset og hade Mørket, og gøre vel, hvad Fædrene forbrød. Kære Herre, lad det lykkes!"

Saa sover hun stille ind.

Digitized by Google

XVII.

I PLADS.

Det er henad Aften, Skibet med Ingrid ombord lægger til.

Paa Kajen staar en sværlemmet Bondekarl i graat Multum og islandsk Tophue. Han ser prøvende paa Passagererne og standser tilsidst ved Ingrid.

„Med Forlov, bitte Jomfru,“ siger han med et bredt Grin; „det er nok Jer, som skal i Tjeneste hos Tømrermester Top? For Madammen sagde i Gaar til Mester, at I duede vel næppe til andet end ligge i Strandkanten og lege med Børnene. Og det passer godt nok med Kuløren. I har nok knap Tid paa Sol i Hovedstaden?“

Men Ingrid svarer bare stille, at hun er træt, og beder ham følge hende op. Og da han endelig har faaet Kisten og Vadsækken op i Trækkevognen, tager hun taknemmelig mod hans Tilbud om at sidde ovenpaa Tøjet. Siddende paa det hvælvede Kistelaag med Hænderne i Gavlenes Jernkramper holder hun sit Indtog i Aarhus By.

Digitized by Google

Udenfor en lav Bindingsværksbygning med et mægtigt Skilt over den lave Dør gør Kusken holdt. Det nærmeste Vindue fyldes med Børneansigter, og en lille Krøltop klapper i Hænderne og raaber ivrig:

„Mor, Mor, kom skal Du se! Hun sidder oppe i Vognen, rigtig oppe i Vognen, Mor!“

En yngre Kvinde med venlige, blaa Øjne og lyst, tilbagestrøget Haar skiller Ingrid af med Rejsetøjet og nøder hende ned i Hjørnesofaen i den hyggelige, gammeldags Dagligstue. Og Ingrid ser sig omkring.

Det hjemmevævede rød- og graastribede Gulvtæppe under Fløjbordet foran Sofaen, Gyngestolen og Komoden med det hvide Frynsetæppe er saa net og hjemligt. Paa Væghylden henne ved Vinduet staar der en kinesisk Porcelænsvase og over Kommoden hænger Luther og Melanchton i Oljetryk. Selv Merskumspiberne over Tobaksbordet ser hyggelige ud paa det kanevasbroderede Pibebrædt.

Fra den hvide, aflange Terrin vinder en grøn Slyngplante sig ned over Chiffonieren mellem Vinduerne og nikker over til Gyldenlakkerne og Levkøjerne paa det brunmalede Blomsterbord. Men længst hænger Ingrids Øjne ved den store, blaa Klokkeblomst, der med sit Væld af blaa Fingerbøl naar helt op til de lyse Sirtskapper.

„Ja, er det ikke en smuk Blaaklokke?“ siger Fru Top og sætter en Bakke foran Ingrid. „Har I maaske saadanne ovre hos Jer?“

Digitized by Google

„Nej, jo; det vil sige, hjemme paa Lyngbakkerne er der nok af dem,“ stammer Ingrid rødmende og forlegen.

Mens Ingrid spiser, tager Fru Top sin Strikkestrømpe og sætter sig hen ved Bordet; hun vil forvisse sig om, at Ingrid bliver mæt.

Snart efter viser ogsaa Mester sig. Han er i Skjorteærmer, og Sveden perler paa hans Pande. Med sin buttede Haand byder han Ingrid hjærteligt Velkommen, spøger med hende om Rejsen, og forsvinder igen med en af Merskummerne.

Men mellem Benene paa ham ser Børnene deres Snit til at smutte ind, og Krøltoppen kiler lige løs paa Ingrid for at faa Besked om, hvordan hun kom op i Vognen. I næste Øjeblik er han bænket paa Ingrids Skød og fortæller alt, hvad han kan.

„Jeg hedder Kristen,“ forklarer han, „men han hedder Olaf og regner efter Regnebog. Og han hedder Hans Peter og gaar hos Skolemor Øllgaard. Der leger de med Kludedukker og bygger Korthuse, som de blæser om med Munden. Naar jeg skal til Skolemor Øllgaard, saa faar jeg ogsaa Honning paa Mellemmaden, ikke Mor?“

„Jo, min Skat,“ nikker Fru Top uden at se op.

„Vil Du se min Boldt,“ kommer han pludselig i Tanker om og haler op i sin Bluse, „den har Søster syet. Men pas paa, Pigen ikke ser den, for saa beholder hun den.“

„Pigen“ var en lille toaars Stump i fodsid, lyserød Sirtskjole, Kælebarnet, der med den lille Haand i Munden stod og krøb i Skjul bag store Søster.

Digitized by Google

Men Ingrid er alligevel for træt i Dag. Det varer ikke længe, før Krøltoppen igen forlanger at komme ud og lege „Salt og Brød“ med de store Brødre.

Mens Fru Top følger hende op til Kvistværelset, fortæller hun, at der er betalt Kostpenge for hende for det første halve Aar, og beder hende være rolig med Hensyn til Fortiden; de skal ingen Ting fortælle.

Og saa er Ingrid alene paa sit lille Tagkammer med de nøgne Vægge og den lille Vinduesglug mod Øst. Modløs og forknyt synker hun ned paa Sengekanten. Hun prøver at bede, men kan ikke.

Da lyder klare, milde Barnestemmer op til hende, som bar de Bud fra ham, der forjætter alle, der arbejde og er besværede, sin Fred.

„Naar faar Jesus Dagen endte
Med sin Møje, Nød og Strid.“. . . .

— — — — — —

Stille aabner hun Vinduet og ser ud over de røde Huse og Bugten, hvor Maanen lægger sit bløde Lys over de hvide Sejl, der gynger saa fredeligt paa de langsomt glidende Dønninger.

Men i Drømme gaar hun paany rundt og tager Afsked, føler Fridas hede Taarer paa sin Haand — for Frida er saa ung og nylig kommen — og hører igen Inspektørens alvorlige Ord:

„Ingrid! For Din egen Skyld, lov mig, at Du aldrig oftere kommer her!“

Digitized by Google

Porten falder bragende i, og i brogede, ukendte Billeder ser hun Byen og Livet ombord, fremmede og dog som noget, hun for længe, længe siden har læst om et eller andet Steds.

Saa skifter Billedet. Ung, rødkindet og med lette Fjed følger hun Pigerne ud i Marken. Malkeaaget hviler paa deres Skuldre, og Kløveren dufter. Da glider Solen op af de blaagrønne Bølger. Stor og ung og straalende stiger den op af Badet og favner den dugfriske Jord. I gyldne Bølger iler Lyset ad Havets solblinkende Landevej ind mellem Klipperne, springer over Trætoppene og tænder hver eneste lille Dugdraabe i Straaleglans, renere og klarere end Fixstjærnernes en maaneløs Vinternat.

Og hun synker paa Knæ og takker Himlens Herre for den gryende Dag.

Digitized by Google

XVIII.

AGNETHE AABY.

Paa Bakkeskraaningen udenfor Byen ligger en lav, straatækt Bygning, Bysognets Fattigskole.

I Gavlen mod Vest er der indrettet Bolig for Lærerinden: to smaa Stuer med Køkken oppe paa Loftet. Dagligstuen med det billige, gulblomstrede Tapet, de enkle, gammeldags Møbler og klare, hvide Gardiner foran det eneste brede Vindue vender ud mod Skoledammen, hvor Drengene i Frikvarteret med opsmøgede Buxer og lange Gærdestave i Hænderne stolprer om og fisker Blaamuslinger. Til Venstre for Dammen ligger Legepladsen med Klatremaskinen og Gyngen. Mod Vest den tætte Pileallé, og mod Øst det høje Klosterstakit omkring Degnens Have. Have til Lærerinden findes ikke. Sogneraadet fandt det i sin Tid ganske overflødigt.

Agnethe Aaby sidder foran Klaveret. Med lukkede Øjne nynner hun:

„O Du, som os velsigned og tog i Favn de Smaa;
En Morgen ser vi Dig i Paradiset.
Du lærte os til Gud vore Øjne opslaa.
Evindelig være Du lovpriset.“

Digitized by Google

Og Solstraalerne smutter ind mellem de røde og hvide Begonier i det aabne Vindue og lægger et gyldent Pandesmykke om hendes brune Haar, som med en bred Sølvnaal er samlet i Nakken i en snoet Knude. Den hvide Krave som slutter tæt om hendes slanke Hals er fæstet foran med en skarlagenrød Silkesløjfe, som breder noget varmt og festligt over den enkle, sorte Vadmelsdragt, som Agnethe Aaby altid bærer. Der er noget saa enkelt over hendes stille og fornemme Væsen, noget, der hænger sammen med hendes Higen efter at fylde Barnesjælene med Skønhedsindtryk og Sans for Harmoni.

I flere Aar har hun været her, har taget mangen Tørn med Forældre og Overordnede, og tvunget dem i Knæ ved sin stærke og rene Kærlighed til sin Gerning. Men stadig er man ikke rigtig klog paa hende. Hun gaar i Kirke og kommer baade hos Præst og Bisp. Men taler man med hende, vil hun hverken høre tale om Helvede eller Præster. Kærlighedslæren er hende nok d e r, som den er det i Skolestuen. Og det er netop det kedelige ved det; for Børnene elsker hende, og Skolegerningen gaar som en Leg. Hverken Kapellanens Rettroenhed eller Lærerens Misundelse kan faa Bugt med hende.

Samler hun de Unge, bruger hun de Bøger, hun synes, og ikke de, Kapellanen vil have, og er der Nogen, der bebrejder hende det, giver hun ham med sit venligste Smil Bøgerne med hjem til

Digitized by Google

Gennemlæsning. Men sin Søndagsbørnefest har hun maattet indskrænke til to Timer hver Søndag Eftermiddag — af Hensyn til Degnens Søndagsfred.

Stakkels Mand! Det var alt, hvad han opnaaede trods Klagemaal og Provstesag og forseglede Skrivelser om at holde et vaagent Øje med Fredsforstyrrersken. Søndag Eftermiddag klæder Agnethe Aaby sig ufravigelig i hvidt og løber om mellem Børnene, som var hun selv en stor Skolepige.

Mellem de fattige Børn og de Syge er der derimod kun en Mening om Agnethe Aaby; de elsker hende.

Agnethe Aaby sidder i Tanker, med Hænderne foldede over Tangenterne. Da banker det sagte paa Døren ud til Skoleforstuen. Hun farer sammen og ser op paa Uret. Hvem kan det dog være, der kommer saa tidlig, en af Børnenes Forældre kanske?

Paany banker det, frygtsomt og famlende, og langt om længe aabnes Døren langsomt, og en sammensunken Kvindeskikkelse lister med tunge, slæbende Trin over Tærskelen. Hendes Ansigtstræk er gustne og lidende, Hagen spids. Haaret, der er kæmmet glat fra de indfaldne Tindinger og i en Fletning slynget ind under den gamle Straahat med den falmede, blaa Sløjfe, er allerede graasprængt. Knaphullerne i Kjolelivet er gaaede ud for, Skørtet stoppet ved Lommerne og laset forneden, Skoene skævtraadte og ubørstede. Den sorte, luvslidte Jaket er krøllet og stumper over de solbrændte Hænder.

Digitized by Google

Forlegen gaar hun henimod Klaveret. Men Agnethe Aaby er ikke længe om at faa hende anbragt i Sofahjørnet og løber ud i Køkkenet efter Brød og Mælk.

Ude i Forstuen møder hun Børnene; det er Smaastumperne i Dag. Mens hun hjælper dem at hænge Tøjet op paa Knagerne, snakker hun med dem om store Bror og lille Søster. Da hun endelig kommer ind igen, er den fremmede falden i Søvn.

Saa løfter hun nænsomt den udtærede Skikkelse op i Sofaen, samler Skørterne om hende og dækker hende til med sit Rejsetæppe, mens hun i Tankerne sysler med Mesterens Ord: ‚Jeg var syg, og I kom til mig; i Fængsel, og I besøgte mig; sulten, og I gav mig at spise.‘ Paa Tærskelen standser hun. Skal hun laase? Men en svag Rødme stiger op i hendes Kinder, og hun gaar rask gennem den sandbestrøede Forstue ind i Skolestuen.

Paa Børnenes Forslag synges der: „Nu vaagner alle Guds Fugle smaa,“ og de lyse, friske Barnestemmer klinger gennem de aabne Vinduer ud over Landsbyen. Saa begynder Undervisningen. Agnethe fortæller, og de Smaa sidder andægtige med store, alvorlige Øjne, og Hænderne foldede paa Bordet foran sig. Det er Historien om Abraham og Isak i Dag. Og alt som Fortællingen glider, spændes Børnenes Opmærksomhed. De smaa Munde aabnes halvt, og Øjnene hænger ved Agnethes Læber. Nederste Række Piger bøjer Hovederne fremefter for bedre at kunne høre. Drengene sidder alvorlige og stive som Tinsoldater.

Digitized by Google

„Abraham rakte sin Haand frem og greb Kniven for at ofre sin Søn, den Eneste, som han havde kær."

Med et kærligt Smil iagttog hun, hvorledes den forventningsfulde Spænding i de Smaas Ansigter viger for forundret Skuffelse. En sagte Mumlen løber gennem Rækkerne, indtil de Alle en for en drejer Hovedet og skeler hen til Dora Diedrichsen, den lille femaarige, hvis store Søster er Nr. 1 i Anden Klasse. Og se, nu glider Dora i sin stumpede Kjole og Bluseforklædet ned fra Bænken, finder sine smaa Træsko frem under Fodbrættet og lister langs Bænkerækkerne op til Kathederet under den store, sorte Tavle.

Venstre Haand gemmer sig undselig under Forklædet, og højre griber fat i Pulten, mens hun med Øjne, der er et eneste stort Spørgsmaalstegn ser paa Agnethe:

„Agnethe! Blev Isak ofret? Blev han Agnethe? Sig os det".

Og Dora, den lille femaarige med det kloge fregnede Ansigt under det kortklippede, røde Haar, rækker sig paa Tæerne og ser spørgende ud over Klassen, som retter sig og taktfast svarer:

„Ja, sig os det Agnethe?"

Saa løfter Agnethe Barnet op paa sit Skød og stryger mildt henover hendes Haar.

„Se, hvis jeg siger Jer det med det samme, vil I snart glemme Historien. Men faar I Lov til at tænke over det, vil I huske den og aldrig glemme den. Og jeg vil have, at I skal lære at overveje og

Digitized by Google

selv danne Jer en Mening. Saa skal I faa Slutningen næste Gang."

Men Dora ser op til hende, og spørger troskyldigt:

„Du laver vel ikke om paa Historien? Vel Agnethe?"

„Nej, min Stump," siger Agnethe leende, og giver Frikvarter.

Ude paa Legepladsen kigger hun ind til sin Gæst; men hun sover stadig. Og snart blander hendes glade Latter og lyse Stemme sig med Børnenes. Gennem Legen, som gennem Skolegerningen, vil hun gøre dem til stærke, glade Mennesker. Og hun ved, at Barnehjærterne er den gode Jord, der bærer Fold, ikke i Hundredvis, men i Tusindvis.

„Uartige Børn?" plejer hun at sige, naar Nogen spørger hende, hvad hun gør med de uartige Børn, „nej, dem kender jeg ikke. Børnene er, som vi vil have dem. Jeg vil have dem gode, derfor er de gode. Som vi er, saadan bliver Børnene. Det vidste Jesus ogsaa, da han advarede mod at forarge de Smaa."

Men Byens Lærere, som hun engang havde kaldt en Godtkøbskaste, der tæller Timerne i Kroner, gaar af Vejen for hende, og Byens Borgerfruer, der lader slet lønnede Ammer og Barnepiger om Moderpligterne, smigrer hende vel for hendes ideale Tanker. Men ved sig selv tænker de:

„Hun kan sagtens fortælle, at man skal lade være med at gifte sig, naar man ikke helt vil ofre sig for Børnene. Det er saa let at præke for andre!"

Digitized by Google

Da Skoletiden er forbi, samles alle de Smaa med Taskerne paa Armen om deres Lærerinde, for at faa et kærligt Haandtryk og et muntert Ord med paa Vejen. Og Agnethe bliver staaende i Døren, til de kommer hen til Hjørnet. Saa vender de sig Alle om og vinker og raaber, mens Haaret flagrer om de smaa, kære Ansigter:

„Farvel, Agnethe, Farvel!"

Agnethe har skiftet Tøj og sidder inde ved Sofaen. Nænt stryger hun med Haanden over den fremmede Kvindes blege Pande. Og Solen skinner gennem de klarhvide Gardiner, kaster fine Skyggerids over Gulvet og dvæler ved Stuens eneste Billede: „Jesus og Barnet," der i bred Guldramme hænger over det gamle Klaver. Agnethe elsker Kunst; men Billedet har ogsaa symbolsk Betydning for hende.

Med et dybt Suk aabner den Fremmede Øjnene og ser sig forvirret omkring. Saa møder hun Agnethe Aabys venlige Blik, og den fredelige Stue gør hende tryg og blød. Meddelelsestrangen stiger op i hende med en Styrke, der faar hende til at glemme den nagende Sult, og Agnethe Aaby lægger sin Arm om hendes Liv og lader hende tale ud.

Saa følges de ad til Fængslet, gaar fra Plads til Plads og fælder bittre Taarer over Menneskenes Ondskab og Tankeløshed. Altid det samme om igen, Sladderen, der følger dem i Hælene, Medtje-

Digitized by Google

nerne, der peger Fingre ad dem, og tvinger dem ud af Huset.

Den sidste Plads, Ingrid havde haft, var i Ribe. Der var det længe godt, og Ingrid begyndte igen at tro paa Livet. Men saa en Dag ved Middagsbordet var det der igen. I de vigende Blikke, i de mutte Svar, i hver en Bevægelse stod det skrevet: „Paria.“ Det var som Maden ikke vilde synke, hvor meget hun saa end tyggede, og Gulvet brændte under hendes Fødder. Da styrtede hun sanseløs af Sted; vandrede Dag og Nat, sov i Høstakke, og levede af Rodfrugter og Bær, som hun stjal om Natten.

Hun vilde ind til København, om hun der kunde faa Lov at være i Fred. Men saa var hun kommen i Snak med en gammel Kone, der vogtede Gæs, og hun havde fortalt hende om Agnethe Aaby. Og da Morgenen gryede, havde det været, som maatte hun gaa.

„Ofte var det mig, som Gud selv var træt af mig og mine Bønner, og nægtede mig det eneste, jeg længtes efter, Døden.“

Men Agnethe Aaby sidder med Taarer i de bortvendte Øjne, og hendes Arm, der ligger om Ingrids Liv, sitrer. Var det ikke den Ingrid Klo, som Barndomsvennen var kommen hjem og havde fortalt om, den Ingrid, hun saadan havde lidt med, og som hun havde lovet sig selv at hjælpe, naar de forfærdelige Aar var overstaaede? Og hvordan var det gaaet? Som Aarene gled, var Ingrids Brøde

Digitized by Google

voxet, og hendes Barmhjærtighed kølnet. Og nu havde Gud dog fundet hende.

Da lyder det i hendes Hjærte, Apostelen Johannes Ord: „Hvo, der ikke elsker sin Broder, som han har set, hvorledes kan han elske Gud, som han ikke har set?“ Og hun slutter den ensomme, fattige Kvinde i sine Arme. Med et lyst, forklaret Udtryk i de milde Øjne løfter hun Ingrids Hoved og kysser hendes Pande.

„Søster,“ hvisker hun ømt.

Saa gaar hun hen til Klaveret, sætter sig ned og synger:

„En Vej eller anden; Vorherre ved Raad.“. . .

Henad Aften gaar de ned til Stranden, Ingrid i Agnethe Aabys Søndagstøj. Og der paa Bakkeskrænten, mens Solens varme Rosenskær lægger sig over Skybjærgenes jomfruelige Sne, og Maanen rejser sin vældige Sølvbro mellem Himmel og Hav, taler de sammen om Arbejdets Velsignelse, Sorgens og Lidelsens hellige Evangelium, hvis Sejrsgang ingen Hindring kan standse.

Ogsaa om Agnethe Aabys Venner oppe i Vendsyssel, Ingrids nye Hjem, taler de. De skal gengive Ingrid Troen paa Livet i Kærlighed til Sandheden og Ærefrygt for Gud.

Saa gaar de tilbage langs Strandbredden. Bølgerne glider i bløde Skvulp op paa Landet, og Vinden hvisker sine vemodige Længselssuk gennem

Digitized by Google

Fyrreskovens Susen og den raslende Lyng. Kun Regnspovens skrattende Skrig lyder som falske Toner gennem den dæmringslyse Maaneskinsnat.

Og som alt, hvad der er skønt og mildt, drager Tankerne til det, der er Hjærtet kærest, saaledes lader Ingrid sine Længsler flyve over de sølvglitrende Bølger mod Øst til den fortryllede Ø, hvor hendes Vugge stod. Og uvilkaarlig drager hun Veninden med.

I vexlende Billeder lader de Fortiden drage forbi, Fortiden med dens Smil og dens Graad.

Men da Ingrid nævner ham, der blev hendes Ulykke, skælver Agnethe Aabys Arm i hendes.

„Tænker Du aldrig paa ham, Ingrid?“ spørger hun.

„Aa jo, sommetider undres jeg, hvor han kunde bære sig saadan ad. Men saa tænker jeg, at kanske gaar han omkring i Søvne, som jeg selv har gjort det, og saa beder jeg Gud være ham en mild Dommer, naar hans Samvittighed vaagner.“

„Kan Du virkelig det, Ingrid?“ siger Agnethe, og det er, som drog hun et Lettelsens Suk.

Men da de er komne hjem, og Ingrid har taget Plads i Sofahjørnet, gaar Agnethe hen til Klaveret, hvor der staar et Billede af en ung Mand bagved en Skaal Violer. Hun tager Billedet hen i Maanelyset, og der gaar et smerteligt Drag over hendes Ansigt. Saa laaser hun Billedet ned til en Bunke gulnede Papirer henne i Hjørnesekretæren.

Bløde, dæmpede, fulde af Fred bæver Tonerne

Digitized by Google

under Agnethes Fingre, fylder den lille Stue, og falder som en lys, hvid Drøm, skær som Julesne, ned i Ingrids syge Sjæl.

„I Himlen er der ogsaa Toner, Harper og Englesang,“ siger hun, da Agnethe rejser sig. „Men mest glæder jeg mig dog til at møde mit Barn. Tror Du, jeg faar ham at se, Agnethe?“

„Ja, tror Du det selv, Ingrid? For i saa Fald sker det!“ svarer Agnethe og ser ind i hendes ængsteligt bedende Øjne. „Intet kan skille vore Sjæle fra dem, vi har kær, naar ikke vi selv vil.“

Da de har drukket The, trækker Agnethe Ingrid med ind i det lille Soveværelse. Maanen lister paa Sølvmorssko ind mellem de grønne Bladplanter i de aabne Vinduer, over det hvidskurede Gulv, og klatrer op ad de snehvide Senge.

Ingrid er helt underlig til Mode. Hun tænker paa de mange Aar, hun maatte sove paa Straa, og paa sidste Nat, da Tordenen rullede over hendes Hoved. Taknemmelig rækker hun Agnethe begge sine Hænder.

Og Agnethe griber dem, kysser hende og siger muntert:

„Godnat Ingrid! Sov godt! Gud vaager over os!“

Den Nat kunde Guds Engle ikke blive trætte af at kigge ind gennem Agnethe Aabys lave Vinduer. Men de to Kvinder mærkede det ikke.

Digitized by Google

XVIIII.

DALBYGAARD.

Det er Palmesøndag, og Ingrid Klo sidder ved Dagligstuevinduet og venter Vognen hjem fra Kirke. Haaret ligger i hvidt Pur om Pande og Tindinger, og over den mørkegrønne, tætsluttende Vadmelskjole bærer hun Lauras Forklæde og Halskraven med Lyngkvistene. Der er kommet Rødme over de blege Kinder; men i de klare, blaa Øjne sidder Kummeren endnu.

Alt i fem Aar har Ingrid Klo været paa Dalbygaard. Det gav et Sæt i hende, da hun i sin Tid hørte Navnet Krag; men hun havde slaaet sig til Ro med, at det maatte være en Tilfældighed.

I Dag har der lige fra Morgenstunden af været en sælsom Uro over hende. Hanen vækkede hende længe før fire, og Bjørn har gøet og slidt i sin Lænke hele Formiddagen. Og som hun sidder der ved Vinduet gaar Tanken atter de gamle, kendte Stier. Der er Slottet med glitrende Sol over de dugfriske Ruiner. Det spiller og tindrer i de gamle, mosgroede Revner og langs Slaaentornens fine

Digitized by Google

Spindelvæv i tusinde straalende Solblink. Høj og smilende hvælver Morgenen sin blaa Kuppel over de knejsende Mure, de duftende Høstakke og den syngende Bæk. Og Gangbrædtet vipper under deres raske Fødder, og Smaafuglene vaagner og ler, da han løfter hende i sine Arme og bærer hende....

Hun rejser sig hurtigt og putter Strikketøjet i Ordenskurven. Hun har jo sonet. Skal da disse Syner martre hende i al Evighed?

Hun vil gaa ud i Køkkenet og se til Middagsmaden, da den lille, gulhaarede Ida, hendes Hjærtebarn, kommer stormende ind.

„Nu kommer de, Moster Inge," melder hun. „Og nede ved vestre Led kommer Moster Agnethe med en fremmed Mand."

Og den Lille tager Ingrid ved Haanden og trækker hende med ud.

I vuggende Hop ruller Vognen over den knudrede Stenbro og standser foran Hovedtrappen. Ingrid tager Salmebogen af Fru Krags Haand og hjælper Børnene ned. Men med et bliver hun staaende som forstenet.

En høj, alvorlig Mand med mørkt Fuldskæg kommer ind ad Porten og gaar lige henimod hende.

„Ingrid," siger han bedende, og der kommer et Drag af Lidelse i de stille, tungsindige Øjne.

Da tager hun Barnet i sine Arme og styrter sanseløs gennem Stuerne ud i Køkkenet og ind i Vævstuen bag Ovnen. Det var som skulde hendes Sjæl slides i Stykker. Aldrig havde hun troet oftere at skulle høre den Stemme.

Digitized by Google

Erik Krag hilser paa Svigerinden og staar et Øjeblik uvis, om hvad han skal gøre.

„Svoger, hvor kunde Du?“ siger Fru Krag bebrejdende. Men Erik svarer ikke. Til Børnenes og Tyendets Forundring er han i to Spring oppe ad Trappen og inde i Huset.

Inde i Vævstuen, hvis Vægge strutter af Hør og Uld, og hvor den gamle Hyld foran de smaa, grønne Ruder dæmper Lyset, sidder Ingrid. Aandeløs lyttende gemmer hun sit Ansigt i Barnets Haar. Og da den Fremmede træder ind, strækker hun afværgende Haanden frem for sig.

Men Samvittigheden nagler ham til Stedet, og han synker stønnende i Knæ.

„Ingrid!“ beder han. „Forlad mig, og giv mig Fred. I lange Nætter har jeg maattet kæmpe med Djævle og vilde Dyr, der laa paa Spring, hvor jeg saa gik. Jeg søgte til et fremmed Land, men Synerne fulgte med. Med tusinde Ildøjne og knurrende Struber stirrede de paa mig gennem de lange Nætter. Og vilde jeg søge Døden, turde jeg ikke. Ingrid, forbarm Dig over mig; jeg kan ikke holde det ud mere; det er som selve Helvedes Ild knitrede om mig.“

Ingrid, der har sendt Barnet bort, lader sin skælvende Haand glide over hans Haar, og siger stille:

„Lad os bede sammen, Erik!“

„Ja, bed, Ingrid, bed! Dig hører Gud, og for Din Skyld vil han give min Samvittighed Fred,“ hvisker Erik.

Digitized by Google

Og Gud sender sin Engel med Fred over de to Hjærter, en Ungdoms Letsindighed skilte ad.

Mens Duften fra Hyldeblomsterne vælder ind til dem, gaar de for første Gang Fortidens Stier om igen, Haand i Haand. Deres Tanker søger til ham, der leder alt til det bedste, og til Agnethe, der var hans elskede, udvalgte Redskab. Hende var det, der havde skaffet Ingrid over til Aarhus og ordnet alt for hende der. Hende var det, der havde hjulpet Barndomsvennen over til Rusland. Og hende var det, der nu atter havde kaldt ham hjem og givet hans Hjærte Fred.

„Jeg har bedt Gud vende Ingrids Hjærte til Dig igen," havde hun skrevet.

„Tror Du, Agnethe har holdt af Dig, Erik?" spørger Ingrid.

„Ja, vi var Legekammerater, og siden blev vi Venner for Livet. Men Elskov har der aldrig været mellem os. Hun har været mig som en Guds Engel, der har vaaget over mine Fjed. Jeg mindes endnu saa tydelig hin Søndag Morgen, da jeg som sædvanlig red over til hende. Med Salmebogen i Haanden og kridhvid i Ansigtet stod hun i Skoledøren. Hun rakte mig en Avis, og jeg læste. Da lagde hun sin Haand for min Mund og bad: „Sig intet, Erik. Jeg ved det, og tilgiver Dig. Fortiden var, Nutiden er; men Fremtiden kommer. Mod den vil vi styre vore Fjed!" Den Dag gik vi for første og eneste Gang Arm i Arm, og som vi gik, knugede hun atter og atter min Haand og sagde: „Vi vil

Digitized by Google

sone det, Erik. Hele Dit Liv maa Du ville dette ene, at hele, hvad der er forbrudt. Og jeg vil hjælpe Dig." Og Gang paa Gang gentog hun: „Stakkels Ingrid, hvad Du har lidt kan kun en Kvinde forstaa." — Ja, stakkels, lille Ingrid, hvor maa Du ikke have lidt!'"

Og Ingrid støtter sit Hoved mod Eriks Skulder.

Men gennem det lave Vindue rækker Hylden sine duftende Arme og stirrer paa dem med tusinde glade Øjne.

Eriks og Ingrids Bryllup stod i København.

Før de tog over til Rusland, havde Erik tilbudt hende at tage med hende hjem. Men Ingrid havde rystet paa Hovedet og svaret:

„Det er Ret, jeg lider for min onde Gerning. Men kom jeg hjem, maatte jeg græde mig til Døde. For jeg taaler ikke Foragt af dem, jeg elsker. Skænker Livet os igen et Barn, da skal det faa al min Kærlighed til min Barndomsø i Arv."

Da havde Erik taget hende i sine Arme og set hende ind i de klare, blaa Øjne:

„Jeg vil saadan vaage over Jer, og ofre Jer alle mine Kræfter. Aa, Ingrid, hvor har jeg dog meget at gøre godt!"

„Ja, Erik, mod vort Barn vil vi gøre godt, hvad vi selv har forbrudt, at det i Tide kan lære at vogte paa sig selv. Og Gud vil være med os!"

Digitized by Google

XX

INGEFRED.

„Ingefred!"

Det kom saa nænt og ømt!

Som en blussende Rosenelv skød Blodet op i den unge Piges Hals og Kinder, som hun ved Knuds Side gik der i sin enkle, hvide Kjole henad Skovvejen, hvor Birk og Gran gror Side om Side langs de bratte Skrænter.

Bevæget griber hun hans Haand og trykker den til sit Bryst:

„Du har Ret, Knud. Jeg ved, Du er mig kær. Længe vidste jeg det; tav og kæmpede; men det følte jeg ogsaa, at jeg aldrig blev Din. I Drømme bares jeg til Dig; vaagen hvilede jeg i Din Favn. Der fandt min Længsel Fred. Der aanded min Lykke. Og endnu sitrer mit Hjærte, naar jeg hører Dig komme. Din Tale er Sang for mit Øre, og Honning i min Mund, som Dit lyse Smil er mine Dages Sol. Timerne blev mig lykkestraalende Draaber, hvis Glans fortryllede mig, og hvis Fald vedblev at klinge som de klareste Klokketoner.

Digitized by Google

Men, Knud! . . . . . Da gik der en mørk Sky over min straalende Lykkehimmel, og som Kirkeklokkens tunge Bedeslag lød det i mit Indre, at min Lykke fødes gennem Graad og bitre Tvivl. Jeg vaagnede; frygtede, og fornam at der gik Dom over mit eget Hjærte. I hin Stund gik det op for mig, at mellem vore Hjærter bygges ingen Lykkebro. Og ser Du, heller vade over end ride paa en bristefærdig Bro. Det er nu min Mening. Mine Maal kræver al min Vilje, alle mine Kræfter. Thi med Iden lader der sig ikke tinge . . . . . . Derfor — for min Skyld og for Din — jeg tør det ikke."

Der var Taarer i hendes Øjne, men hendes høje, hvide Pande var ren og klar som Himlen, der hvælvede sig over deres Hoveder. Knud tog hendes Haand og førte hende ind i Skoven, hvor Aftensolen spandt sit blodigrøde Straalevæv fra Blad til Blad; svøbende sig lindt om de bøjelige Grene og glidende ned langs de graa Stammer, gemte den sig bort mellem de hvide Anemoner og de lyseblaa Skovvioler, som legede Skjul i det grønne Mos. Men i Vest tindrede og funklede det som tusindtunget Ild mod den klarblaa Himmel, hvor Stjærnerne tændte sølvhvide Blus over Jorden.

„Altid naar jeg læste om Hagbarth og Signe; Axel og Valborg, bares det mig for, at saaledes kunde ogsaa jeg lide og elske. Jeg ved, at den Sjæl, som vil bæres gennem Luften med fulde Vingeslag, maa sønderrive alle Baand. Og der viger jeg ængstelig tilbage."

Digitized by Google

Aftensolen lægger sin varme Lød over Ingefreds alvorlige Ansigt og spejler sig i hendes drømmende Øjne:

„I mit Hjærte vil jeg bygge en stille Stue. Der skal Væggene være hvide som Sne, og Gulvet som det skæreste Marmor. I purpurfarvet Mosaik skal Vinduerne hvælve sig, og Taget være rødmende Vildvin, der ranker sig ned til den hvide Syren. Stuen er Din! Kan hænde, vi mødes og taler om henfarne Tider . . . .“

Ingefreds drømmende Blik dvæler ved den dalende Sol, og hun fortsætter dæmpet:

„Og naar saa hin velsignede Stund kommer, da Du møder Din Brud, saa før hende til mig . . . . . Jeres Børn skal arve min Kærlighed.“

„Og nu, da Du ved Alt, beder jeg Dig være stærk og styrke mig, naar jeg er svag,“ tilføjer hun ydmygt og bedende. Knud har gaaet stille ved hendes Side. Ærbødigt har han lyttet til hendes Ord uden at vove at afbryde hende. Nu bøjer han sig ned, skyder varsomt det hvide Lin til Side og trykker sine Læber mod hendes Bryst.

„Søster,“ hvisker han, og der gaar en Skælven gennem Ingefreds slanke Skikkelse. „Kær var Du mig i Morges. Tifold kærere er Du mig nu, da jeg ved, hvor Du er stærk og ren. Vi vil hjælpes ad at staa Vagt for Sandheden, Ingefred.“

Og mens Aftenen sænker sine Skygger om dem, læner Ingefred tillidsfuld sit Hoved mod sin Vens Skulder, og de vandrer Arm i Arm hjemad.

Digitized by Google

„Knud, aldrig vil jeg glemme denne Stund, da Du med Dit Kys indviede mig til Livet, Livet med dets Kamp og Smerte,“ hvisker hun. „Knud, min Ven!“

Knud Knarre og Ingefred Svart saas daglig. Om Morgenen slog de Følge gennem Søndermarken, og om Aftenen drak de The sammen. I Begyndelsen spottede Kammeraterne over dem, fordi de ikke kunde blive rigtig kloge paa, hvordan det var fat med de To. Men Ingefred og Knud lod dem bare snakke, til de blev kede af det. Og det varede ikke længe, før alle fandt det saa selvfølgeligt, naar Ingefred med sit henrivende Smil bad en af Kammeraterne sige Knud et eller andet fra hende. Som Mennesker altid føler Ærbødighed og Beundring for det stærke og oprindelige, naar det spirer og voxer i ædel Skønhed, lærte de snart at se op til den sædelige Højhed i Knuds og Ingefreds Venskab.

Saaledes gled Aarene, og Knuds Studierejse til Syden stod for Døren. Da var det en Aften ude ved Damhussøen, de gik og talte om Syden, og H. C. Andersens beaandede Naturskildringer i „Improvisatoren“, at Ingefred pludselig griber Knuds Haand. Med tindrende Øjne og blussende Kinder gaar hun et Skridt tilbage, hæver sig paa Taaspidserne, og udbryder jublende:

„Ved Du hvad, Knud? Du skal med hjem i Sommer!“

Og med en Stemme, der skælver af Lykke,

Digitized by Google

begynder hun at fortælle ham om sit Barndoms Eden, om Vinden, der i letsindige Kast stryger op over de lyngklædte Bakker, jaget af de grønne Bølger, der i skummende Skinsyge knuses mod Klipperne, om Klippekløfterne, hvor Kaprifolien slutter Vildrosen i sit berusende Favntag, og Forellen spiller i den klukkende Aa. Om de 𝑣ævre Snoges Leg paa Klippeskrænterne, og om Hugormens Smuthuller i den blomstrende, solhede Lyng.

„Aa, Knud, kunde Du dog forstaa, at intetsteds har Nattergalens bløde Metaltoner saadan en Fylde, intetsteds folder Nøddekrattet sig nænnere om de vege, smilende Enge, intetsteds bræmmer Aftensolen saadan Skyerne med guldvirket Fløjl, som der, hvor hver Nervefiber, hver Blodsdraabe kender sig eet med Jorden under mine Fødder. . . .

Af Mennesker lærte jeg mangt og meget. Men om Frihed og Skønhed har Ingen talt til mig saadan, som det vuggende, evigt vexlende Hav. Stod jeg paa de knejsende Klipper, der lod Bølgesprøjtet fyge om sine Stenlemmer, faste og kolde nu som for Tusind Aar siden, følte jeg det gro i mig med en Vilje som Staalets, og en Styrke, som Suset i de trodsige Ege over mit Hoved. Den harpiksduftende Gran skærpede mine Sanser. Af Kildens Boblen og Bækkens Sølvkluk gennem Enggræsset lærte jeg Kærlighed og Trofasthed, Beundring for alt det, der er saa smaat, og dog en Verden af Rigdom og Skønhed. Men af den koglende, sølvhvide Taage, der i Skumringen spænder sine vuggende

Digitized by Google

Broer fra Dal til Dal, af Sommernattens dragende Længsel rejste der sig stolte Kongeborge, hvis guldtindrende Taarne naaede Fjerskyernes snebløde Dun og husede Væsener, hvis Skønhed Tanken vægrede sig ved at give Form.

Timevis spejdede jeg fra Kirkebakken, om mine Drømmes Lykkeskib dog ikke snart kom. Det lagde til, og min Vilje greb Roret. Men de kriejsende Slotte blev paa den fortryllede Ø, paa mit Barndomseden derude mod Øst."

Ingefred tav, og Knud stirrede betaget ind i hendes klare, blaa Øjne, der stod fulde af sitrende Længselstaarer. Nænt drog han hende ind til sig, og strøg kærligt over hendes lyse Haar.

„Tak, Ingefred," sagde han dæmpet; „saa skøn saa jeg Dig aldrig før!"

Men Ingefred saa paa ham med et varmt Glimt i de viljefaste Øjne og hviskede stille:

„Lad de Andre være vege som de svajende Vidjer; vi vil være stærke som Axelbærtræet paa Heden."

Da slap han hende, trykkede begge hendes Hænder i sine og sagde:

„Det vil vi, Ingefred."

Og som de Haand i Haand gik ind mod Byen, rev Ingefreds Overgivenhed ham med.

„Ingefred, jeg har saadan Lyst til at løfte Dig op i mine Arme og bære Dig frem for Alverden, saa de kan se, hvor kær Du er mig," siger han og holder hende ud fra sig.

Digitized by Google

„Ja, Knud,“ svarer hun og bliver alvorlig; „ogsaa jeg er stolt af Din Kærlighed. Den har løftet og styrket mig i Kampen for at finde mig selv bag Stemningens Flitterguld. Ofte var det svært nok. Men lidt efter lidt lærte jeg at velsigne Taarernes Naadegave og se Livet i Skæret fra Offerildens rene Luer. Der saa jeg, at den Kærlighed, som bæres af Idéens rene Ild, den er for hellig og skøn til at plettes af Døgnlivets Væsen. Og der fandt jeg Dig som min eneste og dyreste Ven.“

„Ja, det er sandt altsammen. Og alligevel, somme Tider længes jeg saa usigelig efter Dig, Ingefred. Men naar jeg saa ser Dig saa fri og stærk, saa uendelig meget større og renere end alle de Andre, kommer der igen Fred over mig, og Kampen bliver lys og let.“

„Ak, vidste Du, hvor Du gør mig glad, Knud,“ siger Ingefred og løfter det skønne Hoved. „Jeg har saadan bedt om, at Gud vilde lutre ogsaa Dit Hjærte og gøre det stille, saa Idens Ild kan brænde klart og roligt. En Gang skal det blive saa, at Elskovs røde Rose skal kunne gro Side om Side med Sandhedens hvide Lilje i Menneskehjærtet, og gid det ikke maa vare for længe. Men vi faar vel nøjes med den ene?“

„Ja,“ siger Knud med et Suk.

Inde paa Hjørnet af Toldbodvej og Amaliegade havde Ingefred sit lille Atelier med vid Udsigt over Sundet. Der skiltes de. Et Stjærneskud gled over Himmelen, og Ingefred foldede sine Hænder til et

Digitized by Google

fromt Ønske. Saa bød hun med et fast Haandtryk Knud Farvel.

Da Ingefred med en tilfreds Nynnen kom op paa sit Kvistværelse, var Maanen der allerede. Gennem de smalle Buevinduer svøbte den en bred Stribe af hvidt Lys om Arbejdslampen paa den gamle Metalstander, der stod henne ved den med grønt Læder betrukne Løjbænk. De duftende, røde og hvide Nerier, der stod der, straalende og friske, som var de klædt paa til Højtid, kappedes med Maanen om at byde hende Velkommen.

Med lette Fjed gik hun hen til Løjbænken, bøjede Knæ, og lod i stille Andagt Sjælen forenes med sin Gud. Saa rejste hun sig, lod en Stund de straalende Øjne hvile ved Staffeliet, hvor Maanen flettede en skinnende Sølvmorskrans om det halvfærdige Billede, og lavede sig til at gaa i Seng.

Tæppe og Hovedpude kom frem af Skuffen, let og hurtig gled Svampen over de sunde, smidige Lemmer, og let som en lille Fugl hoppede hun op i sin smalle, enkle Seng.

Lun af Sol og krydret af Blomsterduft gled Sommervinden i bløde Bølger over hendes Leje, og Søvnens Engel bøjede sig over hende og bad Gud gøre hendes Kinder røde, hendes Øje lyst, og hendes Hænder bløde og kærlige.

Digitized by Google

XXI.
BORNHOLM.

Knud og Ingefred sidder agterude paa den lille Bornholmerdamper. Det er en tidlig Julimorgen med spejlglatte Havblik og straalende Sol. De solglitrende Krusninger blinker polisk til de hvide Maager og Fjerskyerne oppe under den blaa Kuppel.

„Skal Du ikke have Frokost?“ siger Knud.

„Nej!“ svarer Ingefred, der deler Franskbrødet ligelig mellem Maagerne og Vennen. „Farmor har fortalt mig, at den Gang hun var en lille Pige, fastede man den Morgen, man var Altergæst i Kirken. Og mit Hjærte bereder sig til at mødes med min Barndom i Dag. Minderne pusler allerede om derinde, festklædte og i stille Fryd. Jeg er saa glad, Knud, saa glad.“

„Se Maagerne, Ingefred, de er ogsaa rent ellevilde. De er nok ikke vante til at blive fodrede af saa allerkæreste Hænder.“

„Aa, Du er et stort Barn,“ siger Ingefred rødmende, „Du bliver saamænd aldrig voxen.“

„Forhaabentlig ikke, Ingefred!“

Digitized by Google

Ingefred kaster de sidste Smuler ud til de skrigende Maager, der kommer strygende tæt forbi Rælingen.

„Der er Forventning hjemme paa Landsdommergaarden, kan Du tro,“ siger hun, og følger Maagernes hurtige Kast henover Kølvandet. „Jeg ved ikke, hvorfor; men jeg tror, Mor vil holde af Dig, Knud; for saadan er hun. Jeg tænker ofte paa, hvor svært det maa være, ingen Mor at have. For selv om jeg sjælden ser hende, saa ved jeg jo, at hun er der, og tænker saa godt paa mig.

Med Far er det en anden Sag; han er saa god og fornuftig. Jeg elsker Forstandens skarpe Blændlys; men jeg kommer altid til saadan at længes efter det varme Hjærtes lune Ild. Og Far er prægtig at tale med, men Mor er saa uhyrlig god at leve sammen med.

Farmor har fortalt mig, at Huset var ellevildt, da Maans og Elna blev fødte; for Mor følte sig saa ensom paa den store Gaard. Men da jeg to Vintre senere kom til Verden, var der nok Ingen, der var ellevild. Derfor var det vel, jeg saa tidlig blev Farmors Hjærtebarn. Men en Farmor som min har der heller aldrig levet, saa elskelig hun var, den kærligste lille Mor, og vidunderligste gamle Farmor.

Mine Sødskende bliver Du nok gode Venner med, naar de først faar Bugt med Undseligheden.

Men se, Knud!“

Og Ingefred greb hans Arm og trak ham hen til Rælingen. Inderligheden i hendes Væsen greb ham, og gjorde hans Sind saa sælsomt højtidsstemt.

Digitized by Google

Der laa den for dem, hendes Barndomsø. Med den takkede Klippekrone paa sit stolte Hoved hævede den sig op af det solglitrende Hav. Det flimrede over de gamle Slotsruiner som fra tusind slebne Ædelstene.

Langsomt gled Skibet langs Kysten, hvor Efeuen Aarhundreder igennem har prøvet at hænge sit grønne Tæppe, baldyret med hvidt og rødt, over de stejle Klippevægge. Paa de yderste Pynter er de smaa, hvide Birke sprungne ud, og stirrer med dirrende Blade ned i det friske, skummende Bølgesug. Men ned over Skrænterne bagved ruller Skoven sine lysegrønne, bløde Bølger.

Stundom, naar Skibet glider forbi en Pynt, titter Blaaklokkens finstilkede Hoveder op af deres Skjul som smaa, legende Alfer.

Og hver Gang de jomfruelige Klipper viger tilbage for den skumklædte Brænding, dukker straatækte Fiskerhuse op paa den hvide Sandbred, og halvnøgne Fiskerbørn skriger om Kap med Allikerne. Men den blaa Røgsøjle, og de gule Vægge oppe mellem de grønne Træer, det er Dynddalegaarden.

Ingefreds Læber dirrer i Graad; men der er Solskin i hendes Øjne.

Inde i Svaneke Havn var Lars Kusk allerede mødt op i sin safrangule Kørekappe, og da Ingefred, jævn og venlig som altid, havde hilst paa ham, og de var komne op i Vognen, svingede han sig,

Digitized by Google

med højre Haand i Vognsmækken, og venstre Fod paa Skaglen, op i Vognen og tog som sædvanlig Plads midt i Sædet med det ene graa Dækken under sig, og det andet svøbt stramt om Livet.

Knap var den sorte Lædertømme fra Armen gledet ned i Haanden, før de utaalmodige Brune dansede op ad de grusbelagte Gader.

To Smaafyre, der hagede sig fast i Bagsmækken, fik Ingefred, trods Lars' Protest, halet op paa Fodersækken.

Og der laa de og var lige saa vel til Mode, som Ingefred over igen at tale sit Modersmaal.

Over gungrende Broer og høje Bakker, hvor de rødkalkede Gaarde og lave Huse nede i Dalene lignede Landskabsmalerier i brede, mørke Rammer, bar det op mod Landsdommergaarden, der med sine hvide Vægge og høje Piletræer dukkede op bag Kirkebakken.

Oppe ved den lille, hvide Kirke maatte Lars holde de utaalmodige Brune, mens Ingefred sprang op over Grønsværet og ind ad Kirkegaardslaagen for at hilse paa Farmor. Indenfor det gamle Gravsteds Buxbomshæk stillede hun en lille Marmortavle med „Farmor" i Guld op ad den graa Granitsten med Marmorduen foroven, og satte Lerskaalen med de mørkerøde Nelliker foran. Endnu en Stund dvælede hun ved Farmors sidste Leje, vis paa, at den kære Døde var nær og glædede sig over sit Barnebarns Kærlighedshilsen. Saa turde hun ikke længer for Lars' Piskeknald. Under Lindetræerne,

Digitized by Google

der vuggede de kvidrende Spurve paa deres Grene, forlod hun Dødens stille Have, hvor Solen kastede lange Skygger, og Aftenklokkerne sendte deres første Toner over de Døde ud til de Levende.

Men Lars fik Lov til at køre alene. Mens Natten med fulde Hænder tog fat at øse den kvægende Dug ud over de tørre Marker, fulgte Ingefred Kirkestien hjem.

Da de Brune dansede ind over Stenbroen, stod Ingefred og Fru Laura oppe paa Stadstrappen, og de hvide Slyngroser klatrede langs Husvæggen, snoede sig op om Dørkarmen og bøjede de lyttende Hoveder ned over Brædtet, hvorpaa Maans og Elna med røde Farver havde malet „Velkommen.“ Men Moder og Datter sagde ikke noget, saa bare paa hinanden med Taarer i de glædesstraalende Øjne.

Lidt undselig og tøvende kom Knud gaaende op imod dem. Da vendte Ingefred sig om og lagde Knuds Haand i sin Moders.

„Det er Knud, Mor!“ sagde hun, og Dannebrog slog sin rødhvide Dug ud, som kom den i Tanker om, hvorfor den vajede over Gaardspladsens grønne Plæne.

Imidlertid er ogsaa Mogens Svart kommen ud. Med blinkende, tænksomme Øjne ser han sin Datter, der har slaaet Armene om hans Hals, ind i det friske, straalende Ansigt.

„Lod Du saa Nykkerne fare, Ingefred?“ spørger han.

Ingefred ryster skælmsk paa Hovedet, før hun svarer.

Digitized by Google

„Nej Far! Nu begynder Vingerne først at vokse!“

„Ja, saa er der ikke andet for, end vi faar laane Mors Uldsax og stække dem.“

„Saa, Du tror, jeg er en Gaas, Far,“ ler hun overgivent og slipper ham; „nej Du, en Vildgase. Og jeg skal nok holde mig saa højt, at jeg er skudfri, kan Du tro.“

Saa overlader hun Faderen til Knud, faar en af Tvillingerne under hver Arm og trækker dem med ned imod Plænen.

Tvillingerne var sytten Aar, da hun rejste hjemmefra, og nu var de treogtyve. Maans var granvoxen med mørke, lidt tungsindige Øjne, beskeden og stilfærdig, Elna, lys og fin med Vildrosens friske Ynde over de runde Barnekinder med Smilehullerne. Solstraalerne gemte sig altid bort i de dybe, blaa Øjne, og kunde hverken finde ud eller ind i det krusede, guldbrune Haar, der var skilt foran, men i Nakken samlet af et bredt Sølvmorsspænde. I bløde, matgyldne Strømme flød det ned over den lyseblaa Lærredskjole med den firskaarne Hals og Silkeskærfet. Forneden bar Kjolen en Spiral af hvide Baand, og Skoenes sorte Fløjelsbaand var bundet i Kors over de hvide Bomuldsstrømper.

„Ingefred,“ siger hun rødmende, da de var komne langt nok bort, og gjorde et Kast med Hovedet, saa en gylden Haarlok sprang helt op paa de korte Pufærmer. „Ingefred, hvad skal vi kalde ham der? Mor siger, I blot er Venner; men Maans og jeg mener nu ......“

Digitized by Google

Maans rømmede sig og saa op til Dueslaget, som om han var kommet i Tanker om noget.

„Det er vist bedst, jeg gaar hen og lukker for Duerne. Jeg ser, Far har glemt det. Jeg kommer strax," raaber han, og er allerede halve Vejen henne ved Hestestalden.

Aftensbordet havde Fru Laura dækket under det gamle Æbletræ ved Jasminlysthuset, og Voxlysene i den svære, trearmede Sølvlysestage kastede en varm, gylden Glans over den hvide Dug og Elnas Vildroser i de smaa, sirlige Glas.

Ingefred havde sørget for, at Elna og Knud kom til at sidde sammen. Selv havde hun taget Maans ved den ene og Faderen ved den anden Haand.

Siden samledes de i Havestuen under Kjerteblussene i den gamle Malmkrone. Døtrene havde faaet Fru Svart mellem sig i Sofaen, og Ingefred sad med Hovedet lænet mod hendes Skulder. Paa Ingefreds Bøn havde Knud taget den gamle Violin ned fra Væggen, og til sit eget Akkompagnement sang han nu paa sin stilfærdige, andægtige Maade.

Da han havde sat sig, gik Fru Laura hen til ham.

„Sangens Gave er Livets Hjærtenøgle, Knud," sagde hun hjærteligt. „Den lukker op, og lukker i. Forvar den vel."

Men da Maans skulde lyse Knud ud, og Moder og Datter var blevne alene, slyngede Ingefred sine Arme om Fru Lauras Hals og hviskede:

„Mor, jeg er saa glad, saa glad, at jeg er hjemme!"

Digitized by Google

„Ja, og saa er Knud jo med," siger Moderen skælmsk.

Ingefred sidder et Øjeblik i Tanker, saa siger hun alvorligt:

„Ja, jeg elsker Knud af min ganske Sjæl. Intet synes mig dejligere end en Hustrus velsignede Gerning. Men jeg tør ikke. Hver Gang jeg var ved at give efter, er det som noget inde i mig tvinger mig ud i Ensomheden, og jeg ser Tidsaanden som en osende Tande slikke op ad Livets lyse Banner, og paa dets hvide Bund straaler Kunstens Kors i Guldflammer. Forstaar Du, Mor, Knuds Kærlighed er mig Jordens Himmerig, men at være den hellige Kunsts mindste Tempeltjener er Livets Himmellykke. Thi Kunsten er Livets Talisman, der tænder Ild i de døde Hjærter. Da bad jeg, Mor," og Ingefreds lyse Stemme bliver saa usigelig blød, „da bad jeg, at Kærligheden til Knud maatte blive ren og uden Attraa. Og Gud hørte mig."

„Aa, mit Barn," siger Fru Svart og trykker hende tæt ind til sig, som vilde hun værge hende, „tror Du virkelig, Du kan omskabe Verden med nogle Billeder. Slaa de Tanker ud af Hovedet, Barn."

„Ikke jeg, Mor," svarer Ingefred med blussende Kinder, „ikke jeg! Men jeg venter en hellig, levende Kunst, der skal genspejle Lyset fra Alterets gamle Guldstager. Jeg tror paa Hjærternes Omvendelse, paa en ny Genfødelsestid. Du ved ikke, hvad Kunst er, Mor; for den er sluttet i Lænker,

Digitized by Google

til Fals for Guld. Men Trolddommen skal løses, og ung og skøn som den livsglade Minnesanger skal den synge sig ind i Hjærterne. I Hjem og i Skole, paa Land og i By, ja i den fattigste Stue skal dens ædle Toner lyde; for dens Sprog er Folkets eget. Hellig Kunst, det er Skaberens Guddomsgave til Jorden. Den gør Børnenes og de Unges Hjærter rene, deres Vilje fast, og deres Tanker rige. Den lærer dem at agte paa sig selv og i Andagt at tage Livet af Lykkens Haand. Den leder dem til Kærlighedens salige Eden gennem Forsagelsens Skærsild. Men Mor, den Kunst fødes og voxer kun i kyske Hjærter; i en uren Sjæl kan den aldrig gro."

„Jeg tør ikke sige Dig imod, Ingefred. Jeg forstaar det vel heller ikke alt," siger Fru Svart med Taarer i Øjnene. „Men naar Du taler saadan, er det ligesom, Du glider bort fra os. Vi har ofte mærket det i Dine Breve, og det har gjort os saa bedrøvede. Vi har talt om, Far og jeg, at Du ligner den Maaned, Du blev født. Dit Sind er fint som Gækken, der slumrer under den bløde Sne. Du er skælmsk som Vintersolen, der titter ind gennem de frosne Ruder. Men Du er ogsaa haard som den knitrende Frost, og kold som den fygende Sandsne."

„Aa, nej, det maa Du ikke sige," beder Ingefred med begge sine Arme om Moderens Hals. „Jeg holder jo saadan af Jer, af Dig og Far. Men jeg tør ikke Mor, jeg tør ikke trodse den Stemme, der

Digitized by Google

lyder i min Sjæl. Ja, om det saa baade strider mod min Lyst og Jer Vilje, saa maa jeg adlyde. Det er det helligste i mit eget Væsen, der tvinger mig."

„Ja, ja, mit Barn," siger Fru Laura mildt og kærligt. „Jeg har selv prøvet, hvad Fortræd Forældres Egenkærlighed kan gøre, om de saa mener det nok saa godt. Og Mogens og jeg vilde nok kun daarligt blive vore Forsætter tro, om vi hindrede Dig i frit at skabe Din Lykke. Men det er en Mors Pligt at tale med sin Datter om alt, og hvor kan jeg da andet, mit eget Barn, Du, som vi elskede, før Du blev født."

Straalende og lykkelig hopper Ingefred op i Sofaen, ruller sig sammen som en lille Mis og lægger Hovedet i Moderens Skød.

„Mor," siger hun og kigger op, „hvordan var det, da jeg blev født? Vil Du ikke nok sige mig det? Du har jo aldrig fortalt mig derom. Og jeg elsker saadan at høre noget kønt."

„Saa skal Du heller ikke blive skuffet, mit Barn. Jeg kunde jo bare ikke, syntes jeg, fortælle Dig det, da Du endnu var saa lille," sagde Fru Laura og smilede med sænkede Øjelaag.

En Stund sad hun med lukkede Øjne. Det var som venlige Lysalfer strøede Roser over hendes lyse Pande. Saa tog hun fat at fortælle.

„Det var St. Hans, og Tyendet var i Almindingen. Hen paa Eftermiddagen, da Maans og Elna var inde hos Farmor i hendes egen, lille Stue, og jeg sidder alene, hører jeg Lise vrinske. Og da jeg

Digitized by Google

tørrer Duggen af Vinduet, ser jeg Mogens staa ude i Gaarden med Odin og Lise opsadlede. Det var umindelige Tider siden, jeg sidst sad paa Lisemors brede Ryg. Men jeg kunde ikke staa imod, og skyndte mig ind og fik min gamle Ridedragt paa.

Paa Ruths Kirkebakke sagtnede vi Farten og lod Odin og Lise gaa Side om Side. Slottet knejsede mod Himlen, og Skibene ude paa Havet gyngede for fulde Sejl. Med slappe Tøjler lod vi Hestene følge Markvejen over Borre-Bakke, hvor Hugormene spillede med kløftede Tunger og smuttede ind i Lyngen.

Jeg husker, vi talte om Fremtiden og om Opdragelsen, og Mogens kunde ikke begribe, at jeg slog Degnen og den latinske Adjunkt i Hartkorn. Saa naaede vi Hammershus, hvor vi søgte efter Skovjordbær og sladrede om gamle Sagn under de lyse Ungbirke.

Da vi kom hjem, var Farmor og Børnene gaaede til Ro og Stine Ortved forlængst borte. Jeg fik i en Fart nogle Grøntsager hentet ind og vilde til at dække Aftensbord, da jeg pludselig fik det Indfald, at nu skulde der være Fest. Jeg tog mine fine Servietter frem, lavede dem om til smaa Baade og fyldte dem med Valmuer fra Hvedemarken. Resten af de røde Blomster strøede jeg ud over Dugen, og Mogens, der havde gjort store Øjne til at begynde med, stak Valmuer baade i mit Bryst og Haar.

„Du er saa ung i Aften, Laura,“ sagde han, og holdt mig ud fra sig.

Digitized by Google

Ved Bordet var han oprømt, drillede mig, fordi jeg rødmede, og sagde, jeg var undselig som en ung Pige. Han havde stadig travlt med at trykke mine Hænder, og det var som for der varme Gnister ned i mit toaargamle Konehjærte, hvor de som smaa Nisser sladrede om Mogens' Længsel.

Efter Bordet drog han mig hen til Gyngestolen, klædte mig nynnende af, og bar mig, nænt som var jeg et lille Barn, ind i min Seng.

Jeg husker saa godt, han sagde til mig, jeg var hans Guddom, og om jeg troede, Gud tog ham det ilde op; vi var jo begge hans Værk. Det var saa sjældent, Mogens blandede Gud ind i vore dagligdags Forhold, og der rullede to Taarer ned ad hans solbrændte Kind.

Da var det som om en navnløs Følelse af Fryd og Smerte bar mig bort, og jeg sank forvirret til hans Bryst.

Næste Morgen, da Solen skinnede, stod Farmor ved min Seng.

„Farmor," sagde jeg undselig, „vi faar et Barn til her i Huset."

Og Farmor, der vist troede, jeg var bleven gal, svarede med sin milde Stemme:

„Hvad gør vi, siger Du?"

Men det blev alligevel, som jeg sagde. Og aldrig har vist en Far eller Mor glædet sig mere, end vi gjorde.

Hver Morgen læste jeg den samme Bøn i Mogens' kærlige Øjne, at jeg maatte passe godt paa

Digitized by Google

den lille Skat, og selv værnede han om mig, at intet grimt eller ondt skulde komme mig for Øje. Det var, som vilde han bygge mig et Eden af Fred og Ro, og lykkelige var de Stunder han sad inde hos mig og læste for mig i Fortidens gamle Sagaer."

„Her skal Du se hans Fødselsdagsgave," siger Fru Laura smilende, og tager en lille, svensk Spaanæske frem under Sofaen.

Og Ingefred rejser sig op paa Albuen og titter nysgerrig ned i Æsken, hvor en lille Barnebluse af rødt, naalestribet Silketøj sov fredeligt sammen med et Par bitte smaa, hvide Strømper, og de nydeligste Laksko.

Med en Sko paa hver Pegefinger lod hun dem danse rundt paa Sofaen, holdt den lille Blusekjole ud for sig ved Ærmegabene, og lo med Taarer i Øjnene.

Men nede paa Bunden af Æsken laa der et lille Blomsterknippe.

„Mine Blomster, Mor?"

„Ja, Barn, jeg syntes, jeg maatte gemme et Par af dem til Dig. Nu skal Du have baade dem og Æsken som Minde om Din Fars Kærlighed."

Da lagde Ingefred sin blussende Kind mod Moderens.

„Jeg er Dig saa taknemmelig, Mor, at Du vil tale med mig om det, som alle Andre tier om. Havde bare Alle en Mor som Du! Saa fint og kønt, som Du har fortalt mig om Hengivelsen til Far, kunde Ingen anden gøre det. Det er som naar

Digitized by Google

hele mit Væsen skælver i tusinde, fine Traade i Beskuelsen af den hellige Kunst, og min Læbe i Henrykkelse og Tilbedelse fremstammer de hellige Ord. Du, Mor, ydede det Største i Hengivelsen til Far, men jeg vil yde det Største i Hengivelsen til min Ide. Kun i en Kærlighed, som kaldte paa alle mine Kræfter, turde jeg give mig hen; for den alene vilde fremme mit Liv. Lykkelige lille Mor, som har levet saa stille herhjemme, og alligevel har oplevet saa meget kønt."

„Ja, Barn, jeg er lykkelig. Kanske kommer det af, at vi bevarede Bryllupslængselen i vore Hjærter og værnede om Brudelyset, saa det kunde brænde Livet ud. Vi er kun jævne Folk. Men hvert Foraar, Blomsterne sprang ud i vor stille Have, var det, som vore Hjærter paa ny blev unge. Eller kanske er det saa, at liden Lærdom skaber megen Lykke, og enfoldig Tro den ægte Kærlighed.

Underligt var det bare, at Du, der blev undfanget i det Øjeblik vort Brudelys brændte klarest og renest, skulde glide fra os. Men det glædede os at se Dig rødme ved daarlig Tale og vise Afsky for alt ondt. Og saa huskede vi paa, at Du var udsprungen af den Længsel i vore Hjærter, der pegede videre, end vi selv naaede. Du var som en lille Talsmand for vore stille Ønsker og tavse Drømme. Og vi overlod Dig til Farmor og til den kullede Ko og Dine andre Venner. Men allerhelst saa vi Dig sammen med den lille Palmedreng, som vi kaldte ham, fordi han var født Palmesøndag.

Digitized by Google

Naar vi saa Jer Haand i Haand, syntes vi, I var to smaa Engle, og ræddedes for at miste Jer."

„Ja, han døde; men jeg blev tilbage," sagde Ingefred og saa drømmende ud i Stuen, som søgte hun sin lille Barndomsven, hvis Haand hun daglig havde følt i sin, indtil Døden løftede ham op i sin kolde Favn og bar ham bort fra hende dengang, hun syntes Blomsterne græd, og Solen havde Briller for sine klare Øjne.

„Nu er det vist paa Tide at gaa til Ro, Ingefred;" sagde Fru Laura og rejste sig. „Kom, lad os gaa ind og sige Godnat til Far."

Og omslyngede som to gamle Veninder gik de ind i Soveværelset, hvor Mogens Svart stod og saa ud i Haven.

„Tak for Fødselsdagsgaven, Du ejegode Far," hviskede Ingefred, da hun laa i hans Favn. „Det er som Luften er saa ren herhjemme."

„Ja, Kjolen og Blomsterne har Mor gemt," sagde Mogens Svart med et vemodigt Smil. „Dig vilde hun ogsaa have gemt, men Du fløj Din Vej."

Ingefred vilde have svaret. Men Elna kom ind og drog hende med ind i sin lille Stue, hvor Ingefreds lille Tremmeseng var stillet hen ved Siden af hendes.

Der var meget, de to Søstre havde at gaa igennem den Aften, inden de Haand i Haand faldt i Søvn.

I de to Maaneder Knud Knarre var Gæst paa Landsdommergaarden red de Unge daglig op til

Digitized by Google

Mura- og Svartingadalene, der var Ingefreds Hjærte kærere end alt andet. Og naar det gjaldt om, hvem der hurtigst kunde entre Møllebakken, springe over Skovbækken eller svinge sig ud i Baaden mellem Dambreddens Siv, var Knud og Elna altid ved hinandens Side. Ingefred fulgte de To med milde Øjne og skaffede Elna Tilladelse til hver Dag at gaa søndagsklædt.

En af de sidste Aftener i Skumringen fulgtes de Alle ad hen til Farmors Grav. Dugdraaberne sitrede som klare Taarer paa de hvide Gaaseurter, Ingefred havde samlet i Kløvermarken, og Bækkens Rislen klang som Sølv i den maaneklare Nat.

Henne ved Aadammen, hvor Poplerne spejlede sig i den blanke Vandflade, standser Mogens Svart pludselig.

„Jeg har solgt Plagene i Dag, Ingefred,“ siger han betænksomt. „De gik i Femtenhundrede Kroner, og saa havde jeg tænkt at hæve lige saa mange til. Vi forstaar vel ikke fuldt, hvad Du vil, Mor og jeg. Men Du skal føle, at Du er Hjærternes kære Ingefred. Og heller giver vi med varme Hænder, mens Du er ung og endnu nemmer at lære, end med Gravens triste Hilsen, naar Du er gammel og vort Guld værdiløst.“

Ingefred pressede Hænderne mod Brystet, som vilde hun dæmpe sit voldsomme Aandedrag. Det fine, sjælfulde Ansigt straalede, og hun bredte sine Arme ud mod Forældrene.

Men pludselig lod hun Armene synke og gik

Digitized by Google

langsomt op imod Kirken, om hvis gamle Taarn Flaggermusene svirrede i det matgyldne Maanelys.

Ved Farmors Grav knælede hun ned.

„Farvel, Du kære Farmor,“ hviskede hun. „Fra nu af vil jeg søge Dig i mine Tanker, Du, min egen, fromme Farmor, ved hvis Grav der vidnedes, at Dine Læber aldrig havde misbrugt Guds Navn.“

Fem Aar senere kommer Præsten en Dag ind ad Landsdommergaardens gamle Port.

Det var med en sær Alvor, han tog Plads ved Bordet og trak nogle Aviser op af Lommen. Han havde faaet dem ovre i Hovedstaden, sagde han. De var franske. Der stod noget i om Malerinden Ingefred Svart og Billedhuggeren Knud Knarre. Og der taltes meget om det i Hovedstaden.

Han havde tænkt, at det vist vilde glæde dem; derfor var han gaaet derned med det samme. Naa, ja der var det.

Først stod der noget om opsigtsvækkende Arbejder og nyt Livssyn. Resten vilde han prøve at oversætte ordret:

„„Maleriet forestiller et Højdedrag, gennemskaaret af en dyb Kløft. Efeu og Kaprifolier ranker sig ned over de lodrette Klippevægge. Og i Kløftens Bund risler en lille Bæk, i hvis smalle Løb en rank Kvindeskikkelse haster af Sted. Vandet pibler om hendes Ankler, mens venstre Haand løfter Fligene af hendes blaa Fløjlsdragt og højre holder

Digitized by Google

Strømper og Sko. Kulsorte Skyer taarner sig sammen over hendes Hoved, og en vrimlende Mylr af sorte Snoge forfølger hende langs Bækkens Bred. Men med fast Holdning, og det fyldige, lyse Haar bølgende om de bløde Skuldre og den ædle Hals, lader hun sine trofaste, blaa Øjne dvæle ved en flammende Solstraale, som langt ude i Horizonten splitter de mulmtunge Skyer.

Det er som Kunstnerindens begejstrede Sjæl har lagt en straalende Glorie af Sejrsvished om den jomfruelige Skikkelse.

Saa kommer der noget om Udførelsen: „Farvevirkningen, der er beaandet af Maleriets skønne Indhold. . . . Pust fra det aabne Hav . . . Sjælebad.“ Lad mig se: „Billedhuggerens Arbejde bæres af samme sejrrige Livssyn.“ Jo, det er det om Knud Knarre.

„Paa en omblæst Træstamme hviler en gammel Mand sine trætte Lemmer. Bylten har han hængt paa sin Vandringsstav, og mellem hans Knæ staar en lille Pige, barfodet, i en kort Blusekjole og med en lille Bindehue paa det viltre Haar. Den gamle Mands Haand hviler slapt paa Barnets Skulder, og hele Skikkelsen, med det furede Ansigt, den krumme Ryg, og de stive Knæ, er som knækket i Selvopgivelse og Mismod. Men den lille Piges Ansigt spiller af Liv, og med spørgende, utaalmodige Øjne peger hun paa Stokken. Da er det, som Livet endnu en Gang beaander Gamlingens stivnede Ansigtstræk, som vilde han endnu en Gang trodse Døden af Kærlighed til sit lille Barnebarn“.“

Digitized by Google

Højtideligt foldede Præsten Avisen sammen og begyndte at lede i den næste. En saa levende Strøm mellem sig og sine Tilhørere havde han aldrig før følt Magen til.

Men den Dag samlede Fru Laura hele Landsdommergaarden, saa mange som kunde krybe og gaa, til Fest i sine fine Stuer.

To Dage efter kom der Brev fra Paris. Det var ganske kort.

„Kære Forældre!

Jeg fik Lyst til at sende Jer to Ord for at sige Jer, at „Maria“ er Tak for de sorte Plage.

Husker I, jeg sagde en Gang, at Elskov er Livets Lyst, og Arbejde Livets Værdi. At forene disse to er Fremtidens Maal. Dertil skal opdrages fromme, frigjorte Kvinder og sædelige, stærke Mænd. Jeg valgte Arbejdet, og har aldrig fortrudt det.

Jeg skal hilse meget fra Knud. Han er i Færd med et nyt Arbejde, som han selv kalder Tornerose. Men Kammeraterne siger, det er Nordens Elverpige. Hun er saa skøn og let, den slanke, blufærdige Elverpige med det kyske Gevandt om de bløde Skuldre og Roserne i sin løftede højre Haand. Det rører mig at genfinde Elnas Træk og barnlige Holdning i den rene Kvindeskikkelse. For det røber mig, at Elna er Dronningen i hans skønne Drømmerige.

Ingefred.“

Digitized by Google

XXII.

MOSKVA.

Fabrikejer Krags hvide Villa laa i Udkanten af Byen.

Persiennerne var rullede ned for de store Buevinduer, og paa Stenbroen foran Huset var der lagt et tykt Lag Halm for at dæmpe Støjen. Selv Hundene paa hver Side af den brede Stentrappe krøb rystende ind til Muren, som anede de en Fare.

Oppe paa den overbyggede Veranda følger Husfruen en Herre ud. I hendes Ansigt er der dyb Kummer.

„Snart er det Nat, og jeg sidder ene tilbage,“ siger hun dæmpet.

Lægen ser forskende paa hende; saa svarer han:

„De er stærk, Frue, en af de Faa, der finder sig selv gennem Lidelsen. Det jeg kan udrette indskrænker sig til Ønsket om, at Tabet af Deres Mand maa blive Deres Livs eneste Skuffelse.“

„Vil De dermed sige, at der kan være Fare for Vanja?“ spørger Husfruen blegnende og knuger hans Haand.

Digitized by Google

„Nej, nej, Frue! Vær rolig; Drengen er sund og stærk, det maa De tro. Men nu maa De gaa ind til ham, der ofrede Dem sit Liv. Det vil sprede Lys over hans Dødsstund.“

„De er en ærlig Mand, god mod Andre og stræng mod Dem selv,“ siger Husfruen og rækker ham Haanden. „Vanja og jeg har ingen paalideligere Ven.“

Lægen trak paa Skuldrene.

„Ja, det siger De, fordi De er stærk. Thi den Stærke elsker Sandheden; men den Svage skræmmer den langt bort. Og Mennesker er sjældent stærke.“

I tunge Tanker gik Familien Krags Ven og Huslæge ned ad Trappen. Han tænkte paa, hvor sjældent Lægens Gerning skænker Helbred til ham selv eller andre, og til at forebygge Sygdomme er der ingen Tid. Tænkte paa, hvor lidet det: altid at se ind i haabløse Øjne er i Stand til at fylde et alvorligt Menneske. Tankerne bliver tunge, og man vænner sig til at se Hulhed og Tomhed alle Vegne, naar ens daglige Gerning udføres under Ligklokkens Klang.

Atter kom han fra et Dødsleje. Han havde hørt om Krags forestaaende Giftermaal og forestillet ham Følgerne, fordi han vidste, han var en dødsmærket Mand. Men hvad bryder Folk sig om det, naar det drejer sig om personligt Velvære. Nu laa han der. Højst nogle Timer, saa var det forbi.

Digitized by Google

Inde i Soveværelset laa Erik Krag, bleg og udtæret, i sin hvide Seng. De voxgule Fingre famler med Tæppet, og han ser med glansløse Øjne paa Hustruen, der tørrer Sveddraaberne af hans Pande.

„Du ved det vel, Ingrid?“ hvisker han og smiler sørgmodigt.

Ingrid kæmper for at standse den frembrydende Graad, men kan ikke. Overvældet glider hun ned foran Sengen og skjuler hulkende Ansigtet i sine Hænder.

„Er jeg, er Du, er da Mennesket skabt til at lide? Altid stod det for mig, at jeg skulde miste Dig, og den frygtelige Anelse dræbte min Glæde og stjal min Fred. Ofte, naar Du sov, listede jeg op af min Seng; jeg vilde præge Dit Billede saa fast i mit Hjærte, at Du blev eet med mig selv. Men aldrig turde jeg vække Dig, aldrig turde jeg lægge mit Hoved til Dit Bryst og fortælle Dig, hvorledes Du Dag for Dag blev mit Hjærte saa uendelig kær. Altid skulde Du skaanes, og det var knap nok, jeg vovede at kysse Dine Hænder, mens mine Tanker gik i Rette med Gud om Dit Liv. Og nu? To Aars smertelige Lykke. Det var den Lod, Livet gav os To at dele.“

Den Syge lagde sin magre, skælvende Haand paa Hustruens Skulder.

„Ingrid Klo var stærk,“ hviskede han; „men Vanjas Mor vil være endnu stærkere. Kære, lille Hustru, hvor ofte længtes jeg ikke efter at give mig hen i Nuet. Men jeg vidste jo, Lidenskabens

Digitized by Google

heftige Glød bar Døden i sig. Ak, kunde jeg dog atter begynde Livet, saa vilde jeg vie det til Dig, som taalmodig tømte Livets bedskeste Drik til sidste Draabe. Ingrid, sig mig endnu en Gang, at Du har tilgivet mig?“

Hans Øjne faldt til, og Sveden brast frem paa hans blege Pande. Da greb Ingrid hans kolde Haand og trykkede den til sit Hjærte.

„Alt er sonet,“ hviskede hun bevæget; „Livets Uret har Du betalt med Livets største Gave.“

Endnu en Gang søgte hans Blik den elskede Hustrus, og der gled et varmt Skær over hans Ansigt.

„Tak, Ingrid. Bliv hos Vanja, til han er voxen. Men kom saa. Jeg venter Dig. Livet og Døden . . . er begge . . . Vished. Ingrid . . . min Hustru.“

Erik Krag var ikke mere.

Ingrid stod et Øjeblik som forstenet. Saa gik hun rask ind i Værelset ved Siden af, tog den lille Vanja op i sine Arme og skyndte sig tilbage til Dødsværelset. Den Lille rækker de smaa Arme henimod Sengen og smiler med store, mørke Øjne. Men pludselig gemmer han Hovedet ved Moderens Bryst, som følte han Dødens Gru.

Saa satte hun sig hen til Vinduet og lagde Barnet til Brystet. For sidste Gang vilde hun sidde her og mindes hans Glæde over deres lille Dreng, der drak sig sund og rød, med Smilehuller i de buttede Kinder.

Digitized by Google

Efter Mandens Død solgte Ingrid Villaen, og købte sig et lille Hus ude ved Floden. Der skulde Vanja voxe sig stor og stærk.

Al sin Tid viede hun ham, legede med ham, spadserede med ham, fulgte ham til og fra Skolen. Gæster saa de ikke andre end Vanjas Kammerater; men de var ogsaa Ingrids Venner. Og i Ferierne paa Landet studerede de Blomster og Insekter sammen. De Bøger, han ønskede sig, laa altid paa hans Bord til Jul, eller naar han havde Fødselsdag.

Saaledes syslede hendes Tanker altid om Vanja; ham ofrede hun hver Draabe af sit Liv. Men stundom, naar hun tænkte tilbage, gled der Skygger over hendes Ansigt, og hun følte sig som en Skibbrudden, der kastes hid og did paa de oprørte Bølger.

Fra Danmark hørte Ingrid kun sjældent. Med lange Mellemrum kom der Breve fra Agnethe Aaby eller Erik Krags Svigerinde paa Dalbygaard, og somme Tider laa der inden i Agnethes Brev en lille Epistel fra Tora paa Dynddalen eller et Par kærlige Ord fra Laura Svart. De endte altid med Ønsket om at se Ingrid. Dog paa dette Punkt var Ingrids Vilje urokkelig. Hendes Fødder skulde aldrig mere betræde det Sted, hvor hendes Haand havde syndet saa haardt, og Hjærtet næsten grædt sig til Døde.

Men hændte det, hun sad alene i sin store Dagligstue, tog hun ofte en Pakke gulnede Papirer frem af Sybordsskuffen, løste Sløjferne paa de to smalle, røde og hvide Silkebaand og bredte et af Brevene ud foran sig.

Digitized by Google

Det var fra Agnethe Aaby.

„Kære, hjærte Ingrid!

Naar Du læser disse Linjer, er jeg hos Dig, sidder med min Arm om Din Hals og fortæller Dig om ham, som elskede Dig, og som jeg havde kær. Erik var min eneste Kærlighed, og Du har længe vidst det; for den, som elsker, aabenbarer Hjærtet alt.

Ulykkelig har Du maaske kaldt mig, og dog var jeg, trods Savnet, lykkelig. For, er ikke alene det, at kunne elske, en Lykke? Og min Graad blev Latter, og mine Suk Frydesang, naar jeg gennem hans Breve fornam, hvorledes han i Ømhed og Taknemmelighed værnede om Dig, „sin Ingrid,“ som han plejede at kalde Dig. Gennem Lidelsen fandt han sig selv, blev trofast og stærk som de Faa. Vær frimodig, Ingrid, han venter, til Du kommer, venter der, hvor Vantro, Nidskhed og Trællesind aldrig trives.

Vogt Gaven, som han efterlod i Dine Hænder. Frels Vanja for hans Far og led hans Barnefjed, saa han sejrer i Livets Løb.

Meget tabte Du; men til Gengæld vandt Du det Største et Menneske kan vinde, en Sjæl, som evig er Din. Overalt, hvor Du færdes, ude som inde, vaagen og i Drømme, synes jeg, Du maa fornemme hans Sjæls Vingesus. Thi hvo kan skille to Hjærter, som elsker, naar Døden blot forener?

Hermed sender jeg Dig mit Pant paa hans Venskab, Brevene, som Du skal gemme til hans Søn, der deraf vil lære at forstaa og skatte sin Far..“

Digitized by Google

Længer kom Ingrid aldrig, før Tanken paa Agnethes ædle og rene Sind tvang Taarerne frem i hendes Øjne, og hun følte saadan en Længsel efter at kaste sig for Venindens Fødder, hende, hvem de skyldte alt, som ved sin Taalmodighed og Trofasthed havde bevaret dem for hinanden.

Men trods de gode Forsætter fik Agnethe kun korte Svar paa sine Breve. For Ingrid delte al sin Tid ligelig mellem den Levende og den Døde.

Digitized by Google

XXIII.

KRIGEN.

Vanja havde Sildefødningens spinkle Legemsbygning og kloge Hoved. Mørkt, krøllet Haar indrammede hans smalle, blege Ansigt med de tankefulde, sorte Øjne, den barnemilde Mund og den høje, klare Pande.

Paa Fabriken fortalte man, at den unge Herre foretrak den forældreløse Jødepige, Mirjam, for alle andre Kvinder. Og Ingrid saa det og fandt ingen Grund til at blande sig deri; hun havde forlængst lært at bedømme Mennesker efter s i n Maalestok.

Kun Mirjam og Vanja vidste endnu intet om, at de elskede hinanden. Mirjam, fordi Ingrid fredede om hende, og Vanja, fordi han ikke forstod, at det, der voxede i ham, voxede den ægte Kærligheds stille Væxt.

En Aften var Ingrid som sædvanlig gaaet over til Fabriken. Det glædede hende at se den varme Ærbødighed, hvormed Arbejderne hilste hendes Søn.

Digitized by Google

Staaende i Kontordøren, dvælede hendes Tanker, som saa ofte i den sidste Tid, ved de stadig mere foruroligende Rygter fra det yderste Øst. Til at begynde med havde hun slaaet det hen. Men de mørke Anelser var komne igen, og komne igen. Og tilsidst havde de faaet hende helt i deres Vold.

Mens de gaar hjem langs Floden, faar de Øje paa en Gruppe Arbejdere, der er stimlet sammen paa den anden Side. De hører Børn græde og ser Kvinder vride deres Hænder i Fortvivlelse. Ingrid knuger krampagtig Sønnens Arm og bliver staaende som forstenet. Men Vanja river sig læmpelig løs og springer i Færgen.

Arbejderne viger ærbødigt til Side, og Vanja staar Ansigt til Ansigt med en hvidskægget Olding.

„Hvad er der sket?"

„Krig, Farlil!" svarer den Gamle tonløst.

„Gud, forbarm Dig over os Syndere!" mumler Skaren.

Vanja prøver at sige dem nogle trøstende Ord; men de staar med de blottede Hoveder, bøjede, som hørte de ikke paa ham.

„Tsarens Vilje er Guds Vilje!" siger saa den Gamle dumpt og haabløst.

Og Skaren mumler:

„Gud bevare Tsaren! Forbarm Dig over os for Kristi Skyld!"

Men ovre fra den anden Side følger Fru Krag Optrinet, stiv og ubevægelig. Hendes Træk er stivnede i Smerte, og de foldede Hænder ligger tungt

Digitized by Google

paa den sorte Paraply, hvis Dupsko har boret sig dybt ned i Sandet.

I to Spring er Vanja ude af Færgen og henne hos hende.

„Krig, Mor!“ siger han alvorlig, men hans Stemme skælver i Begejstring.

„Krig?“ gentager hun tonløst og farer sammen.

„Krig, Mor!“

Hun staar et Øjeblik som fordybet i sig selv; saa tager hun sig sammen.

;„Din Vilje ske!“ hvisker hun, og Taarerne ruller ned ad hendes Kinder.

Men pludselig synker hun sammen, saa Vanja maa tage hende i sine Arme, at hun ikke skal falde om.

„Vanja!“ siger hun hæst. „Hvad er det, jeg siger? Som om Gud skabte Mennesker til at myrde hinanden! Aa, Gud, tag mit Liv; men spar min Søn! Spar Vanja! Hører Du, Gud?“

„Saa, saa, lille Mor,“ siger Vanja med Taarer i de sorte Øjne. „Græd ikke, lille Mor! Din Vanjushka skal gøre Dig Ære og komme glad og sund tilbage.“

Og hun ser op i hans sorte Øjne, hvor Æventyrlængselen og Livslysten som en straalende Sol bryder frem gennem Taaresløret.

„Gud bevare Dig for Kristi Skyld, Vanjushka!“ smiler hun tungsindigt. Men hendes blege Læber sitrer i Graad.

Nedenfor Trappen mødte de Mirjam. Taarerne

Digitized by Google

glimtede i hendes lange Øjenvipper, og det dejlige Haar flød i vild Uorden over Hals og Skuldre. Kinderne var hvidere end den nyfaldne Sne.

„Gud forbarme sig over os!“ hulkede hun og trykkede sig ind til Ingrid.

Men Vanjas Kinder blussede, og der var Jubel i hans Hjærte.

Endnu samme Aften meldte han sig som Frivillig.

Der for tunge Skyer over den graasorte Himmel, og den hvinende Kulde trængte gennem Marv og Ben, den Dag Vanja Krags Regiment skulde af Sted.

Men Sindene, hvor Dødsgruen martrede Sjælen og sled den i tusind Stykker, ænsede det ikke.

Messen er endt. Tsarens Hilsen og Velsignelse modtaget. Toget holder parat.

Omkring Stationen, i Ventesalene, overalt ser man fortvivlede, haabløse, sløve Ansigter. Af og til høres et muntert Udraab, en Visestump; men det er ligesom det frøs paa Læberne. Kun de Berusedes hæse Skraal vover at trodse Dødens isnende Alvor. Mænd græder og bander; Kvinder hviner og vrider Hænderne. Men det er, som ligger der Istaage over det Hele, saa uvirkeligt er det.

Ude paa Perronen staar Vanja Krag, bleg, men ung og køn i sin nye Uniform. Ved hans Side staar Moderen i sin sorte Enkedragt, tungt støttet til Paraplyen, og Mirjam, bleg og smuk i det lune Pelsværk.

Digitized by Google

Da ruller Lokomotivet frem, og ude af sig selv slynger Mirjam sine Arme om Vanjas Hals.

En varm Purpurglans skyder op i de blege Kinder, de skønne, taaresløréde Øjne straaler, og de lange, sorte Øjenvipper sænker sig bly.

„Vanja, Vanjushka!“ hulker hun jublende.

Og to rene, fulde Hjærter fandt hinanden for evig — for at skilles for Livet.

Digitized by Google

XXIV.

TRE BREVE.

Ved Bordet i sin lille Stue sidder Agnethe Aaby. Solstraalerne smutter ind mellem de lyserøde Begonier og vinder en Guldkrans om hendes hvide Haar, der er redt glat tilbage fra den høje Pande og samlet i Nakken i en tung Knude. Hun er blevet gammel; men Øjnene er endnu de samme milde blaa, og Mundens Linjer har bevaret det bløde Drag.

Strikkepindene, der ellers vandrer saa flinkt fra Maske til Maske, ligger i Dag urørte ved Siden af Bibelen, og Tanken gaar sine egne, trælsomme Stier. Paa Bibelens opslagne Blade ligger et Brev. Det er fra Ingrid.

Moskva, 17 Februar/2 Marts.

„Det er Sylvesterdag i Dag. Mørke Skyer haster over Himlen, sorte Skygger følger mine Fjed, og døde Minder rejser sig af deres Grav og knytter i Harme og Sorg Hænderne mod mig.

Hører Du, hvad jeg siger, Agnethe? Det er

Digitized by Google

Sylvesterdag i Dag. Kirkeklokkerne kalder til Aftensang. Der er Haanlatter i Bedeklokkens skingre Kimen. Thi der ringes Hævn over Barnemordersken, over hende, der, for at redde mange Liv, ikke tog i Betænkning at dræbe et. Men dette ene var hendes egen Sjæl.

Forstaar Du, hvad det vil sige at høre sin Skyld baaret til sig i Vindens Sus, i Stormens Hyl, i Bladenes Raslen, i Grusets Knirken under ens Fødder? Selv Spurvenes Pip og Dørklokkens Kimen faar mig til at fare sammen i Angst.

Agnethe, for fire Timer siden saa jeg mit eneste Barn, vor Frelse og Sonebod, blive revet bort fra mine Øjne. Om nogle faa Dage kan jeg søge hans Navn i Avisernes Dødslister. Da synes jeg, mine gamle Øjne maa blindes af Graad, Hjærtet fryse til Is, og Forstanden dø langsomt bort.

For Døden regner vi alle med. Hellere det end se ham, vi elskede, vende lemlæstet tilbage. For det gruer vor Sjæl mer end for selve Døden.

Underligt, Agnethe, siger ikke Kristus, at Kærlighed gør Næsten intet ondt? Men Krigen, der dræber og lemlæster Landets Ungdom, bringer de Gamle til at gaa Tiggergang, og lader Barnet lide af fremmed Voldshaand allerede i Moders Liv, Krigen, Agnethe, hvad er det andet end simpel Hævnfølelse og Attraa efter Vinding? At tilfredsstille en Tyrans Herskesyge, et Rigsraads Magtbegær, Dagdriveres Higen efter Penge og Ære, det er dens Maal. Og saa kalder man det en hellig

Digitized by Google

Krig. Det er i Herrens Navn de myrder, og Kirkens Altre svømmer i Blod. Kristus var barmhjærtig; thi han bad den, som var ren, kaste den første Sten. Men Kristi Kirke har et Stenhjærte. Der tiltrænges en Hjærternes Revolution, der kan præge Kærlighedsbudets Flammeskrift i hver Enkelts Sjæl og rense Herrens Tempel.

Jeg tænker ofte paa, hvor forfærdeligt det maa blive, naar deres Samvittighed vaagner, der letfærdigt leger med Andres Liv. I Gru for Menneskers Dom, for at redde mit Barn fra Spot og Spark, dræbte jeg det. Herren tilgav mig og lod igen et Barn voxe ved mit Hjærte. Da var det mig som sang Englene derinde. Som Fuglekvidderet i Buskene det Foraar, var end ikke Fuglesangen i Skovene derhjemme; stille og feststemt laa jeg ved hans Side og lyttede dertil. Hver Dag var mig hellig; jeg var jo den lykkeligste og mest benaadede Kvinde i Verden.

Og nu er han, som skulde sone vor Synd og gøre godt, hvad vi forbrød, revet bort af en uretfærdig Lov. Atter er Sylvesterdag over mig, og Bedeklokken ringer Hævn, Hævn. Skal jeg da lide i al Evighed?

Lovens Hævn fuldbyrdedes paa mig. Men hvem er min Hævner mod Loven, og hvad er dens Bod? Begge var mine Børn, Kød af mit Kød, og Liv af hans Liv. Har Loven Ret og jeg Uret? Eller er min Forstand i Orden, og det er Loven, der er i Uorden, Agnethe?“

Digitized by Google

Moskva, 1/13 Juli.

„Kære, fromme Agnethe!

Rædselen er over mig. Vilde Højene dog skjule mig, og Bjærgene falde over mig! „Lykkelig den Moder, som aldrig fødte, og hvis Bryster aldrig gav Die". Aa, Agnethe, turde jeg dog dø, kaste mig i Floden og lade dens bløde Bølger slaa sammen om mig.

I Gaar ved Middagstid, midt i det klareste Solskin, mens Fuglesang og Duften fra Jasmin og Hyacint fyldte mine Stuer, bar man min Søn ind til mig. Min Søn, og dog ikke ham. For Vanja var stærk og rank som den unge Gran. Men ham, som man gav mig tilbage, er lemlæstet og dødsmærket.

Man har sagt mig, at da Vanja hævede sin Bøsse for at dræbe, tøvede han et Sekund. Og i det Nu traf den fjendtlige Kugle ham.

Mirjam knæler ved hans Seng og stryger det lange Haar fra hans blege Pande. Men hans Blik er sløret, og Tungen lam. For en Stund siden bragte jeg ham nogle Blomster. De hvide Roser skød han tilside, men de røde Nelliker fæstede han med sin eneste Haand i Mirjams sorte Haar. Da tænkte jeg paa, at et snævert og fugtigt Hjørne i Klosterkirkegaarden er alt, hvad Døden har tilovers for to rene Hjærters hele Lykkeverden.

Man siger, jeg er stærk, en af de Faa, som ærer Lidelsens Lov. Maaske har man Ret. Bliver jeg træt af at græde, gaar jeg hen til Spejlet og stirrer

Digitized by Google

saa længe paa mit døde Ansigt, til jeg begynder at le. Graad og Latter har fælles Kilde.

Du skriver, at jeg ikke skal fortvivle, men hellere tro. Dine Ord er søde som Honning; men jeg finder ingen Næring i dem. Er Du modig som før, da laas Din Dør og drag hid. To ensomme, nedbøjede Kvinder længes efter at se Dit Ansigt og styrkes ved Din Tro. Mirjam og jeg følger med Dig tilbage. Kanske gror der en Urt, som kan bringe hendes unge Hjærte Helsebod.

Selv staar jeg uvis og træt ved Gravens Rand.

Men Kristus har sagt: „Jeg lever, og I skulle leve.“ Og jeg tror, fordi jeg har erfaret.“

Moskva, 18/31 Juli.

„Vanja er død. Han døde med Mirjams Haand i sin. Hendes stærke og rene Hjærte lyste Fred over hans Dødsleje.

I de sidste lange Nætter syede jeg det hvide Lin, der skjuler mit Barns lemlæstede Skikkelse. Og da jeg i den sidste Nattevagt sad hos ham, ene, og Maanens blege Skygge puslede omkring os, knælede jeg ned ved Kisten og svor at vie hele mit Liv til Kamp mod Krigens Snyltedyr, mod dem, der lever af og for Krigen.

Mirjam og jeg venter Dig med Længsel, for at vi tilsammen kan lægge Mindekranse paa vore Kæres Grave og drage bort.

Digitized by Google

Andre skal elske og lide der, hvor jeg har kæmpet, og Vintersolen skal sprede Roser over de rimfunklende Marker; og Flodens vemodigbløde Brusen fylde Sommernatten, som den gør det i denne Stund. Men i mit Øre skal de kendte Toner blive et Ekko, der aldrig vaagner til Virkelighed mere.

Ingrid.“

Digitized by Google

XXV.

JULEAFTEN.

Over hele den store Stad ringer Kirkeklokkerne Julen ind, helt ud til det yderste Nørrebro.

I det knitrende, røde Ovnlys sidder to gamle Kvinder i den gammeldags, højryggede Sofa. De bærer begge sorte Dragter med Kniplinger i Hals og Ærmer, og hvide Pyntekapper paa det glatkæmmede, sølvgraa Haar. Men den Enes Ansigt er mildt og varmt som Marias, den Andens furet og beslutsomt som Elisabeths.

For første Gang i deres lange Liv fejrer Ingrid og Agnethe Aaby Jul Haand i Haand.

Op gaar Døren, og ind kommer Mirjam, ung og rød, med blinkende, bløde Snefnug paa Kaabe og Pelshue. Hendes sorte Øjne straaler i Lysene fra det lille Juletræ, Marta bærer efter hende. Hun kommer inde fra Hospitalet.

„De fik Juletræ, Allesammen!“ siger hun i sin bløde, melodiske Accent og klapper i de smaa Hænder.

Saa stiller hun Juletræet paa et lille Bord midt i Stuen og vil til at rulle ned.

Digitized by Google

„Nej, ikke i Aften, Du Lille," beder Agnethe. „Julestjærnen skal have Lov til at titte ind til os."

„Saa maa jeg vel spille for Jer da?" siger Mirjam og gaar ud med Overtøjet.

Agnethe stiller sig bag Mirjams Stol. Man kan paa hendes barnemilde Ansigt se, hvor glad hun er. Men Ingrid bliver siddende; med venstre Haand skygger hun for de svage Øjne, som skimtede hun noget langt borte, og der glider et lyst Smil over hendes lidende Træk.

Mirjam har sunget „Glade Jul, dejlige Jul", saa ringer det, og Marta gaar ud for at lukke op.

En høj Mand træder ind med en lille, gulhaaret Pige ved Haanden. Bag dem kommer en ældre Kvinde, tilsløret. Manden standser uvis midt i Stuen, saa slaar han Pelskraven ned og putter Skindhue og Bælgvanter i Lommen. Konen famler efter Lommetørklædet i sin Ræveskindsmuffe.

Men den lille Pige i den røde Kaabe er kilet over til Sofaen, hvor hun begynder at pille ved Ingrids sorte Silkeforklæde.

„Bedstefar og Bedstemor Svart vilde saa gerne besøge Dig, og saa gav Mor Ester Lov til at gaa med," fortæller den Lille og hopper op og ned ad Ingrid.

Da skyder Ingrid læmpelig Gultoppen tilside, og de to Kvinder, der hele Livet havde holdt saa trofast sammen, ser hinanden for første Gang ind i de straalende, taareblændede Øjne. Med Laura og Mogens hver ved sin Haand, gaar hun som i

Digitized by Google

Tanker henimod Juletræet. Det bløde, milde Lysskær lægger en sælsom, højtidelig Glans om hende.

„Nu, da jeg har set Jert Ansigt, vil jeg gerne dø,“ siger hun med den gamle Jakobs Jubelhilsen; „for gennem Jer har Herren glædet min Sjæl.“

Og hele Aftenen var det, som kunde hun ikke se sig mæt paa de kære Gæster, gennem hvem Barndomshjemmet sendte hende en sidste Hjærtehilsen.

Hen paa Aftenen kom Ingefred.

„Kære Moster Ingrid,“ sagde hun stille og bevæget, „saa skulde jeg dog faa Lykke til at trykke Dig til mit Hjærte. Du har levet der, fra jeg var en lille en.“

Da saa Ingrid paa hende med milde, vemodige Øjne.

„Altid har jeg hørt om Dig, at Din Vilje var ren og stærk. Nu siger mit gamle Hjærte mig, at hvor jeg segnede, der vil Du sejre, og hvor jeg faldt, der vil Du staa; for Du lever i Lyset. Til Dig vil jeg sige den gamle Pagts herlige Ord: „Vær velsignet, og vær en Velsignelse.“

Næste Morgen var Moster Ingrid død. Stille og rolig, med sit store Spørgsmaal om Ret og Uret, var hun sovet ind ved Dødsengelens kolde Hjærte.

Alt sit jordiske Eje overlod hun Ingefred med Ordene:

„Kærlighed gør Næsten intet Ondt.“

Digitized by Google

Digitized by Google

MGC

Digitized by Google

Digitized by Google

A. Rosenbergs Bogtrykkeri · City · Passagen

Digitized by Google

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

form 410

Digitized by Google

Digitized by Google

Google